

**002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1504**

Ψηφιοποιήθηκε από το ινστιτούτο Εκπαίδευτικής Πολιτικής

69 ΤΣΒ
Αναγνωστικό Σημείο

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΣΤ' ΤΑΞΕΩΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΔΡΧ. 16,00

1926

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έν Άθνας τη 23 Μαΐου 1925

Άριθ. | Πρωτ. 18945
Διεκπ.

(55)

Πρόδις

τήν αρατικήν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῇ; συντάξεως
τῶν τουρκικῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων.

Ανακοινοῦμεν ὑμῖν δι’ ὑπουργικῆς ἀποφάσεως,
τῇ 8 τοῦ ἰσταμένου μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 19 τοῦ
αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 46 δευτέρῳ τεύ-
χει τῆς ἐφημερίδος τῆς κυθερνήσεως, ἐνεκρίθησαν τὰ
πρόδις κρίσιν ὑποβληθέντα καὶ ὑφ' ὑμῶν συνταχθέντα
εἰς τουρκικήν γλῶσσαν ἕξ ἀναγνωστικὰ βιβλία διὰ τοὺς
μαθητὰς τῆς Α', Β', Γ', Δ', Ε' καὶ Στ' τάξεως τῶν
διθωμανικῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ κράτους.

Ἐντολῇ τοῦ ὑπουργοῦ

“Ο τμηματάρχης τοῦ Γ' τμήματος

ΙΩ. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

٠٠٩
κλΣ
ΖΤΖΑ
١٥٠٤

مِسْنَادُ الْأَدَبِ

بالعموم مکاتب ابتدائية اسلامية نك درجه متواسطه
برنجي سنه سنه مخصوص صدر .

§

رايک والی عمومیہ کنک ٤٩٩٠ نومرو و ٢٠ کانون ثانی ١٩٢٣ فاریخی
قراریله تشکیل ایدیلن قومیسیون مخصوصی طرفتن
ترتیب و تنظیم ایدیلشدر .

آئیناده فوطي و و اغاريدی «يلديز» مطبعه سنه طبع او نشدر .

١٩٢٦

ET 69 DDB
— 100 —
Αρχινομιόν Τυπωμάν
فهرست حشر

(دوره عاليه ايكنجي سنہ)

55

١	شعرک ظهوری
٢	شعرک ماهیت و حقیقتی
٣	وطنداشاق، مساوات
٤	والدہ - منظوم
٥	اسپارطہ لیلر
٦	تقلید
٧	مائی د کنز - منظوم
٨	ادمان
٩	مزاج
١٠	بر داملہ قان
١١	فکرتك مزارنده - منظوم
١٢	حکومتک قانونه اطاعت ۲۷ کائناتھ دلائل عقل کل
١٣	کوتبرغ و مطبعة
١٤	حرکت آرضلر و ولقاتلر
١٥	قطبلره طوضی
١٦	آرضک دوئمی
١٧	حزان - منظوم
١٨	قریستوف قواومب
١٩	حیواناتھ اجتماع و تعاون
٢٠	سعادت اجتماعیه نک اسباب حصولی
٢١	عجائب سبعة عالم
٢٢	دکرک صوی بچون طوزلودر
٢٣	حکومت خالق اک مشتفق باسیدر
٢٤	صویک دور دامنیسی
٢٥	تجیلی یاخود اسلی - نظموم
٢٦	مادہ و قوت
٢٧	کائناتھ دلائل عقل کل
٢٨	اتخار
٢٩	الخان شنا
٣٠	ضیا

نانیاً مساکنک ، مکتبه‌لرک پنجراه‌لری متعدد و کمیش اولوب اطفالک کونده هیچ اولمازسه بر ساعت قدر کونشلی بر محله‌کزوب طولاشم‌الری لازم‌در . غایت کوربه و نازن وجودلو اولان چو جقلارک حامیجیاچ و سائر ضیادن محرومیتی دوچب اوله‌حق صنعتلره انتساب ایته‌سنی منع آیلک مقتضیدر . مطالعه خانه‌لرله در سیخانه‌لرک کافی درجه‌ده تنویرینه همت و شاکردانک کوزلری یورو له‌حق قدر آز بولمه‌سنی غیرت اهم اموردر . معدن اوچاقلرندک عمله‌نک بمهه حال یکری یاشنی متباوز اولاسی و بر هفتنه معدن اوچاغنده جایشان عمله‌نک بعده خارجه چیقاریله‌رق بر هفتنه ده کونشلی محلارده چایشادیرلماسی شایان دقیدر .

٨

ضیای بحثتنه نهایت ویرمک ایچون الوان یعنی رنگکار حقنده بر قاج سوز
سویلهمک لازم کایبور : کوزی اک زیاده بوران بیاض ، قیر مزی ، پور تقالي
قویو رنگکاریدر . ماوی ، یشیل ، بخودی و نگاری کوزه طوقونماز .
الوان حقنده دوقتور موسیو «پقو» دیبورکه : «مکاتب ابتدائیه
و رشدیه ده ټدریس اوئنان کتابنړک نخودی یاخود صاری رنگکده کاغدلره
باصلیماتی ، یازی کاغدرلینک همه حال و نکلای اولاق اوژره اتحابی ،
دیوارلره بیاض رنک ایله بادانه ایلهمهو شایان دقت بر مسئله در ».
دوقتور ټونک بو توصیه-نی اطفال و اولیای اطفال ایله مکتب هیئت
اداره لرینک نظردقته عرض ایشکله اکنفا ایلرز .

شرف الدن دخوی

بوزلمقده و فساده او غرما مقدمه در . قانک ترکي نه قدر مکمل و «کريوات همرا» دينيلن خرده بىنى و طوبارلاق جسملى نه قدر چو قىسىه جلدك رنىكى او قدر لطيف پىته ويا قىرىمن مترافقىدر ؟ حابوكه قارانلۇك تائىزىلە قاندە بو جسملى آزالدىغىندىن جلدك پاپەللىكى محو اولەرق يېرىتە سارىلىقى و سولوقلىق قاڭىم او لمىقدەدر .

بۇندىن باشقا قانىه قويولاق ويرن «مادە زلايم» ايلە «فېرىن» دينيان مادەلر تائىزى ئۆلمەتىلە آزالەرق قامىك سولانىقدە او لەيىنى مېتىت و محىزب اولوب بۇ حال ايسە قانك وبا قاندەكى صوپىك طـامارلاردىن صىزلىوب جلدك آلتە و ياخود قارن كى بىشلىق مەللەر طوپلاماسى موجب اولور كا بودە نىزف ، استىقا ، دينيان سۈعاتىدر . بۇ عملە دوچار او لانلۇك يۈزلىرى ، كۆز قاپاقلرى ، قول ، باجاق و قارنلىرى شىشىر .

والحال قارانلۇك ياشايان ياخود آز آيدىنلىقلى مەللەر ساگن اولان كىمىسىلەر صىزىچە ، ورم و ساڭى خىستەلكلەرە استىداد بىدا يېتىش او لورلار ئۆلمەتكى كۆز او زىرىنە دىخى بر تائىزى و غېمى واردەر . داتما قارانلۇك دەنگەر ئۆتراۋانلار آيدىنلىقلى يەر چىقىنچە كۆزلىرى قاماڭەرقەنچە بىچ بىرىشى كوردىمىزلىر . بۇ دە بىر نوع كۆز خىستەلەكىدىر .

§

ضىبا حقىنە ايچاب ايدن قواعد صحىھ شوندن عبارەت . أولاً غايت آيدىنلىقلى بىر مەلەت بولۇق ، و ياخود خىيات شىمسە بلا و اسەطىھە معروض او لمىق مجبورىتى حاصل او لەنچە بەمە حال مادى ، يېشىل ويا واپور دومانى رىنىكىنە كۆزلەك طققى ، قارلى بىر مەلەت چىقىنچە يېنە بۇ قەھدە يە رەحایت و ھېچ او لمازىش كۆزلەك او كەنە بىر سىاھ قاش بارچەنى قويمىق اقتضا ايدر .

چار پوب بعده انہکاس ایله یدر ک کوزه و اصل اولور ایسہ تأثیری بر قات دها و خامت کسب ایدر . انسان کور اوور . قارلہ مستور اووه له شمس وارد او نجھ سیاحلرک بر چوونگی کوز آغریانه مبتلى ، بر قسمی ده کاملاً نور بصردن محروم اولمقدودر .

حافت ضیا و ظلمتک تأثیرینه کایھه : قرانلوق ، حیوانات و نباتاتک لونی ازاله ایلر . اقالیم قطبیه به طوغر و چیقیلدجه اسمر رنکلی ، قره قاشلی قره کوزلو انسانلره نادر راست کانیز . هیسنک رنکی بیاض ، صاحلری صارمتراق ، کوزلری ماویدر . هله اقالیم قطبیه داخلنکه کیر یانجھه بتوون حیوا ادترک توکاری بیاضدو . اورالرده تعیش ایدن آیلر ، کوپکلر ، کیکلر هب بیاض توکاو اولوب انسانلرک صالحی بیله آجیق صاری و یا کیلی بیاض در .

فقط منینی اوله رق «اسکیمو» اهالیسی اسمر صالحی اولوب بو ده ممالک مذکوره به صوکردن هجرت ایتکاری جهتله علامت قومیه لرینی بر درجهه قدر سخافنگه ایتدکلرندندرو .

اقالیم قطبیه ده یشیل یا براقلی بیوک آغاجلره و یا سائز اوتلره تصادف ایدیله من : چونکه ظلمت دائمک تأثیریله اکتساب لون ایده مزلر . هیسی بیاض و صولوقدر .

ذاتاً معدن او جا قلنده چالیشان عمله یه ، کیجه لری جالیشوب کوندو زک صنعتلرینک ایچاباتندن اوله رق او بومقه مجبور اولان کیمسه له ، حماجیله باقیله حق او لورسه هیسنک رنکلری صولوق ، بکرلری صاری ، کوزلری فرمز و الحاصل افعال عقلیه و دماغیه لرینک سونوک اولدیه کورولور .

ظلمت و ضیانک آزانه له رؤیت او ایمان علام و اثار مذکوره نک سینی قانده آرامنگه مجبور ز . قرانلقده یاشایان انسان و حیوانات ساره نک قانلری

صومله، یا پراقلر صارارمه، فدان قیویرملغه باشلار. ایشته بو حاله قویان ضیاساز لقدر.

سطح آرض کونش واسطه سیله تنور او نور؛ یعنی کونش طبیعی بر ضیا مبنی بدر؛ فقط کیجه لری ضیای شمسدن محروم او نورز. بونك صنعت واسطه سیله ضیا حاصل اینکه مجبوریت الوریور؛ فقط کرک او طونک شعله سی، کرک لامبا، اسپرمات و اجهزة الکتریقیه ضیای تامیله مطلوبه موافق دکارو؛ چونکه ضیا بر چوق الوانک اختلاطندن، امتراجدن حصوله کلشدرو.

اگر کونشک ضیایی بر آوبزه به تصادف ایدر ایسه قیرمزی، ماوی، تونجی، یشیل، صاری و سائز کلر حصوله کلزی؟ بوند آکلاشیلان ضیا بر اعمال مرکبد. آویزه آن تحلیل ایده رک مرکباتی تکر تذکر آیبریور.

ایشته کونشک ضیایله لامبا، موم، الکتریق ضیالری آردمنده کی فرق ترکیلریش مختلف او لمیدر. ضیانک بدن انسانه او لان تأثیرینی ایکی صورتاه مطالعه ایده جکز؛ برنجیه شدت ضیا؛ ایکننجریسی ظلمت و یا خفت ضیادر.

شدت ضیا علی الاکثر شدت حرارت ایله برابر به انه جکنندن انسان او زوینه تأثیر ایده رک قانک قفایه هجوانی، باش آغریسني، باش دونمه سنی باینهینله و دها سائز علامم وخیمه موجب اولور. شدت ضیانک کوزلر او زوینه دخی تأثیرات وخیمه سی وارددر. بلا واسطه شدت ضیا به مر وض او لان کیمسه لر متنوع کوز آغزیلری و نهایت «قره سو» دینیلن علت وخیمه دوچار اولورلر.

ضیای شمس اکر غایت بارلاق و باییاض و سیاه روز کلی بر محله

کوکاردن املار کېي ريزان اولىور قار ،
ھر سوده خىالم کېي پويان اولىور قار ،

بر باب خوشك پر صاقنده او يوقلار
طرزندە دورود بر آرالق ، صكىرھ اوچارلۇ .

صولدن صاغە ، صاغدن صولە لرزان و كريزان ،
كاھ اوچادە تويلر کېي ، كاھ اولمادە ريزان ،

قارلۇ ... بتون الحانى مزايمىر سكونك ،
قارلۇ ... بتون ازهارى رياض ملا-كوتك ،

دوك خاك سياھ اوستىنه ئىي دست سما دوك :
ئىي دست سما ، دست كرم ، دست شتا دوك :

أزهار بهارك يرىئىنە برف سفیدى ،
الحان طيورك يرىئىنە حت اميدى ! ...

جناب شهاب الدين

ضياء

ضياء يعني آيدىنلىق حيانك اركانىدىن صايلىير . ظلمت دائمه ايچنده ھېيج
بر حيوان ياشايەمدىنى كى نباتات بىلە نشو و نما بولەماز . ايسانماز سەكىز
ايچنده چىچىك دىكىلى اولان بى صاقسىي بودروم كېي قرانلىق بىرە قويوب
آقشام ، صباح باقىكىز ، بر قاج كون ايچنده كورور سكىز كە چىچىك

کم سمادن دوشتر ، دوشتر آغلار
اوچديكز ، كيتديكز سز اي قوشلر ؛
كويچو جك سر سفید بايقوشلر
كبي قار

سزى داللرده ، لانه لرده آرار .
كيتديكز ، كيتديكز سز اي مرغان ،
شمدى بوش قالدى سرتسمر يووالر !
يووالرده - يسيم بي افغان ! -
صوك قالان مائى تويلىرى قووالا لر
قارلىرى

كە هوادە اوچار اوچار آغلار .

§

دستكده اي سماى شتا توده توده در
برك سمش ، جناب كبوتر ، سحاب تر ...
دوك اي سما - روان طبیعت غنوددر ؟ -
خاك سياھك اوستنه صاف شکوقەلر !
هر شاخسار شيمدى - نه يايلاق ، نه بر چيچك ! -
بر توده ظلال سىھرنك ونا اميد ...
اي دست آسمان شتا ، دورما ، دورما چك
هر شاخسارك اوستنه بر سترة سفید !

§

الحان شتا

پر بیاض لرزه، بر دومانی او چوش:
اُشنی غائب ایلهین بر قوش

کبی قار

چن ایام نوبهاری آراد...
ای قلوبك سرور شیدابی.
ای کبورلرک نشیده سی
او بهارک بو ایشه فرداسی:
قابلادی بر دهرين سکوته یری

قارلر

که خموشانه دمبدم آغلار!
ای او چار کن دوشوب او ان کله بک،
پر بیاض ریشه جناح ملک

کبی قار

سی صولغون حدیقه لرده آرار
سن او چار کن چیچکلار اوستنده
او فاجق بو چیچکلای یلمازه،
نهشک اوستنده شمدی ای مرده
باشладی پارچه پارچه پروازه

قارلر

قطعی جائز کوریولر . نجرون فائدہ سز اولان بر وجودی بسبتون افنا
ایمکه جواز ویرلسون ؟

جواب - بر عضوی قطع ایمک بقیه وجودی قورتارمق ایچوندر .
بر حزئی تخریب ایمک کلی محافظه ایچوندر . بر ده انسان کندنی قره غول
نفری کبی عد ایتمیدر ، امر کلیدکه موقعی ترک ایمک بر جرمدر .
منتحر - دوچار اولدینگ آلام و اکدار تحملک فوقنده در . بن آنی
«قالق» امری کبی تلقی ایده بیلیرم .

جواب - بوده بر قیاس باطلدر طاقت بشریانک فوقنده هررض و الم
ویرملک حق تعالی حضرتلينک شانندن دکلدر . اکر اجل موعد کلهمش
ایسه امراض و آلام هم تحمل داره سنده هم ده کچیجیدن . بالتجربه
ثابتدرکه بیوک املک چاقی چکر نتیجه سی موت دکل ایسه . مطلعه خفیله مک
ویا کلیاً زائل اولمقدودر .

منتحر - یا اتحارم ، دوچار اولدینگ نامو سمز لقدن قورتاگن ایچون ایسه ؟

جواب - بر قیاس باطل ده ! نامو سمز لغث سبی مطلق کندی
قصور من و سؤ حرکتمنزدرو . اویک برآقه جنی لـکدی سیلمک قطهیر و
تعمیر ایله اولور . بسبتون تخریب نفس ایله ، وظائفدن قاچمق ایله اولماز .
اقرباً و احبا منی آجی به کرفتار ایمک و باعث اتحارم اولان سوی حرکتمنزک
مضراتی او نلره تحمل ایمک بزی نامو سمز لقدن نصل قورتاگر ؟ حاصلی
اتحارک هیچ معذو اولان سبی یوقدر . محاربه لرده و سلر حالات عظیمه .
خیریه یه کوستربان فدا کارا لاق اتحارده عد اولنیوب بلـکه اویک عکسی
اولان شجاعتمند و علو ف کردن حاصل اولدینگمند خایله صراغوب و فضائل
علیه دن معذوددر .

عبدالرحمن شرف

منتحر - اگر اقرباً و متعلقاتم و بتون انسانلار بى ترك ايستديلو سه؟

جواب - او ندرا کندی وظیفه لرندن تکاسل ایندکاری فرض اول نسخه
بیله زم ترک وظیفه ایمه هزه سند اوله ماز . خصوصا که بالکن بزی طانیانله
بزه آمک ویرنله ، بزمله هم عصر اولانله بور جلی دکاز . مجھولنر اولان
آتیده کله جلک بولنان امثال بشریه يه ده بور جلی بز ؛ چونـکه بز اسلاموک
مسـاعیسندن استه اده ایتمشز . هیچ طـائیدی همز آدمک اختراعالندن
مـنتفع اول مقدمه بز .

منتصر - اکر بر خسته هیچ بر شیمه یا و اماز و دیگر لرینه فائدہ منز و
بلکه بر صفتی ایسهم؟

جواب - ابتدا آلام و اکداره سبر و مقاومت ایمک فضائل اساسیه دن
اولان شیجاعتك بر فرعی اولمله جسورانه ثبات ایمک فضیلت عظمانی
اظهار ایمکش اولورز . فایناً اینای جنسمهزه بزره معاونت و تصدق ایمک
اوزره و سیاهلر ویره رک او نلری شهرراه فضیله سوق ایمک کی بر خدمته
بولانوزز . بر ده هنسی قتل ایده جک در حده جسارت فکریه و قوّه
بدنیه یه مالک اولان آدم دنیاده کندی خی باریندیز مق اسبابی استحف- اور
ایده هزی ؟ و اینای جنسنه ماده و معنا خدمت ایده بیلمک و سائطندن
کلایاً محرومیدر .

منتحر - اعضاي بدهدن بری سریض و فائده هر اولدیغی زمان او نک

آیاقلرنده کی ناسور کی زائد ماده لر سست الرأسدہ اور تهلفه آتش باعذ بران
کو نشک تأثیرات ضروریه سیله قیزمش اولان قوم او زرنده یا توپ استراحت
ایمئنه خدمت ایدر. آیاقلرنده کی حدبه او زون سفرلر ایچوں فوق الماده
اوله رق احضار او لنش مواد غدائیه کومه سی او لوپ بولده یه جک بشنه
بر شی بولنادینی وقت وجود آنکله بـلـنـیـر. فـالـحـقـیـقـهـ اوـزـوـنـ بـرـسـفـرـ نـهـاـتـهـ
حـدـبـهـ لـرـ کـلـ زـیـادـهـ کـوـچـلـدـیـکـیـ کـوـرـلـشـدـرـ.

ایشته بو کی حقایق قطعیه ایسات ایدر که کائنا ته لزو مسز، فضاهه و
حتی عدی وجودندن اولا کورینور شیلو بولنديندن بخت ایش محض
جهالت و ناشنسلقدن ایدری کایه. بو آز صبر و نائی ایله معلومات
موجوده نک توسعی و اکالنه موقفیت حاصل او لنجه نظر جهه لانه منزه حاشا
لزو مسز و حتی مخل تسا ب و انتظا کی کورین انار المیه ده تقدیر از لینک
دلائل واضحه قطعیه عد او لنه جق بر حکمت خفیه مندرج بولنديغی
تحقیق او لنه بیلیر.

بر قرائت کتابندن

﴿ اتحار ﴾

منتحر دیرکه: انسـانـکـ دـنـیـادـهـ مـلـکـ خـاصـیـ وـارـ اـیـهـ اوـ دـهـ کـنـدـیـ
وـجـوـدـیـدـرـ. نـفـسـکـ صـاحـبـ وـ حـاـکـمـدـرـ. آـنـدـهـ کـیـفـ مـاـیـشـاـ تـصـرـفـ اـیـمـلـکـ
حـةـ مـاـكـدـرـ.

جواب - واقعاً نسمزک صاحب و حاکمیت. فقط حق نصر فرز آنی
خیره سوق اینکله مشروطدر. حالبوکه تحریر ب نفس مقاصد اخلاقیه نک

ایدرزه بولیله رشی انسانلر طرفدن یابیادن پک چوق زمان اول کندی طمامارلر زنده موجود ایدی . حتی دوقتوو «ھازوی» قورمۇرى قان طمارلر زنده بولنان دسامەلرینى نظر دقتە آللارق و نە مقصده خدمت ایتمک اوزرە ترتیب اوئندىلەرینى دوشۇرۇك «دوران دم» ئىكشىفه موفق اویلىشدەر .

اهمىت عظیمی حائز مواد جملەسترن اولمق اوزرە ذکر اوئىلە بىلەر ک وجود حیوانىدە سطحى نظران عندىدە لزومسىز و حتی فضلە و صيقىتلى بىلەر کىي عد اوئنان بعض عضولوك - ترقیات علمیه سايىسەنە حىباڭىز اڭ ھەم مقاصىدىنى ایفا ايمە كىدە اولدقدىری آكلالشىمىشدر - دوهەك صرتنىدە كى خىدە ، ھېچچ دوشىلەكىزىن ، پک ياقىشقا سىز بر حمولە زائەر کىي تاقى ايدىلە بىلەر .

حتى اوزربا مشاهير طبىعىونىن «باقولون» بىلە او مبارك حیوانىك صرتنىدە كى خىدە ايلە آياقلەرنىدە بولنان ناسور كىي سرت مواد زائەرەن اهمىتىجە آشاغى درجىدە بىر خەمدەتكار اولدېقە دليل كى قبول ايمىشدر . فقط بىر آز صبر و تائى ايلە اجرای تدقیقات ايدىلە كى حالە بول حیوانلارك وجودلارنىدە كى خىدەلرگى مەلەكتىرى اولان يىزىدە اعضای ساۋەر کىي اجرای وظائف حیاتىيە ئىمامىلە ئولرىيشلى اولدەن ئىضاھر ايدر .

ارباب تدقیقات نتائج تىخىياتىندا آكلالشىدىنى اوزرە دوھ بىر دفعە اىستىدىكى قدر سو اىچىدىكى وقت معەدەلر زىنەن بىزىنگ سەلاح داخلىسىنە موجود بىر جىزەلرە زىيادە سو طولوب قالەجىندىن بالا خەرە او صوپى يواش يواش صرف ايدىلە بوسايىدە هەذت مەدىدە صو سىز اغە تىحمل ايدە بىلەر .

بۇندىن بشقە طبانانلىرىنىڭ مەقۇر اولما سىلە هە آدىم آيشىدە آياقلەتكار بىلەلوب بىرەمىسى دە چولۇك يەوشاق قوملىرى اوزرەندە سەھولتە آدىم آتىنىھە مساعىددەر .

قوت باشليجه آلت چکده اوبلق لازم کالديكىندن كىكىك اويناق يرى غايت
قوتى بى منتشه كىيدر ؟ يالـكـز آشاغى يوقارى حرڪت ايدر . آكل النبات
حيوانىرده سرت اولان مواد نباتىيە ئازمك ايچون چك كىكىنك اويناق
يرى هر طرفه سربستجه حرڪتىدە ئويرىشلى صورىدە در .

پارمقلر كىي يالـكـز بى جهته حرڪت مطلوب اولان يىلدە عادى بى
مفصل واردە . اومىوز و قاچە كىي هر طرفه طوغى حرڪت ايجاب ايدن
يىلدە مفصـل اوپق يوارلاق اولوب حرڪت دورىيە حصولـه ئىمامىلە
مساعد بولنور ،

وجود حيوانىنك بعض اقسامىنده يالـكـز بى كىك ايدوب زىادەـى
قوت و ماتانه خلل كىتىر . بعض ئقاطىنده ده - قولك ديرىك ايلە بىلەك
سینشەكى أوك قسمىنده اولدىيە كىي - ايڭى آيزى كىك واسطەـىلە بر نوع
حرڪت دورىيە حصولـه كىتىر يېرىك بى اىكى كىك بى درجهـى قدر بىرى
اطرافىنده دونز .

بيوڭ بى شەـدە بتون سوقاـلـرـه و خانـلـرـه صـوـ و هـوـاـ غـازـىـ نـقـلـ اـيدـنـ
بيوڭ كـوـچـكـ بـورـيلـرـ وجودـ حـيـوانـىـنـكـ هـرـ نقطـهـ سـنـهـ قـانـ كـوـتـورـوبـ كـتـيرـنـ
قرـمزـىـ وـ سـيـاهـ قـانـ طـمـارـلـرـ «ـ اـورـدـهـ وـ شـرـايـنـ »ـ مـدـفـقـانـهـ تـرـيـبـ
اـولـمـشـ دـكـلـدـرـ .

صـوـبـىـ بـوـكـسـكـلـارـهـ چـيـفـاـوـمـقـ ايـچـوـنـ قـوـلـلـانـدـيـغـمـزـ طـلـومـبـهـ ،ـ صـرـقـعـ بـرـ
آـغاـجـكـ كـوـكـنـدـنـ أـكـ اوـزـاقـ دـالـ وـ يـاـرـاـقـلـرـيـنـهـ «ـ نـسـغـ »ـ دـيـنـيـلـنـ مـائـىـ مـفـدىـيـ
سوقـ اـيـمـكـ ايـچـوـنـ خـالـقـ تـمـالـيـ طـرـفـدـنـ تـرـيـبـ بـيـوـلـمـشـ اـولـانـ آـلـاتـ قـدـرـ
سـادـهـ وـ سـادـهـ لـكـلـهـ بـرـاـبـرـ خـارـقـ الـعـادـهـ دـكـلـدـرـ .

واـقـماـ بـزـ مـاـيـعـانـىـ بـورـولـرـ دـاخـلـنـدـهـ بـرـ جـهـتـهـ سـوقـ اـيـمـكـ وـ عـكـسـىـ اـسـقـامـتـهـ
جرـيانـ اـيـمـكـنـ معـ اـيـلـكـ ايـچـوـنـ «ـ دـامـهـ »ـ دـيـنـيـلـنـ مـتـحـركـ قـيـاقـلـرـ اـعـمـالـ

قیالرک اوژرینی قسماً ستر ایدر، بو غرب ب قوش ده بی-اض بر رنگ ایله
ملون و مزین کو وینور.

قىشىن ايسه شو اھق جەمال عەكس ضىا ايلە زەمرد كې يىشىل، يىشىلە يەھىن بىر زەنك صەف كېب اندىز.

شورایی ده با خواسته ذکر که شاهزاده که ممالک شمالیه ده بولنان حیو از نظر
لباس طبیعتیلری اونک صیحاق طویجی و گلک او لائق او زده معروف اولان
سیاهه می یاخود بوزمی و بنگدیده در .

بر عمار ادنا بر دقت و ملاحظه ايله کوره بيلير که نياناتك «نسج خشی»-ی
ايله حیواناتك کيکلاري قواعد عمارتیه موافق صورتنه ترتیب او انه رق
نفلتی موازننده طوفق تضییقه مقاومت ایمک لازم کان یار تقویه ایدلش
و خفیفالک مطلوب اولان نقطه‌لر اینجه با پالشدر.

از-کلتره جنوینده و «پلیموت» دن اوون درت میل مسافده کائن
«ادیستون» فیار قله-نی انشا ایدن مهندس مشهور «سمیتوز» بو باده کی
ملاحتظاته مبدأ اولمک اوفره بوزلر-ج- سنه نک شدید فورطه لرینه کوکس
کروب طوران آغازبلک کووده لری نه شکله اولدینی و طوبراغه نه
صورته مربوط بولندینی نظر دقیه آله رف ایشه باشلاهشدر . لووندره نک
آینه سرانی انشا ایدن او بناده کوستردیکی مهارت جدیده فوق المعاذه
جنوبی آفریقاده کائن کینه بطاقلقلر مدن کتیریان کوزل بر نوع صو لیلانه نک
غایت کنیش پاراغنده . قوه تحملیه-می درج-ه لازمه ده بولنق ایچون -
خالق تعالی حضرتلوینک اظهار بیوردینی ترتیبات خارقی نظر مطالعه به
آلمق سا-سنده استحصال ایتدیکنی سانی ایله اعتراض ایلشدرا .
وجود حیوانیده بولمان هر مفصلات اجراسیله مکلف اولدینی وظیفه
حیاتیه تأمیله الوریشی اولدینی کوریله بیلیر . مثلا آكل الملح حیواناتده

کوپک ، کیک کی بعض حیواناتک حس رقيق طبعتلرینی شابان حیرت بر درجه‌ده کوره‌ک آذربی ھله‌که وقوع بوله جفنی خبر ویرمک ایچون نوبتجی او له رق اقامه ایدر . آوجی تعقیب ایتدیکی حیوانات وحشیه‌نی الله چکره - بیلمک ایچون نه قدر حیله و دسیسه قو لالانق ایحباب المدحکنی بیلیر ده حیوانلرک دشمن انه دوشمه‌مک ایچون بو درجه مهارت کوسترجک قدر ذکا صاحبی اولدقلرینی کورونجھه بالطبع پک او قدر متوجه اولماز . او کی تعقیب اولنه جق حیوانلر دائماً او تلامقده بولندقلری یرلوك زنگنی آلیلر . آوجی ده کوزه پک کوچه-کله کورینه بیله جک و کیزلمکه اک زیاده الو و هجک و نکده ابسه دیر .

شمدی بالقلرک علی الاکثر از زرنده یو زدکاری یرلک رنگنی آمالاری
و حیوانات وحشیه نک ایچنده صافلا بر قلری او رمانک عمومیسنه بولناری
بر عقل کاک وجودیته دلیل واضح دکیدر ؟
بر نوع قرمزی چیل قوشی ایله قرمزی کیک او تلادقلری یرک رنگنده
اولدینی کی « لاب ویخ » دنیلن آو قوشی ایله جولاکه بکنرهین بر نوع
قوشك کندیلری و یمور طهری اکثر تله بولند قلری چایرک رنگنده در .
همالک شمایله نک یو کسک مو قلعرنده بولنوب بیاض چیل قوشی نامیله ده
یاد او لنان « قارمه-ان » ک تویلری او زرنده بولندیفی طاغ غمه سنت هر
موسسه و قوع بولان تبدلات لونیه ظاهره سنه اشتراک ایدرک نظر دقته بر
ید قدرتک نازک بر اثر جلیلی عرض ایدر ؛ فی الحقيقة پلزین تویلرنه بوز ،
قیوه رنگی ، سیاه ایله مختزج بر ونک لطیف کوزیلور که بو اوچ رنک مایجاً
اخناد ابتدیک طناغلرو تشکیل ایدن عادی غرائیت کنله لرینک عن-اصر
مرکبه سنه تمامیله موجود و مشهود در .
وقت-اکه صوک به-مار او اخری اولوب قار یو کسک شعلره نزول ایلرک

لایع اجزای مادیه نک بر آرده به کاوب بر عالم تشکیل ایتمارندن پک زیاده
قولای تصور اولنور .

بدناً ایش کورن هر مسلک اربابی هر حالده اطرافنده بولنمان مواد
طبیعیه میانشده ، واسطه سیله تأمین معیشت ایستدیکی صنعته مشابه برشی
بولندیقی کورر .

مثلاً بر کیجی کز در دیکی تکننه نک اوصاف مخصوصه سفی حیوانات بحریه
آره سنده بوله بیلیر . بالفرض ذی حیات سافله دن ، کیسه سنک او زونده
بر تپه دن عبارت بر میل . کن آچه و ق کیدن بر نوع بخم بحری کور دیکی کی
«موسل» و «بینه ما» دنیلان بالقلرک بر ماده قرینه دن مر کب ایل . کلار
واسطه سیله کندوله نی اصل دمیر لدیکنی نظر دقته آلیر . هر کس بیلر که
بالغث قویر و غی بر کشی طرفندن قولانیلان پک کوچک قایقلره مخصوص
نک کوره ک متابه نمده اوله رق بالغی دکز ایچنندن ایستدیکی طرفه کیده .
بیلمکه مقتدر ایدر .

ذوی الاجیجه یوز کد - کله معروف اولان اوردک ، قازکی حیوانلرک
دری ایله مستور آیاقلری صویک ایچنده کریه طوغری اور بیلور کن
انبساط ، ایلریه آسیلر کن انقبض ایده رک قایق جیلرک کوره کی کریه
آلیر کن چویر ملری حانه کوزل بر مثال اولور . شمال طرفندن بولنوب
«کل موت» دنیلان دکز قونی ایله طالیجی قوشلرک باجا قلری یامدن تضییق
اوله رق او کنده و آرقده بیچاق آغزی کی کسکین بر کنوار تشکیل ایدر
و ایلری و کری ضربه ده آز مقاومت کوستر . بالینانک قویر و غی ده
یوقاری طوغری چار بدار کن منقبض ، آشاغی یه اینکن هنبسط اولور .

بر چوبان سوروی بیلر تجی حیوانلرک ته - اجات مدهش - ۴ شه قارشو
محافظه ایچون نه قدر دقتی و بصیرتی ط - اورانیق لاومکله جکنی بیلیر و

کائنات دلائل عقل کل

آری آری بر چوچ قوتلرک مجتہداً و منتظاماً اجرای تأثیر ایتدیکنی مشاهده ایلدیکمز وقت او قوتلری بر یزه کتیرن و مشترکاً اجرای تأثیر ایتلرینی موجب اولان بر قدرت عالیهک وجودینه بهمه حال اینسانه اعن لازمکنیر . نظام عالمه واسطه اولان قوای متفرقی تأثیرات حسنه متعدده حصوله کتیره جك صورته فوق العاده بر حس ائتلاف ایله چالیشمقدہ کوردیکمز و بیکارجه ، یوز بیکارجه سندن بری بو ائتلاف و امتزاجی ، بو حس انتظامی باقی بیلدیکمز حاله بائی حال بر قدرتك وجودینی ایحباب ایدن دلائل تصور ایده مدیکمز درجه ده قوی و قطعی اولدینی آکلاشیلور . عجباً انسان حرفلره طولو بر طوری انه آلهه آنی قاج میلیار کره یره آئیویره می که ایچنده کی حرفلر بر آریه کاوب صحیح المقاد بر نظم ، یاخود هیچ اولمازه معنیدار بر نشر تشکیل ایتسون ؟ یا بولیله بر جمله یاخود کوچک بر کتاب - بالتصادف - کتاب عظیم کائنات قدر قولای میدانه چیقاریله مازمی ؟

بر رسام انه فیر چهی آلهه مشمی او زرینه قیده میز و اهمیتسنر بر طور ایله بولیه و دنک طاملاً مقدہ نه قدر دوام ایتمی که صاحدینی بولیله تمامیله بر بر انسان رسمي تشکیل ایده ایله جک صورته طوبلانسون ؟ یا بر انسان - تصادفه - بولیله بر تصویردن دها قولای می میدانه کتیر پلر ؟

بر قطعه ارضیه نک نقاط مختلفه بعیده سنه ایکی بیک قدر اعمی رو برو صالحیوirlدیکی حاله آندر قاج میلیون سنه او تیه بری یه کیدوب کلمایدر لر که هیچی فرضا بر او وده طوبلانوب ده مکمل بر اردو افرادی کجی منتظاماً صف تشکیل ایده بیلسوزنر ؟ مع ما فيه بو ، حسدن تمامیله محروم بولیان

بعض وحشیلر آت-ش یاق-ق ایچ-ون ایکی قورو دکن-کی بری بینه سورترلر . بو وجه ایله الارینک حرکتی حرارت منقاب اولور .
فی الحقيقة اشتعاله واسطه اوله جق درجهه حرارت وجوده کتیرماک ایچه کوج برایشدراه ایکی دمیر یارچه می مدت مدیده بر برینه سوریله رک او قدر حرارت حاصل ایدلشدو ک عادتا بر مشربه صو قابنسلمشدرو . ایشته بو و بو کبی مذللار وجود انسانیه کی قوه میخانیکیه نک حرارته منقلب اولدیغنى کوسنر .

شمدى شو اهوالک جمله سنه قوت صرف اولنور . فقط یوق اولماز . چونکه قوتک صرفی متعاقب بهمه حال بر اثر ظهور ایدرکه او ده بشقه بر شکلده اوله رقینه موجود اولان قوتدن عبارتدر . هوم یانقدن صکره بیتمیوب بشقه شیلره تحول ایتدیکی کبی قوت ده بر شیئه منقلب اولور . تجربه حقیقیه ایله تعین اولنیشدراه که بو وجه ایله حصوله کان حرارنه مقداری صرف اولان قوت ایله تمامیله متوازن بونور ایکی شئی بر برینه به قدر قوتی ذلك ایدرسه ک حصوله کله جلت حرارت ده او نسبتده زیاده اولور ؛ یعنی حصوله کلش حرارت صرف اولان قوتله متناسبدر . ایشته قونک ناقابل امحا اولدیغنى و ماده نک افناسی امکاندن خارج بوندیغنى فنک قوانین اسا یه سی صره سنه کورولمکده در .

بر قرائت کتابندن

مثلا بر چیزهای قدری ۱۲ سانتیمتر و محوری اولان او زو نجه چوبوغل
قدتی ده بر سانتیمتر و اولورسه چیزهای محیطی او زونده ایپ ایله آصلی
اولان بر کیلوغرام هفتادنده بر شی محور او زونده معلق اون ایکی کیلوغرام ملق
بر شی ایله مو از نده طور بیلیر. فقط اون ایکی کیلوغرام ملق شینی بر مترو
یوقاری به فالد بر بیلمک ایچون بر کیلوغرام ملق هفتادن اون ایکی مترو آشاغی به
کیتمسی لازم کلیر. ایشهه کوریا بورکه بر جهت دن قازاندی غمز حاله دیکر
طر فدن ضرر ایدیورز.

هیچ بر ترتیب میخانیکی یوقدن قوت وجوده کتیره منز. بالفرض
وابورلری. شمندوفرلری روزگار کی کوتورن بخار ماکنه منی نظر دفته
آلم، اوده یوقدن قوت حاصل ایتیز؛ یالکنر حرارتی حرکته تحویل
ایمک ایچون ترتیب ایدلش بر شیئر. لو قوه مو تیفک و آرمه سنده کی قطارک
حرکتی قارانده کی یاقیلان کورک اثر حرارتی عد او لنه بیلیرسه ده حقیقتده
او حرارتک بر شکل دیکرندز بشقه رشی دکلادر.

ایشهه حرارتک حرکته تحولنه بر میان عمومی آرایرسه او ده بخار
ماکنه سیدر. مع مافیه شو جهت دخی صحیح بر قانوندر که حرکت ده
حرارتی قلب او لنه بیلیر.

مکتب چو جقلرینک همان هپسی بیلیر که معدنی بر دو کم چو خه با رچه سی
اوزرینه قولته سوریورسه پاک زیاده صیحاقلق کسب ایدر. حتی او آره لق
اوزرینه بو کبریت طو ناسه در حال آتش آلیر. کذالک بر دمیر یاخود بر
فورشون پارچه چکبیج ایله بر مدت دو کالدیکی حالده ینه ۴ بر کبریتی
طوتا شمدیره حق درجه ده حرارت کسب ایدر. شو ایکی حالده قوه عضله
یعنی قولک بالق اتلونده کی قوت حرارتی منقاب اولمشدر.

طوبالا دقلری و بالآخره وزن ایستادکاری زمان اصل مومنک هفتمین فضله بیله بولمشلدر. چون که مومن بالکنز کندی کندی یاقوب پیترمیور: بلکه هوای نسیدمینک مولد اخخوضه منی ده لزومنی قدر صرف ایدیور. بر پارچه (ماگنزیوم) تل یاقیلیر ایسه ینه او نتیجه یه واعل اولنور. شویله که: تل یانار کن بارلاق بر ضیما نشر ایدر. فقط آیدینلق غائب اولنجه اورنه ده بیاض و سرت بر ماده قالیر. ایشته بو ماده (ماگنزیوم) هدمنک هوانک مولد اخخوضه سیله امتزاج ایدرک حصوله کتیرمش اولدینی شیدر که بوکا کیمیاده (ماگنزیا) دنیلور.

اکر بر پارچه فو-فور یاقاره ایسه ینه بولیه بر حال مشاهده ایدرز. یاقاجغوز شئی خایت صحیح اوله رق وزن ایدوب یاقدقدن صکره کری قالان موادک هفتمیله مقایسه ایدر ایسه هک مساوی اولنق شویله طورسون بالعکس صکره کی نقی دها زیاده بولورز یعنی یاوب بیتدیکی ظننده بولدیغمز شیئک وزناً جماً زیادلشمش اولدینی آکلاز.

واقعاً بو مقایسه هی اولدینجه صحیح اوله رق اجرا ایده بیلمک ایچون الده موجود الان و ائط عادیه ذهنی اقنانه کافی کوریله بیلور.

فهظ صحت کامله درجه هشتمه اجرا ایتمک ایچون عصر آخر همایته طوغزی ایجاد ایدیلن کیمیا ترازومنی قولانلیلیدر.

تفون حاضرنه ک قوانین اصلیه هدن بریده ماده ایله برابر «قوته» دینیان شیئت ده ناقابل امحا اولماسیدر. میلا بر آدم بر چیقریق جو برمک ایچون قوت صرف ایته او قوت یوق اولوب کیتمز؛ بلکه بشقه شکله کیر. معلومدر که دنیاهه قوت صرف اولنقسزین بر ایش کورولمز. یوقدن بر ایش وجوده کتیره مدیکمز کی ینه یوقدن بر قوت میدانه کتیرمک اقتدار مزک خارجنده در.

مبهوت و متبحیر قویونلرینه باقیور و کوپکنی آدایوردى . زوالى صادق كوبك قانلى اىچىنده اوغورىنە حىاتى فدا اىتدىكى صاحبى احمدك يانىدە ياتىدوردى .

احمدك آنى اولان بو تىخىرى قفاسىنە اىتن شدتلى بىرىم سوق خربىسىلە زائل اولدى . اىچىلردىن بۇى :

« سى دە بى كوبك كېيىكىز فقط او زانى كوتىردىك شورا يە قدر قويونلىرى سور دە او نىن صو كە ». .

بدىخت احمد اىستە من بى ظالم اھرم بى او كسوز اشقايدىلە سر قرو ايدەرك قويونلىرى او كىنە قاتى . آرتق اون آنتىجى حىات بەھار يىنك كوزلاڭلارىنە و داع اىلەنە كېرىور و هەخطوه سىنە أجل بى آدىم دەها ياقلاشىوردى . احمد بى ظالملرك قۇنۇشدىقلرى لساندىن بۇنلرك اشقيسا اولدۇقلرىنى آكلامىشدى .

زوالى او كسوز احمدك او دقىقەدە آننىسىلە بىناسىڭ قانلى جىدلرى بى ظالم اشقايدىلەر سونكولرى و يېچاقلىرى آلنندە بارچەلائىزىن كەن آلدۇقلرى و صەعىتكى خىال خۇنىنى كوزىنىك او كىنە نىجم ايتى . معصوم احمدك كوزلىمنىن يووارلاق اىكى دامىلە سىرىشك و داع بى ظالملرك ئىندىن ذى حىات او لەرق قورۇقىنانك امكاني المادىيەنى افهمام ايدىم ورىدى !

بى آز اول اولو چىشارك دېپىنە يانىق قاوايى اىكلەن احمد شىدى سوروسىلە برابر وحشى حىدو دولك بى آمان ضربەلەنە آلتىنە مقبرىنى ياقلاشىبوردى .

ئام بى انسانىنە اھەنچىلا دازىنە قورقۇلۇ بى تلاش كورۇندى ، ھېنى بىردى سورودىن ، احمددىن وازچىوب او رىمانە دوغىرى قاچقە باشلادىلەر . احمد آنى اولان بى امداد آلمىنەنەن كەلدىكىنی دوشۇنور كەن

خلاصه = آرقداشلرینه بو صورتله کوزل بر اشیا درمی ویره نجاتی شو صورتله سوزلرینه نهایت ویربوردی افديبلر بزرگ وظيفه من حیاتده تصادف ایده جکمنز هر شیئت نه دن و نسخونلرینه جواب بولق بونی تحری ایتمکدر بو جوايلرک بز ده فضلله لغی موقع اجتماعیمزرک یوکسلمه نه اک هم سبیلر .

تکمیل، آرقداشلر کال صمیمه تاه تصدیق ایدوب جمه و تعطیله نه اک بو صورتله اتفاقاً دهی سچمه نه بادی اولان آرقداشلری نجاتی به آیری آبری قشکر ایده رک آیریلدیبلر .

ع. ب.

حکومت خلقک اک مشفق باباسیدر

چن کون چوبان احمد قویونلری او تلامیق او زره قیره کیده ر؛ او کاهن کونشلک یاقیجی صیحـاـ قلغی آلتنه قویونلرینی ده ره بوینـدـه آـغـاجـلـرـکـ کولـکـهـ نـهـ بـراـقـیرـهـ کـنـدـیـ دـهـ بـیـوـکـ چـنـارـکـ عـصـرـدـیدـهـ کـوـودـهـ سـهـ بـانـیـ دـایـاـنـارـقـ اـیـجـهـ قـاـوـالـدـنـ یـانـیـقـ سـسـلـرـ چـیـقاـرـنـهـ باـشـلـاـرـ .

بر مدت صوکره احمد اویهـوـهـ دـالـارـ . زـوـالـاـیـ اـحـمـدـ هـنـوـزـ دـالـدـیـنـیـ طـالـیـ اوـیـوـنـکـ رـؤـیـالـرـینـهـ قـاتـنـاـنـ ، کـوـپـکـنـکـ جـاـخـرـاـشـ اـیـکـاتـیـسـیـ آـرـهـ سـهـ دـهـ اوـیـانـدـیـ . اـطـرـافـیـ قـائـنـ ، قـاماـ سـطـلـهـ آـتـشـینـ وـ خـوـزـیـزـ سـیـالـرـ اـخـاطـهـ اـیـمـشـ بـیـلـمـسـهـ دـیـکـ لـسـنـلـهـ کـنـدـیـسـنـدـنـ تـهـدـیدـ اـیـلهـ آـمـیرـانـهـ بـرـ شـیـلـرـ سـوـیـهـ بـیـورـلـدـیـ .

احمد بتون بو منظره هول انکیز قارشو سنده بـهـ اوـغـرـادـیـقـیـ شـاشـیـرـ مـشـ

بونلر صوکره‌لری تأثیر برو دله تکائیف ایده‌رک مایع حانه کیزدی . بوكا بناءً طوزک ده اك اول بو حاله کیممش او لمی لازمکاری . ایشته آرض حاوی اولدیغی طوزک مقدار بجمو عنک بر قسمی شو تکائیف انسانده دکزه سچمشدر . شوراسنی ده سویله‌یم : بحر محظوظ هپسی يکدیگریله مشترک اولدیغی حالده هر برينه طوزلو ای دیکردن فرقیلیدر .

عمومیتله اخط استوا یقیننده ک دکزه قطبیه جوانه کیلدن دها طوزلیدر . بر دکزه تخز نه قدر ریاه او لورسه او قدر طوزلی او لور . بر دکزه نه قدر چوق نهر آقارسه او قدر طوزمز او لور . حتی بو اختلاف دکزه‌رده آقینتی حصوله کتیرر . قره دکزدن آق دکزه دائمآ بر جریان وا درکه ایشته بو جریان ایکی دکزه بر دکزه بونلر فرقی مقدارده طوزلی اولدیغی ایبات ایدر .

چو جقلردن بزی : - طوزلوق مختلف او نیجه نه دن آقینتی حصوله کایر ؟

نجاتی : - طوزک ، دکزه‌رده فضله او لمی او دکزه ھلت اضافیه‌نی تریید ایمزری ؟ او حالده ھلت اضفیله‌لری سختی . ف ایکی جس-یم مایع مشترک بونلری حالده بزی برينه ایدن ای قاریشم لازمی ؟ ایشته بونل ایچون طبیعی بر طرفدن دیکر طرفه طوغزی . یعنی ھلت اضافیه‌و زیاده اولان جھتمدن آز اولان جھته طوغزی بر جریان ، بر آقینتی حصوله کایر . فقط بو خصوصده حرارتک ده تأثیری و نیزدر .

- دیک بحر سفید ، بحر سیاه‌دن دها طوزلیدر ؟

نجاتی : - اوته چونکه آنه دها چوق نهر منصب اوایور . آقینه‌لرک دها چوق انواعی اولدیغی خو جامن سویله‌ی ایلرکی صنفلوه‌ه ایضاخ ایده جکمش .

تجانی - اوت ؛ او جهت ده وار . شمديکي حالده بيله سطح آرضدن دكزه متوايا طوز دوكلا كمده در . يوک آلتندن ، اوستندن آقوب كيمكده اولان ياغمور صولري حين جريانده آصادف ايتدىكى دورلو دورلو قايالرى ، معدنلىرى آزار آزار آشندىرەرق حل ايدر كه بونار ميانشده طوز ده بولنور . ديك كه پوكار و نهرلر واسطه سىيله ده دكزه متادياً دو كولور بوندان ماعدا يازين حرارتى بيله دكزدن ميليو فرنجه تونار صو تبخر ايدر . هواي تسيىمى يه قاريشير يك اعلا بيلير سكزكه صو بخار اولور كن ايجىندەكى مادەلر كھپسى كىرى بر اقىر . بو صورتى ده املاخ معدنیه كيتىدكە دكزده زىادە لشىر .

چونكە : او قدر صوبخار اولوب هوايە قاريشير كن حاوي اولدىني طوز و ساز مادەلر ينه دكزدە قالىر . صولر دكزدن تبخر ايوب بر آز صو كره تىڭىن ايدەرك بلوط و دها صو كره كندى حرارتىندن دون بر طبقة و اصل اوئنجە ياغمور اولەرق تىڭرار سطح آرضا دوشىر سىللار تشىكىلە دكزه كاير كه بو جريان انتاسىنده ينه بىر جوق املاخ معدنیه قاريشىمىشدر .

دىك كه : دكز سطحىندن تبخر ايتن صو كره حاوي اولدىني طوزىنى ينه دكزه ترک اتىسى و صو كره او صو كره نهرلر واسطه سىيله كاير كن سطح آرضدن طوز آلوب كېتىرسى بىلەلە دكزك طوزلۇانى كيتىدكە زىайд ايدىيور . فقط بو زىايد يك زىادە بطى اولەرق وقوع بولور ، آرقداشلىندن بىرى : - أىنى ايضاح ايتدىكىز ! يواش يواش طوز تقل او ائھرق دكز شمديكى طوزلۇانى بولمىش .

تجانى : - خير برا در ؟ دوشۇندن سوبلا يور مڭات ؟ آرصل ك ايلك دورىندە شمدى او زىرندە بولان هەرى تخار حالمە ئىدى . طوز ده او بىلە .

ماده و قوت

حوالى خمسه ظاهره واستطاعه سيله وجودلىرى حس اولنان شيلرڭ جمله سنە «ماده» دىنلىرى . بىر طاش يارچەسى ، بىر دمير قىرنىتىسى ، بىر صو طاملاسى بىر هوَا كىتلەسى كاملاً ماده مفهومىنە داخلدۇر . بونلە بعضا «محسوسات مادىيە دىنلىرى . ايشتە عصر ماخرە بىخىز المقول عد اوئە جق درجه‌دە ئاپار بىدېمە وجودە كىتىرن نۇون موجودەنك أك مەهم بىر قانۇنى (مادەنک) ناقابلىك اىجها بولۇسىدىر . واقعاً بىر شىئىك شەكلانى دىكىشىدىرى بىلەرز ، خاصەلرنى دە تېبديل ايدە بىلەرز . فقط بىر شىئىي بىستۇن يوق اىتمەك باشراك اقتدارى خارجىنەدەر . يېكىدىن بىر شى وجودە كىتىرمك ، ياخود يوقدىن بىر شى مىدانە چىقارماق نصل ألمازدىن كىلرسە وار اولان بىر شىئىي بىستۇن يوق اىتمەك دە بىز جە او قدر امڪانلىزدر .

بالا فرض يانەقىدە اولان بىر مومى نظر دەقىقە آللەم : بىر موم يانە يانە كوچولەرك نهایت كلىماً بېتوب كىدر . بىز ايسە آنى حقىقە» يانوب كېتىدى ئظن اىدرز . حابوکە حقىقت حال بىولىھ دكارر . واقعاً موم عادتاً كوزمىزك اوكتىنە يوق اولوب كېتىدى ، فقط مومى تۈركى بىلەن شىئىك ھېسى يىنە وجوددر . يالـ كىز شەكللىرى تېبديل اىتمىشدر .

بو جىلى لايقىلە آكلا دەبىلەك ياخون بىر آز اىضاح ايدىم : اكىر موم درونىنە بىر آز كىرج صوپى بولنان قەالي بىر جام كىرە داخلنەدە ياقىلىرسە ، چوق كېمەن كىرج صوپى سوت كى بىاضامنوب بولۇنە باشلار و بىر وجه اىلە كىرە داخلنەدە اوچىلە موجود اولىيان بىر شىئىت بولۇندىغى كۆستىر . ايشتە مومى تشکىل اىبن موادىك بىر قىسى كىرج صوپىنە كېمىشدر . كىيمبا كىرلە بىر موڭ ياندۇدىن سىكىرە حصولە كىتىرىدىكى موادى تـ كىرار

اویوردی هپ چو جقلر ، فقط قوشنر اویانمش
سونوب پیلدیزلر ، امواج ایده ر صولت کناره .

§

نهدر بیلەم ، أەمینم کە بر شىلەر سورا ردم ،
سورا ردم جو بارە ؟ سورا ردم روز کارە
آغا جلەرن ایدردم تضرعلىر ایچەمدەن ،
آغا جلەر کەم صرا رەمش تھىسى دن بھارە ؟

§

صانىردم يادىدر بۇ ورم بر دلربانىك ،
آقاردى جوى عمرم دو چىشمەدن غبارە .
برىخى دفعە كوردم او كۈن بر سر و اپىش
قارا لاقق بىياضلىق كە بىكىزەردى مزا رە .

§

اولور ما ضىمى كويما او امواتك نەيان
چيقاردى سر و يەتكىدىن بولوطلىر پارە پارە
نهدر ياربى ؟ ديردم ، نىچون صولىش چىچىكلار ؟
باقاردى بى طرفدىن جىمال ذى وقارە .

عبدالحق حامد

شکر معدده هضم اولدقدن صکره حاوی اولدینی صو آق جکرلره و جلد
واسطه سیله هوایه کیدر .

ایشته بو ووجه ایله نباتات دیری ایکن ماده‌سی درونه آلهرق بیودیکی
صویی بالآخره قورویوب چوربیدیکی وقت ینه هوایه ویر و ذوی الحیاده
تنفسی رئوی و جلدی ایله خارجه سوق ایدر . صرف اسباب کیمیویه‌دن
ایله‌ی کلن بو دور دائم ماه اشنازند . ساعت اول نشاسته اولهرق آغزه
آسیلار شی رسعت صکره آق جکرلردن صو بخاری حاله هوایه انتشار
ایده‌رک احتمال‌که یکی یتیشمکده اولان بر تپاتک صوصامش پاراوه‌لمزی
غدا اولمی اوزره بلع اولنور !

بر قرائت کتابندن

﴿ تحمل يا خود آسمى ﴾

سحر و قیدی چیقدم چکن کون کوهساره ،
که‌سس یوق بر طرفده ، سیس اینشدی جواره
نمایاندی او بردن دکیز ، صحرا ، خیابان ،
غريب الحال بر کوی مصادف رهکذاره .

§

خراب اولمش نه وارسه ، تراب اولمش او بر کون ،
باشه زه سنه مکبر ایکی ویران مناره ،

بر دونالك يره دوشن ياغمورك مقدارى ايکي يوز بيك او قههه زياده دكادر
بو فرقك شبنمدن و پيڪارلردن ايلىرى كالمىكى ميداند او لىغىندىن نباتات
پاراقلرىنىڭ دور داڭم مياھە نە قدر بىيوك خدمت ايتدىكى تظاهر ايدر .

انسانلرده داخل او لىيېنىڭ حالدە تون حيوانلر ھەر كون غدا اولەرق
ەزىزلىرىنە بر مقدار سو آلهرق بالا خەر دوام حيات اىچۈن قطۇماً الزم بر
 فعل او لان تنفسى رۇمى و جىلدى واسىھەسىلە آق جىكىر و جىلدەن مەمادىماً
بىخار نشر ايدرلە . سەن كالدە بوانان بر آدم بى وجىھە ھوا يەھەر كون اوچ
يوز درەم، يەھىن سو اخراج ايدر . وجودجە بىزدىن دها بىيوك حيوانلرده
بو مقدار احتمالىك دەزا زىداددر .

شىدى يە وزىنە بولان انسان و حيوانلرگە عددينە بو مقدارى ضرب
ايدهجىك او لورسەق حاصل او لان مقدار سـالف الذكر اسباب حكمىيە و
حيانىنە نتائىجىنەن آز او لمىلە را بىر صولىك ذوى الحيات واسطەسىلە نە درجه
فوق التصور بر صورتىدە دور داڭم اجرا أىلىدىكىنى و بوندە طېيىتكىن بىك مەھم
بر حادىث خفييەنى بولىندىيەنى ارائە ايدر .

٣ - مع ماقېھ سو ، اسباب مەمادىيە كىمييە بىلە بر دور داڭم اجرا
ايدر . ھەر نە قدر بىتأثيرات تحصىل كورمەنلرگە كۆزلىرىنە چارچەماز ايسەدە
يوقارىيە تەفصىلاً تعریف ايدىلەن اسباب حكمىيەن دها غریب ، دها حىر تفرما
بر صورتىدە وقوع بولۇر :

روى زمين او زىنە موجود نە ئاتقى تشکىل ايدىن مادە اصلە ، يەنى
الياف خشېنىڭ قىم عظمى صودن بشقە بر شى دكادر . ھە وقت يىدىيكمىز
نشاستە و شىكىرە دە زىادە سو واردە . بىر نبات قورۇيوب آچىق ھوادە
قورۇيىچە ساپىنە و ساڭر يېلىنىدە سو زە ھوا يە انتشار ايدر . نشاشە و

دور دائمی اشعة شمسیک تأثیرات هرودیوسیله ایصینان نوامیه استواییه دکنلری اوزرنده خایت بیوک بر مقیاسه اولهرق وقوع بولور.

فی الحقيقة الجخار محیطہ استواییه ک واسع سطحیلرنده متاداً حصوله کلان بخار هوا جریانلریله برابر بوكسکاره چقدقدن صکره شمال و جنویه کیدر و او حوالینک تأثیر برودتیله شبیخم، یغمور، قار کی اشکاله کیر. بالآخره بوجه ایله بره دوشن صولر شهرلر واسطه سیله ممالک شمایه یاخود معتمدله دکنلرینه سوق اوئوب او ردن ده جسم دکن شهرلری دبلمه ک شایان اولان و بتون الجخار محیطہی طولاشان آفتیلریله ینه خط استوایه عودت ایدر.

اوراده ینه او صورتده اجرای دور ایمه که دهیه ما بر حالده بولنور. بالطبع چوق سکمدهن ینه بخار اولوب هوایه صعود ایدر. بو حالده سطح و سبع ارضی کاملان احاطه ابدن صولرک خاقنندن بری کائنات مادیانک حرکات عمومیه نهایه سنه اشتراك ایچون - کیم بیلیر - فاج میلیون کرہ هوادن دکنر و دکنر هوایه اینوب جیقمشددر؟

۲ - کذلک فربولوژی یه عائد بعض اسبابده واردورکه اسباب حکمیه دن آشاغی او لمغله برابر دور دام میاھه ینه پل زیاده تأثیری کوریلور: یاغمور و شبیخم حالته هوادن بره دوشن صولک بر قسمی طوپراغه نفوذ ایمه کله اوراده یتیشوب بیوین نباتاتک کوکاری طارندن مصی اوئور و بالآخره یشیل یابر اقفر اوزرنده بولنان صایسز مسامه لدن غیر مرغی بر حالده متاداً صو بخاری انتشار ایدر.

اورنده أ کین اولان بر دونم بردن سنه ده بش یوز بیلک او قه دن زیاده صو بخاری انتشار ایته بکی بالحساب تحقق ایتشدر. حالبوکه بر سنه ده ینه

شبتملر، ياز قيش و حمت الهمه نك اك بدري ه برهاني او لمق او زره ياغان ياغمورلر هب هوای نسيمیده موجود صو بخــارندن نــأت ايدر. سطح آرــضك هــر نقطهــندـه يــاغــان يــاغــمورــلــرــ نــهاــيــاتــ اــيدــهــ دــركــلــكــهــ قــدــرــ نــفــوزــ دــوــشــنــ يــاغــمورــ قــرقــ آــتــيــ قــدــمــ عــمــقــهــ قــدــرــ نــفــوزــ اــيدــرــ.

شمدي هوای نسيمه ده و لنان صو بخــارــينــكــ هــيــثــتــ بــجــمــوــعــهــ ســيلــهــ يــاغــمورــ اوــلهــرقــ آــرــضــهــ تــزــولــ اــيــتــديــيــ فــرــضــ اوــلــنــورــ اــيــســهــ بــتــونــ روــيــ زــمــينــ آــنــجــقــ يــارــمــ قــدــمــ درــبــنــاــكــهــ نــفــوزــ اــيــدــهــ بــيــامــكــ اوــزــرــهــ اــحــاطــهــ اــيــدــرــيــ بوــحــالــهــ كــوــرــهــ صــوــ بــخــارــينــكــ صــودــ وــتــزــولــ آــيــفــيــتــنــكــ نــهــ قــدــرــ دــائــمــيــ اوــلــيــيــ ســهــوــلــهــ آــكــلاــشــيــاــورــ. فيــ الحــيــقــهــ هوــايــ نــسيــمــيــيــ هــرــ وــقــتــ رــطــوبــتــلــيــ بــوــلــنــدــرــمــقــ وــ معــ مــفــيهــ لــزــوــيــ قــدــرــ يــاغــمورــ وــشــبــنــ حــصــوــانــيــ تــأــمــيــنــ اــيــتــمــ اــيــچــوــنــ ســطــحــ آــرــضــدنــ غــيرــ صــرــنــيــ برــحــالــهــ هوــايــ اوــجــوبــ كــيــدــنــ بــخــارــكــ دــائــمــيــ صــورــتــهــ يــكــ زــيــادــهــ اوــلــمــســيــ لــازــمــكــاــورــ.

بخــارــكــ غــيرــ صــرــنــيــ رــحــالــهــ هوــايــ اوــجــوبــ كــيــتــمــســيــ باــشــلــيــجهــ اــســبــ بــ حــكــمــيــهــ دــنــ اــيــلــرــيــ كــلــيــرــ وــهــ وــقــتــ کــوــزــ اــيــلــهــ کــوــرــیــلــهــ بــیــلــیــرــ. فقطــ فــیــرــیــوــلــوــزــیــ وــ کــیــمــیــاــهــ عــاــئــدــ بــعــضــ اــســبــ اــبــ وــاــرــدــرــ کــهــ ســ اــوــلــنــهــ بــیــهــ جــقــ درــجــهــهــ خــقــ برــ تــأــيــرــ اــيــلــهــ آــرــضــدــنــ هــوــايــ مــهــاــدــيــاــ صــوــ بــخــارــيــ ســوقــ اــيــمــاــدــهــدرــ.

۱ - صــوــ آــرــضــ اــيــلــهــ هــوــاــ بــيــشــنــهــ صــرــفــ اــســبــ اــبــ حــكــمــيــهــ تــأــيــرــ اــيــلــهــ بــرـ~ـ دورـ~ـ دــائــمــ اــجــراــيــزــ. بــيــلــرــزــ کــهــ يــازــينــ بشــ اــوــنــ دــقــقــهــ يــاغــوبــ بــچــنــ يــاغــمورــ اوــرــهــاــقــهــ تــأــمــلــ اــيــتــديــيــ رــطــوبــتــ آــزــ رــمــدــتــ کــوــنــيــكــ وــ رــوــذــکــارــکــ تــأــيــرــهــ ســهــ بــخــارــ حــائــهــ کــيــرــهــرــكــ بــلــوــطــلــهــ فــارــبــشــوــبــ کــيــدــرــ وــ اــحــتــماــلــ کــهــ ســطــحــ آــرــضــ بــشــقــهــ بــرـ~ـ نقطــهــ ســهــ بــنــهــ يــاغــمورــ يــاــخــودــ قــارــ اوــلــهــرقــ دــوــشــرــ. فقطــ مــياــهــکــ بوـ~ـ

سولک دور دائمی

مکونانده شو کور دیکمز تحولات متنوعه اینچنده حقیقت حالده هیچ بر ذره صنایع اولماز، بیوک کوچک هر ماهه شکلخی، موقعی، حاصل تبدیل اند.

یوارلاق ایکن دوز اولور . یرده ایکن هوا یه جیقار ، سرد ایکن
یموشاق ، یموشاق ایکن سرد اولور . فقط بو تحوالات انسانسده ذره سی
بیله محو اولماز : برماء او غرایدینی تبله بر مدت صکره ینه او غرایدوق
حال اصلیته رجوع یدو ، صکره ینه اسکیسی کی تبدلا نه دوچار اولور .
ایشته بو حال «دور دامنی» دنیاپر که هوا نسیمه میده بو انان صو بخازینک
متقطم آ و متواتی آ دوچار اولدینی تحوالات بونی پک ساده اوله رق
ایضاح ایدر .

صباحلری یا پروفئور و اینجنه دالار او ذر مده اینجھی گی یار لاق کور دیکمز

قارشوسنده موئی برسیا یوم روغل شد تیله بروندن آقان قافی کورهول
نه اولدی ؟ ووردیلری ؟ دیبوردی .

او آنده جسورد، عالیجناب زاندارمه آتندن اینهول احمده شتاب ایندی .
احمد غائب بالاسنه قاووشان معصوم برمه حسر چو جملک حالی آکدیریبوردی
بر آز اول اولوه مکوم اولان احمد شمدى بر چوق زاندارمه هر
آرشنده او نارک تو از شکارانه سؤالارو و خیرخوانه تسلیلریله یکی حیاه
قاوشیوردی .

جسور زاندارمه هر احمددن او کزندکاری استقامت او زدینه در حال
ظالم رک تعقینه شتاب ایدیلر .

احمد جسور زاندارمه هرک آرقه سنده مو فقیلری ایچون دعا ایدیسور .
انظار گنیاتیله او ناری تعقیب ایدیبوردی . احمد صاف و معصوم دوشونبه
سیله : « باربی . سکا یوزبیک کره حمد و شنا اولسون . بی ظالم
جنوارلرک پنجه خونیندن تحصیل ایدهن جسور زاندارمه هری سن محافظه
ایت . او نله سن مو فقیت احسن آیله . عادل حکومتمنه سن قوت و
شوکت احسان آیله ! ... » دیبوردی .

ایشته افندیلر ! کوریبورسکر احمدک حب تی قورناران زاندارمه هر
حکومتک ، اهالیسی محافظه ایتمک ایچون قولاندیغی خابهه در . حکومت
هر کسکت دینه . مذهبیه حرمت ایدر .

بلا تھریق جنس و مذهب بتون تبعه سنک بیون بالاسیدر . بر اولاد
بالاسنه نه قدر فضله محبت و امر لرینه نه قدر فضله اطاعت ایدر . او بالا
اولادی دها چوق - وهر . بالاسنه عاصی اولان او نک نصیحت و امر لرینی
دیکله مین اولادی بابا دوکر . رد ایدر .

افندیلر ! طبق حکومت ده بولیه در . بتون افرادینک استراحتی و

بو زمانده سطح آرض ک درجه حرارتی - او زرنده صویک مایع حالت
اولهرق تراکمنه مساعد - بر درجه به دو شمشدر .

ایشته صولر بو ووجه ایله تکائف ایده ایده سطح آرض او زرنده
تراکم ایتمکه باشلا دیغی آنده کندیلریله برابر کره آرضه محیط بولسان او
کتله هوائیه داخلنده کی سار ماده لری ده آلوپ دوشکه بونفرک اینچنده -
شمده - کی حالت دکز صورتنه محلول اولهرق بولسان ماده لردن بشقه -
احتمال که طوزده محتویدر .

سامعیندن بری : - « دکز صوینده طوزدن بشقه شوده وارمی؟ »
نجاتی : - « ایشته سزه دون بزم کیمیا معلمته ویردیکی جدولی او قویام :
دکز صوینده مواد اجنبیه نک یوزده بر مقدار نده کی نسبت محتویاتی .

جدول

٧٢	قسم قلور سودیوم یعنی عا-ی طوز
١١	فلور ماغنیزیوم
٦	کبریتیت ماغنیزیوم
٥	کبریتیت کاسی
٢	فیحیمیت کاسی
٤	عضوی و سار شیلر
١٠٠	

بونرد ماعده آلتون ، کوش بیله وارد ره .

سامعیندن بری : - « دیملک که دکز ک طوز لیلیفی کندیسیله برابر حصوله
کلشن ! عجبا سطح ارضه هوجود قایا طوز لرینک صولر ، نهر واسطه سیله
کستیریلوپ دکزه د ، کلشن من ایله کلیدی فکری خاطر کیزه کایورمی؟ »

نجانی : «- دوغری طوزلیدر . فقط نه دن طوزلیدو ؟ »
 ایشته بو « نه دن ؟ » ، « بچون ؟ » سؤالرته جواب ویرمک بز
 مکتبیلرک وظیفه سیدر . عکسی تقدیرده عوام ایله هیچ بر فرقز اولماز .
 چونکه : او فنرده دکزک صوی طوزلی اولدیغى ، شکرک طاتلى اولدیغى ،
 یاغمورك یاغدىغى الاخره هر شىئى طبىعتىدە اولدیغى کې بىللىر . لىكىن
 بتون بو حادثات طبىعىه اباب حصولتك نەذن و بچون اولدىغى سؤالرى
 قارشوسىنە مېھوت و متىخىدرلر .

نجانىنىڭ آرقداشلىرى بو تۈرىپلىر قارشىسىنە مەحىجوب اولىيورلاردى .
 بۇنى حس ايدن نجانى درمال : « - آرقداشلر ! بالطبع سىزلىر دە
 بۇنى بزم صنۇمزە ترفىكىز زمانىنە اوقويا جىقسىز . فقط بو كون بو قدر
 مىتاسبىت دوشمىشكە سىزە بۇنى اىضاح ايدەيم .

بىلپۈرۈزكە شەمىدى كۇنىز نىلسە وقتىلە ارض دە او يەلە ايدى . يەنى
 ادوار حىاتىنىڭ اىلەك دەملەر دە صولك درجه دە و شەمىدىكىندىن دە بىلگەر
 بخار كىتلەسى يەنى بر مايىع تارى ايدى . صو كەرە وقت كېدكەنچە صوغۇيەرق
 او مايىع تارى كىتلەسىنە سىرك اولدىغى دورلو دورلو مواد مەدىنەيە بىرلى
 آردى صىرە تىكائىف ايدوب چو كەن و بو وجىھە سىبارە منى شەمىدىكى
 حالنە ، يەنى كرە ھوانك اىتخار جىسىمە ايلە محاط بولۇنى صورتە افراغ
 ايتەكە باشلادى .

حال حاضر دە تەفس اىتەيىكمەز هوای نىسيمى باڭاڭ ئاكاف آرمۇزى
 ئاشكىل ايدن او كىتلە جىيە بخارك بەقىيە هوائىيەسى كې تلقى ايدىلە بىللىر .
 بۇندىن باشقە شەمىدى كېلەلە او زور دە سىر ايتەكەدە بولۇنىغىز دکزىر دە يە
 او مايىع تارى كىتلەسىنە تىكائىف اخېرىلە حصولە كىشىدر . دېنىلە بىللىر كە

مسئله کرکی کی نظر ملاحظه یه آنندیفی حالده صرف واهی مقاصد او غرض نده
بو قدر مناجم و مشق اختیاری نادرآ کوریله جکی شوبله طورسون قدمای
ملوکل خلقی نه درجه متعددیانه استخدام ایتمش اولندیفی کوسنر .

فی الحقيقة میلیو بلرجه نقوسک بر اجرت مناسبه ایله سنہ لرجه استخدامه
هیچ برعمل کت خزینه می متتحمل او اه می هجفندن اهرام مصرباک انشاء نده
قولانیلان عمله قوت لایمود منابه نده اولمق اوزره بزر پارچه اُکمک ایله
صوغان و سور چینده ایشلین بیچاره لره بزر مقدار پیرنج ویرنلشدر .
بر قرائت کتابندن

► دکزک صوبی نیچون طوزلیدر ؟ ►

نجاتی بر کون آرقداشلریله بایله اوینایوردی . ایکی اوچ ساعت قدر
طفلانه اعیمات ایله وقت کچیدکدن صوکره ایچلرندن بری آزادقده ریختنده
او طوروب دکزی تماشا ایتلری رأینده بولندی .

بر صندایه آروب ریختنے چیقدیر ، هوا غایت ساکن ایدی . قارشی
ساحلده کی کوزل داغلر ، اووه لر بر مهابت مخصوصه ایله کوزه چارپیوردی .
دکز سما ایله همنک ایدی . بر آرداق نجات دیدی کی :

- افندیلر ! اوته دنبری هپمزک ملهمز اولان بر شو ولر ، لکن او
شیئک حقیقتی کیم بیله جک ؟

هر کسک انتظار استفهامی نجاتی به توجه ایندی ،
نجات کمال وقار ایله : « - افندیلر ! دکز صوبینک لذنی نصلدر ؟ »
هر کس کوله رک : « - طوزلیدر » .

طوبراق و طاش کبی مواد کرۂ آرضی ایکی دفعه لحاطہ ایمک او زره آئی
قدم ارتفاعنده و ایکی قدم قالینلغنده بر دیوار بنانه کافی اولور .

درت بیوک دمیر قپودن بشقہ اجنبات موقعه کوره هر طرفه سائر
کوچک قپولری اولوب خصوصی مستحفظی وار ایمش .

روایت تاریخیه کوره تاتارلر چینه دخول ایله زمام حکومتی دست
اداره لرینه آلمادن اول اصلاً چینلی بولنان خاقانلر سورک محافظه می ایجون
بر میلیون قدر عسکر استخدام ایلدایدی . فقط بر منوال محرومیم
نانارستانک جبر و اعظمی چین ایله بر شهربک بر هشت واحده تشکیل
اولندیفی جهتله نانارستان طرفک محافظه سنه حاجت قلامشد .

بو انر جسمیک وجوده کلسنه سبب اولان خاقانک ! پن اسلامی زماننده
مالک چین یعنیه تفرقه دوشهرک ر چوق کوچک حکومتلر تشکل ایتدیکی
حاله خاقان مشارایه قوئه قاهره سیله داره اطاعتہ و بو وجه ایله چینی هیئت
سابقه سنه ارجاع ایلدکدن صکره طواویه مغلوبیه مدار اشتعل اولق و اجرای
فساده میدان ویرمه مک او زره بشیر ز بیک تفریفی قلمه لرده تو قیف ایدوک
امور نافوده چالیشدیردیفی کبی بقیه ایله سار نفوس ذکورک بو ثلثی بو سور
عظیمک بناننده استخدام ایلشدر .

بناننده فوق العاده التزام اعتنیا ایدلدیکی جهتله الیوم او زرمند بیک
ایکیوز سنه چکدیکی حاله بر وجه ایله خالپذیر اویادیفی کبی دها ینجه بیک
سنه پایدار اوله بیله جکی شبهه مزدر .

بمحلاً تعریف ایدلان آثار قدیمه امیال ساره می کبی محیر عقول
صنایع غربه و تشبیثات عظامیه فی شامل اوله رق بی آدک امور جسمیه به نه
درجه متمایل و مقتدر اولدیفی ارایه ایلا کله برابر قدمه کرک صنعت و
کرک همت جهتیله کالنه دال ایسه ده ظاهر پسته کدن صرف قظر له حقیقت

اختیاریله و جوده کادیکنندن کنایه اوله رق: «وای نه قدر پاره طاشه نخوبی او نمیش!» دیگر شد.

بو عجائب سبعه میاننده سورچینک علاوه اوله اسمی صحیح‌اً عجایبden کور و نمیش اولمقله آنی ده مختلفرا تعریف اینمکی موقعه منابعه کوردن کوردن: سورچینک طولی بیک بشیوز میل، ارتفاعی یکرمی بش نخنی یکرمی قدمدر. اوستی خنی واسع بر جاده: رکه او زردن آتی سوری یان یانه کیده بیلیر. تملدن آلتی قدم ارتفاعه قدر درت کوشه نوچه بیوک طاشدن و یوقاریسنک بعض یوری طوغله، بعض یورلی ده کرپچدن بالبلشد.

سورچین مladن ایکیوز قرق بدی سنه اول میان خادا ند «تسین سی هوانغی» نامندکی خاقان طرندن محضا چینه همچوار بوانان موغلول و منیجوق طنه لریسنک تجاوز و تهاجملریه بر واشهه تدافعه اولمک او زرده بنا ایدلش ایسه ده حصول مقصدی کافل او له مادیکنندن موخرآ او طـئه مل چینی آتیلا ایله زمام حکومی الله اوله رق مشترکاً بر دولت جسمیه تشکیل اینتلشد.

سونه عملیات انش سانیه ند درت بش میلوون عمله متوايا اون سنه جالیشم و بونلدن دوتیوز بیکی بو او غورده تلف اولمشد. او زرنده سراپا قله لر موجود او لوپ دشمنه طرفدن مدافعه او نه بیلهمک ایچون قله لرک آره لری ایکی او ق منزلي قدر در.

- بهو ایله تجاوزی ملحوظ اولان معمارده یکدیگر بینی مختلفه اینک او زرده ایکی اوج قات سور بنا او نمیشدر. کدر کاهنـه اتصادف ایدن یوکسک طاغلردن و آچاق دزه لردن دخی سیاق واحد او زرده چکرلش و آشده بی

طاغلردن بری بشیک ایکیوز قدم یوکسکلا-کننده بولنمیشدر.

بعض ارباب تدقیق نتیجه حسما باته کوره سورک انشانه صرف او انان

بر یونانی مصور طرفیندن مبانسرت او الوب یکرمی ایکی سنه صکره اکال
ایدلشدر. الی سکر سنه پايدار اوله رق میلاددن ایکیوز یکرمی سنه اول
بر حرکت آرضا سبلیه دگز کناریه دورلمش و آنیوز یتمش بش سنه
قدر حالی او زده قالمشیدن. با آخره خلافی بی امیدن معاویه رووس
جز بره سفی فتح ایلدیکی وقت بر یهودیه صافتر و اوده پاره لیزک طقوز
یوز دوه بوکی نونخ فالدیر متن اولدینی تایخه مسطور در.
یدنچی :- «موسوله» نامده شهر شعار اولان قبردر که میلاددن اوجیوز
الی اوج سنه اول. «کاری» قرالی اولان موسولوس وفات ایمه کله زوجه‌ی
آرتیسیا آنک ایچون ازمیر جوارده و ساحل دریاده کائن بودرون شهرده
پا ایلدشدر.

آرتیسیا زوجنه اولان کال محبتی ساهه‌یه عادت عصره اتباعاً جمازه‌ی
احراق ایدزک آکوای یوتمنش و بو وجه ایله کنه‌ی وجودی بر قبر ذی روح
حانه کتیرمش ایسه. بونله دخی نماعت حاصل ایمه مددیکندن ابهای نامه
و سله اولور فکریه یوز لوجه سنه هر درلو اهلامات دهربه و آفات کونیه‌دن
امین بر هزار متن اولمک او زده موسوله‌ی بنا ایلدشدر. فقط کال حزن
و یاآمدن طولای او بنتای عظیمک ختامی کوره‌میه رک انشامه مبانسرت
او آنیدقدن ایکی سنه صکره آتش افترق بنیان وجودی خراب ایلدشدر.
بو هزار اک هفیس مرحدن مستصل شکننده اولوب یوز اون بر قدم
ارتفاعنده ایدی. هر طرفی او تو ز آنی مر من دیرک و متزعزع تصاویر ایله
هزین اولدینی کی ته سنه ر هرم ایله درت بارگیر قوشولو بر آرایه رسی
پاپلش ایدی.

آور و پالیز بینده بو کی من اولره الیوم «موسوله» دینیلیر.
بوقان حکمالشندن آناغه‌یه راس موسوله‌ی تماشا ایلدیکی وقت کای مصارف
Ψηφιοποιηθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«فاروس» دنیلیدیکنندن بالآخره اور و باده بو مثاؤ فنار لر ک جمله‌ی او نام
ایله یاد او نماید. حتی بزدهه کی «فنار» لفظات ده بوندن نشأت ایتمش
او نمی‌ایله احمدالدن بعد دکلادر.

ا-کمندویه فاری بشیوز سنه قدو پادار اولدندان‌سکره هجرنک آتی
بوز آلتنجی سنه سنه طوغری تأثیر انقلابات دهر ایله خرابه بوز طوتش و
او وقت‌ملوک مصریه‌دن ملک الناصر قارشی‌سنده ینه آنک کی بر فنار
انشـ اسنـه مـ باـ شـ رـ آـیـلـشـ اـیـهـ دـهـ وـ قـوـعـ وـ قـائـیـ سـبـیـلـهـ آـءـ مـانـهـ مـوـقـعـ
اـولـهـ نـامـشـدرـ.

بسـنـجـیـ : - آـیـاـصـلـوـغـدـهـ کـائـنـ «ـدـنـایـ»ـ مـعـبـدـیدـرـکـهـ وـقـیـلـهـ درـبـیـوزـ سـکـسانـ
بـشـ قـدـمـ طـوـانـدـهـ وـایـکـیـبـیـوزـ یـکـرـمـیـ قـاـمـ عـزـصـنـدـهـ غـایـتـ جـسـیـمـ بـرـبـاـ اـیـدـیـ .
دـرـوـنـدـهـ هـرـبـرـیـ آـتـمـشـ قـدـمـ یـوـکـمـکـلـاـ کـنـنـدـهـ بـیـوزـ یـکـرـمـیـ صـرـصـ دـیـرـکـ .
مـوـجـوـدـ اـیـدـیـ کـهـ بـرـذـرـدـنـ اوـتـوـزـ آـلـتـیـسـیـ غـایـتـ نـفـیـسـ اوـیـمـدـلـرـهـ مـزـینـ اـمـدـیـ .
بـوـ عـبـادـخـنـهـیـ وـجـوـدـ کـتـیـرـمـکـ اـیـچـوـنـ هـاـنـ بـتـوـنـ آـسـاـ اـهـالـیـیـ بـیـوزـ یـکـرـمـیـ
سـنـهـ مـتـادـیـاـ چـالـیـشـدـیرـمـشـدـرـ .ـ فـقـطـ مـیـلـاـدـدـنـ اوـچـیـوـزـ آـلـیـ سـنـهـ اـوـلـ بـالـتـصـافـ
اسـکـنـدـرـ رـوـمـیـنـکـ وـقـائـیـ کـوـنـیـ «ـاـرـوـسـتـاتـ»ـ نـامـنـدـهـ بـرـ بـدـلاـ طـرـفـدـنـ اـبـقـایـ
نـامـهـ وـ سـیـلـهـ اوـلـوـرـ فـیـکـرـ فـاـدـیـلـهـ اـحـرـاقـ اوـلـمـشـدـرـ !

آـلـتـنـجـیـ : - رـدـوـسـ هـیـکـلـ عـظـیـمـیدـرـ کـهـ زـمانـ قـدـیـمـهـ مـعـبـودـ اـخـنـادـ اـیـلـمـشـ
اوـلـازـ شـمـسـهـ اـخـصـوصـ وـکـامـلـاـ توـنـجـوـنـ مـصـدـرـعـ اـیـدـیـ اـرـتـقـاعـیـ اـیـکـیـبـیـوزـ قـدـمـ
اوـلـدـیـهـیـ حـالـهـ وـدـرـسـ اـیـمـانـ مـدـخـلـهـ اـقـمـهـ اـیـلـمـشـ اوـلـدـیـقـنـدـنـهـ بـیـوـکـ یـلـدـکـنـ
کـیـلـرـیـ بـوـیـهـ حـالـنـدـهـ اـیـکـیـ بـاجـانـیـ آـرـمـسـدـنـ کـچـوـبـ کـیدـرـ اـیـدـیـ .
هـیـکـلـ صـاغـ اـنـدـهـ کـیـجـهـ اـیـنـ سـفـاـهـ اـرـاـهـ طـرـیـقـ اـیـمـکـهـ اـخـصـوصـ بـرـفـنـارـ
وارـ اـیـدـیـ .ـ آـیـقـرـیـئـنـکـ باـشـ بـارـمـنـیـ بـرـ آـدـمـکـ قـوـجـاـقـلاـیـهـ بـیـلهـ جـکـیـ درـجـهـدـهـ
بـیـوـکـ اـیـدـیـ .ـ بـوـنـکـ اـنـشـاـنـهـ مـیـلـاـدـدـنـ اوـچـیـوـزـ سـنـهـ اـوـلـ «ـشـارـسـیـ»ـ نـامـنـدـهـ

بر یونالی مصور طرفین مبانست او بوب یکرمی ایکی سنه سکره اکمال
ایدلشدرو. الی سکر سنه پاندار اوله رق میلاددن ایکیوز یکرمی سنه اول
بر حرکت آرضیه سبلیه دگز کناریه دور لش و آنیوز یختش بش سنه
قدر حالی او زده قالمیشیدن. بالآخره خلفای بی امیدن معاویه ردوس
جز بره-سی فتح ایلیکی وقت بر یهودیه صائمت و اوده پاره لیه رک طقوز
یوز دوه بوکی یونخ فالدیرمش اوله یعنی نایخه هسطور در
ید بجی: - «موسوله نامه لله شهر آثار اولان قبردر که میلاددن او چیوز
الی اوج سنه اول «کاری» قرالی اولان موسولوس وفات ایم-کله زوجه-ی
آرنیسا آنک ایچون ازمیر جوارده و ساحل دریاده کائن بودرون شهر نده
سنا ایلشدرو.

آرتمیسیا زوجنہ اولان کال محبتی سائھے بیله عادت عصرہ اتباعاً خنازہ بی احراف ایدرک آکوئی یونمنش و نو وجہ ایله کمنی وجودنی بر قبر ذی روح حامہ کتیرمش ایسه ہے بونلوه دخنی نماعت حاصل ایں دم دیکندن ابھائی نامہ و سیله اوپور فکر بیله یوز لرجہ سنہ هر درلو انفلات دھریہ و آفات کوئی نہ دن امین بر صرار متن اولمک اوڑرہ مو-ولہی بنا ایلشدہر . فقط کال حزن و یاؤندن طولانی او بنای عظیمک خمامی کورہ میہرک انشامنہ مباشرت اوائیدن ایکی سنہ صکرہ آتش افترق بنیان وجودنی خراب ایلشدہر . بو هزار اک نفیس صرہر دن مستطل شکننده اوپور یوز اون بر قدم ارتفاعنده ایدی . هر طرفی او توڑ آتی مرمر دیرک و متذرع تصاویر ایله مزین اولدینی کی تیسنہ ر هرم ایله درت بار کیر فوشلو بر آرابہ رسنی یا بلائس اندی .

آور و بالیار بینده بُو کی من اول ره الیوم «موسوله» دینیلیر.
بُوناق حکمسانه زن آناغه، راس «سوله» تماشا ایلدیگی وقت کای، مصاف

«فاروس» دنیا دیکنین بالآخره اور و باده بو مثلاو فشار لرک جمله‌ی او نام ایله یاد او نماید. حتی بزده کی «فناز» لفظات ده بوندن نشأت ایتش اولمی احتمالان بعید دکلدار.

اسکندریه فاری بشیوز سنه قدر پادار اولندن‌اصکره هجرنک آتی بوز الازجی سنه طوغری تأثر انقلابات دهر ایله خرابه بوز طوتش و او وقت ملوک مصریه‌دن ملک الناصر قارشی‌سنه ینه آنک کی بر فشار انشـ. اـسـنـه مـبـاشـرـتـ آـیـلـشـ اـیـسـهـ دـهـ وـقـوعـ وـقـائـیـ سـبـیـلـهـ آـیـلـانـهـ مـوـقـعـ اوـلـهـ بـامـشـدرـ.

بسنجی: — آیا صلوغده کائن «دباء» عجب‌دیدز که وقتله در تیوز سکسان بش قدم طوانده و ایکیوز یکری قام عنصرمه غایت جسم بر بـاـ اـیدـیـ. درونزنه هر بری آنچه قدم یوـکـسـکـلـ اـکـنـدـهـ یـوـزـ یـکـرـیـ صـرـسـ دـیرـکـ موجود اـیدـیـ کـهـ بـرـذـرـدـنـ اوـتـوـزـ آـلـبـسـیـ غـایـتـ نـقـیـسـ اوـیـهـ لـرـلـهـ مـزـینـ اـهـدـیـ. بو عبادخانه‌ی و وجوده کـتـیرـمـکـ اـیـچـوـنـ هـمانـ بـتـوـنـ آـسـاـ اـهـالـیـیـ یـوـزـ یـکـرـیـ سـنـهـ مـتـادـیـاـ جـالـیـشـدـیـرـ مـشـدـرـ. فقط مـیـلـادـدـنـ اوـچـیـوـزـ آـلـایـ سـنـهـ اـوـلـ بالـتصـافـ اـسـکـنـدـرـ رـوـمـیـلـ وـقـائـیـ کـوـنـیـ «ارـوـسـتـرـاتـ» نـامـنـهـ بـرـ بـدـلاـ طـرـفـدنـ اـبـایـ نـامـهـ وـ سـیـلـهـ اوـلـوـرـ فـکـرـ قـادـیـلـهـ اـحرـاقـ اوـلـمـشـدرـ!

آلتـنجـیـ: — ردـوسـ هـیـکـلـ عـظـیـمـدـرـ کـهـ زـمانـ قـدـیـمـهـ عـبـودـ اـخـذاـ اـیـلـشـ اوـلـازـ شـمـسـهـ مـخـصـوصـ وـ کـامـلـ توـنجـونـ مـصـدـرـعـ اـیدـیـ اـرـتفـاعـیـ اـیـکـیـوـزـ قـدمـ اوـلـدـیـنـیـ حـالـدـهـ ردـوسـ اـیـمـانـ مـدـخـلـهـ اـقـامـهـ اـیـدـلـمـنـ اوـلـدـیـنـدـنـ لـنـ بـیـوـکـ یـلـدـکـنـ کـیـلـرـیـ بـوـیـهـ حـالـنـدـهـ اـیـکـیـ بـاـجـانـیـ آـرـمـسـدـنـ بـکـوبـ کـیدـرـ اـیدـیـ.

هـیـکـلـ صـاغـ آـنـدـهـ کـیـجـهـ اـیـنـ سـفـانـهـ اـرـاهـ طـرـیـقـ اـیـمـ کـهـ مـخـصـوصـ بـرـ فـنـارـ وـارـ اـیدـیـ. آـیـقـرـیـنـکـ باـشـ باـزـمـنـیـ بـرـ آـدـمـکـ قـوـجـاقـلـاـبـ بـلـهـ جـکـیـ درـجـهـ دـهـ بـیـوـکـ اـیدـیـ. بـونـکـ اـنـشـاـنـهـ مـیـلـادـدـنـ اوـچـیـوـزـ سـنـهـ اـوـلـ «شارـسـیـ» نـامـنـهـ

اولان صفت کتے-ابتدن بر طافه جاهله طرفدن میدانه قولنمی بعد
الاحتمال کورینور .

اوچنجی : - قدیم یونانیلر چه معبودلرک رئیسی عد ایدیلان ژه پیزرك
تصویر حسمیدرکه تاریخ میلاددن تقریباً درت یوز سنه مقدم مصور مشهور
«فیدیاس» معرفقیله وجوده کتیرلره رک یونانستانک «الید» شهرنده کائن
اویمی عبادتخانه سنه وضع او نهشیدی ، بو هیکل فیل دیشندن مصنوع و
سرایا آلتون و ذی قیمت معادن و احجار ایله منین و مرصع اولوب جالساً
پالش اولدیمی حالده ایکی یوز اون ایکی قدر ارتقاونده ایدی .

دردنجی : - اسکندریه فقار قله سیدرکه میلاددن ایکی یوز سکان اوچ
سنه أول ملوک مصر بدن بطیموس زماننده اسکندریه پیشکاهنده دوشن
«فاروس» آطه سنه یوکسک بر قیا اوزرینه انشا او لئش ایدی . تپه سندہ
کیجه لری قندیل یاقیلیر ایدی که ضیامی بر خیلی مسافه دن کوریلور ایدی .
سرایا بیاض مرمردن غایت مصنوع بر صورتده پالش ایدی . هله خارجدن
اولان مردیوی بک شایان استغраб ایدی . بدنه مربع شکلندہ اولوب
هر ضلی الای آرشون امتدادنده و اوچ بچق آرشون تختنده ایدی .
دروندنده یکیچریلرک اقامننه مخصوص یرلدن بشقه متعدد داره لر موجود
ایدی . قپوسی زمیندن مرتفع اولدیفی کی مقابلنده بنه او ارتقاونده بر
بنا موجود اولدیفندن بونک اوزرندن قپویه طوغری تددید او لئش تخته لردن
کچیلره رک ایچری به کیریلیر . و ایجاننده تخته فالدیرلره رق دخول و خروج منع
ایدیلیردی . مصارف انشائیه - زمانیز حسابجھ - اوچیوز بیک اذکایز
لیراسنه باع او لمشدور .

بو قهار ایلا سفـائـه رهـماـقـ ایـمـ اـکـ اوـزـرـهـ اـحـدـاتـ اوـنـانـ مـبـانـیـ
مـخـصـوـصـهـ نـکـ بـرـنـجـیـسـیـ اـولـوبـ اوـوقـتـ اوـزـرـنـدـهـ بـوـلـنـدـیـفـیـ آـطـهـ نـکـ نـامـنـهـ نـسـبـتـلـهـ

نامیله باد اولنان اهرامدن . بو مبانی جسمیه نک قاعده‌سی مربع شکلنده و سعنه اولوب یوقاری به طوغری علی التدریج کوچوله رک تپه‌سی بر نقطه‌یه منتهی اولمغله اشکال هندسیه دن اهرامه نسبتله باد اولنور . بونر بعض ملوک مصریه ایله ادوار قدیمه‌ده معبود آنخاذ اولنان بعض حیواناته مدفن اولمقد اوزره بنا ایدلشدرو . ایچری به زمیندن براز یوکسکده بوا-ان کوچک پولردن کیریلور . اک مشهور لری قاهره بیشکاهنده جیزه قریه‌سنده کائندرو که ایچولردن اک بیوکنک قاعده‌سی ایکی یوز اون بش مترو مساحه‌سنده . یوز او توز اوچ ترو ارها عنده‌دو .

تاریخ بنالری عند المورخین مشکرک ایسه‌ده میلاد عیسی‌ادن بیک بش یوز . یاخود ایکی بیک سنه مقدم اولمی محتمل عد او توز . مصرک دها پک چوق مواقعنده اولدینی کی ممالک سازه‌ده دخی بو مثلاو اهرام موجوددر . از جمله آمریقانک مکسیقا مملکتنده بولنان ابیه جسمیمه قدیمه‌نک اهرام مصریه پک ذیاده مشابهی کورلمـکددر . حتی بونک ایچوندرکه بعض مؤلفین ادوار قدیمه‌ده آمریقانک قطمات سائزه سکنیه سنه مجھول بولندیغنه و قدمای مصرینک مکسیقا اهاییله منـاـبتلری اولدینیه ذاہب اویشدرو .

اهرام مصریه فایپ جسمیم طاش بارچه‌لریله بنا ایدلتر اولوب بو طاشلرک نیل مبارک ساحل بیننده و اهرامات مقابله‌نده بولنان طاغردن نقل اولدینی اثار دلاتیله آکلا سلمشدر .

اهرام هیچ بر نقطه‌سنده برمیانی مضمون خطوط و نقوش کوریله مامش اولمسندن طولای بعض مورخین او مبانی جسمیه نک صفت کتابت اختراع ایدله‌دن اول بنا اولدینی ظن ایمـهـلر ایسه ده اصول هندسیه و مهارت معماريه ایله وجود پذیر اوله بیله جلت بو کی صحافت صناعیه نک مبدأ علوم

و خراسان یوینه رفت ایله صیوانش و اطرافه غایت جسم بر خندق آجیله رق سو ایله طولبرمشدی که بو خندقت حفریله چیقاریلان طوبراق طوغله یا هق ایچون استعمال او نشیدی .

با غجه ایسه زمی سرک ارتضاعنه مساوی و شهره ناظر اولق او زره غایت جسم کرلر او زرینه انسا او نش و درون هر درلو اشجار عظیمه نک کرکی کی کوک صالح بیوه سنه و دال بوداق صالح بیوه سنه مساعد او له ج در جده طوبراق ایله طولبرمتش ایدی .

بابل شهری میلاد عیسادن ایک بیک آتی یوز قرق سنه اول نمرود طرفدن تأسیس او نش ایسه ده بالاخره «بیلوس» نامنده کی ملاک توپیع و تزین ایده رک بابل دولته مركز حکومت اخناد ایدی . آنده صوکره آنوریه دولت جسمیه سنه دخی پای تخت اولوب آز زمان طرفنه و سعت و عمور یتجه در جه کاله واصل اولدی یغدن شیخ المورخین هرودوت دورینه یی میلاددن بش یوز سنه اول کانجه یه قدر مدان عالمک عظمی عد او انور ایدی . فقط صکره لری خرابه یوز طربوب میلاددن اوچ یوز سنه اول اسکندر رومیک قبضه تسبیحینه چکدی .

هر نه قدر بو صاحب ظهور بورانی کندو سنه پای تخت اولق او زره انتخاب ایده رک اولکنده زیاده تنظام و اعماری فکرنده بو نش ایسده جوق چکمند ترک حیات ایتمنه مبنی بابل شهری متروک و خراب اولوب قالمشد . دولت عباسیه هک بدایت ظهورینه قدر بادار او نش ایسه ده شهدی هان بالسکایه محو او هرق بعض اینه هقاياندن بش قه بر شی کورلامکده بو نشدر .

ایکنهجی : - خطه مصیرده موجود اولوب بین العوام «فرعون تبه لری»

حکومت ؟ افرادینک قناعت دینیه نه حرمت ایدر و دینه حرمت کار
اولانی حکومت ده سوهر .

اجتماعیاتده عناصر ، ملیت فرقه ای بوقدر . بناءً علیه شخصت عناصر
مخلفی یکدیگرندن تفرقه ایده بیله جلک هر دورلو افکار و حسیات باطله دن
قورتیلوب وطن مشترکه کندی شخصیتی داخلنده نافع بر تعضو اولماهی غایه
الخاذ ایدلملیدر .

دانما خاطر لامالیدر که بو کونیکی ترقیات مدنیه : ملیت و عناصر افکار
باطله سندن ت مجرد ایدن بشریتک فعالیت متحده و مشترکه سندن حاصل
اولمشدر .

« بنی آدم اعضای یکدیگرند »

« چون در آفرینسن ازیک کوهرد »

﴿ عجائب سبعة عالم ﴾

اثار عتیقه دن اولوب قدمایه کوره مصنوعات بشرک اک بیوکارندن عد
اولنان یدی شی وارد رکه عجائب سبعة عالم نامیله یاد او نور .
برنجیسی : - بفاد حوالیسته و حله شهری حوارنده کائن بابل شهر
قدمیلک سوری ایله باغجه سیدر : سود ایکی یوز الی قدم ارتفاعنده و الی
قدم تختنده صربع الشکلدر که هر ضایی درت ساعت امتدادنده ایدی .
درت طرفده هیچی تو بخدن اولنق او زده یوز قبوی و هر ایکی قپونک
آره سنده و سورکه کوشه لرنده دیواردن اون قدم یو کسک ایکی یوز الی قله
موجود ایدی . سور غایت بیوک طوغله ایله بنا اولدیه کی کیرج و

بر عالیه تشکیلاتی دیگر اولان بر حکومت اهالیی ایچون ده دها باز بر صورتده حس ایدم کدددر.

بر کنله اجتماعیه نک ترقی و تهالیی، رفاه و سعادت ماله ظهر او له بیلهه‌ی ایچون فردر آره‌نده صمیمی بر حس هاشترنک وجودی محبت و تعاون هتاچله نک تأسی شرطدر. زیرا فعالیتک تمره‌دار او له بیلهه‌ی ایچون ایسه حسیادن عاری او له رفق فعالیت وجوده کتیرن قوای اجتماعیه مک غایت صمیمی بر اتحاد و اتفاقه مربوط اولماهی لازمدر. بو فکر مشروعک نه قدر حق او له یعنی بزه کتب مقدسه و علمای قدیمه عین زمانده نارخن ده اثبات ایدیور.

علمای قدیمه‌دن بویسی دیبورگ : [افرادی آره‌نده محادنت و صمیمیت اولان حکومت‌لردن قورقاپاییدر]. بو سوز بزه بر مملکت بر حکومت اهالیی آره‌نده‌کی مربوطیت درجه قیمت و اهمیتی اثبات ایدیور. بو صورت‌لای سعادت و سلامت عمومیه نک حصولی ایچون افراده ترتیب ایده‌ن وظیفه اجتماعیه هر نقطه نظر دن تظاهر ایدیور.

والحاصل : هر حکومته او له یعنی کیمی عادل حکومت‌مزک ده مشفق حمایه‌نده یاشایان ملل مختلفه هر دورلو ملی حسلردن و دینی تعصبلردن و دها بو کامائیل حسد و غرضکار لقدن تجرد و تباعد ایده‌رک سلامت هملکتی استهرااف و سعادت اجتماعیه بی غایه اتخاذ ایله یکدیگرینه قارشی حرمت‌کار بر هف‌کوره‌یه صاحب و مالک بولمالیدر. بویله مف‌کوردنک تأمین ایده‌جیکی یا لکنز بقای اجتماعی دکل او اجتماعیاتی تشکیل ایدن فردرلک سعادت نیخصیه‌لری و بقایاری ایچون ده فرضدر.

بر حکومت اداره‌نده یاشایان فردر آره‌نده دین فرق‌لدن ماعداً نقطه‌یا فرق یوقدر.

قار تجهیز ، ترمهیتلر ... « مدنی الطبع » وصفه ، انسانلر قدر او اسون ، مستحق دکلیدر ؟

ساطع

▶ سعادت اجتماعیه نک اسباب حصولی

بر عائله ک رفاهی ، سعادت و سلامتی ؛ آنچق افرادی آرمهندەکی تساند و حسن معاشرت ایله قابلدر .

بو کبی عائله لر سعادت دائمه ب مظاهر او لوب بختیار لقلمه اصرار حیات ایدزلر . آرمهندە صمیحی بر تساندە موفق او لان عائله لر مادی ، معنوی سعادت و رفاهت يکانه تمنا ایدور . بونك عکسنه او لهرق بر عائیه افرادی آرمهندە نفاق ، شفاق ، عدم امتراج کبی حاللار ظهور ایدرسه او عائیه نهایت الامر محظوظ نابود او لور .

هیئت اجتماعیه : کوچولوک ، کوچولوک بر طقم عائله لرک بر آرایه کلساندن حاصل او لمش و بو کته اجتماعیه بی منتظم و مکمل بر صورتده اداره ایده بیلەمک ایچون بر هیئت تشکیل ایتمشدەر که بوکاده حکومت دیولو . بر عائیه خلق ایچون بر پدر نه ایسه بو عائله لرک اجتماعیه بیز حاصل او لان کتله ایچون ده حکومت او در .

بر عائیه افرادی آرمهندە وجودی لازمەر دییه ادعا ایتدیکمز جمعیت و تساندە بر حکومت اداره نده ياشاین بلا تفرقی جنس و مذهب بتون خلق ایچون ده دها جدی و دها صمیحی او لهرق تخلی ایمه بی الزمدر . چو ذکه : حیات عائله ده ذکر ایتدیکمز معاشرت احتیاجی بویوک مقیاسده

قارینجه‌لاری و شعبات و تماانی انشا و تعمیر ایمک؛ اغدیه و لوازم ساپریفی طوپلامق، قارینجه‌لاری محافظه و مدافعه ایمک... و حتی یومورتالر ایله طیز طیلاری یتیشدیرمک، بسلمه‌مک و تربیه ایمک... وظیفه‌لاری هب ایشجیلاره عائد بولونور. مختلف جمعیتلاره عائد قارینجه‌لار اکثریا بر برینه تجاوز ایدر؛ قومشو لارینک مسکنلارینه هجوم، ذخیره‌لارینی غصب ایلر؛ حتی بعضاً سرفه‌لارینی ده اسیر ایده‌رک کندی یووالرینه نقل استخدام ایدرلار.

قارینجه‌لار هئیم اعمتله چوق رعایت ایده‌لر : بر طققی قارینجه‌لارک
مدخللارنده نوبت بکلر ایکن بر طققی ایچنده توسيعات و تعمیرات ايله
اشتغال اهدر .

بر طلاقی ایچریده یومورتالری - ایجواب حرارتہ کوره - داره دن
داره یه طاشیده و بونلردن چیقان سرفه لری بساهه مکه چالیشیر کن بر طلاقی
دیشاریده غدا و لوازم طوبلامقله اوغر اشیر . قارینجه لامه بر تھرض و قوع
بولنجه دخی : بر طلاقی متعرضلره مدافعته ایدر کن ، بر طلاقی دیشیلری و
سرفه لری - کیزلى یولاردن و منفذ اردن - قاچیرمغه چالیشیر ... باخصوص
مک جنے-کاور نوع ارده بر طاقم افراد همان متھصر آ حرب ایله - مدافعته و
تجاویز ایله - موظف بولونور ، حرب بستنجه هیچ ایش کورمکسزین
وقت سکیرر ، بو نوع قارینجه لر ده محـارـبـارـ اـیـلـهـ سـ اـوـ عـمـلـهـ لـارـ آـرـاسـنـدـهـ
وجود جه ده ایججه بر فرق کورولور .

ترمیتلار ده بو فرق داها بويوکدە: او نارك مخاربىرى ايلە عادى عملەارى
برىندن بوس بوتون فرقلىدىر.

تقسیم اعمال و اشتراک امواله بو قدر وعایت ایدن - یکدیگرینه بو قدر
صیقی و طبیعی روابط اجتماعیه ایله مربوط اولان - بو حیوانلر : آریار،

بال آریلری جمعیتلری دها دوامی در . بو آریلر یووالینخی پک مکمل
بر صورتده انشا ایدرلر ، لوازم غدائیه تهفسیه ایله - بال ایله - دولدورولر
و بو سایهده قیشه دایانیز نر . بونلرک تشکیل ایتدکاری جمعیتلرده تقسیم اعمال
دها زیاده ایلویلر :

آرتق دىشىلەر مسائىٰ انشائىه و ادخارىيە ھېبىچ قارىشماز ؟ پىتىكلىرى،
جىزەلرى ھېب ايشچىلەر انشايمدۇ . بالي ھېب اوئنار طوپلاز و جىزەلە دولىدورولر .

دیشیلر بو حجره لرک هر برینه بزر یومورنا بر اتفاقدن باشقة بر ایش کورمز لر ... هر بال آربیی جمعیننده - هر قووانده - اون بیکدنه او توز
قرق بیکه قدر متحمول مقدار ده عمله - ایشجی - ایک اوچیوز قدر ارکات
و يالـکز بر تک دیشی بولونور .

بر قوواندن بردن فضلە دىشى، تىشىمش و قۇوان افرادى حددن زىادە
چوغالماش بولۇنورسە بودىشىلار آزاسىنە شەتلى بىرىجىدە باشلار، و بودىشىلار دىشىلەرنى بىرى - دىكەرلىنى اتلاf اندەرك - بىر غلبە تامە احرار
ايدىنجىھى يە قدر دوام ئىلر، فقط اكىر قوواندە آرىيالار يېك چوغالماش بولۇنورسە
او زمان اسىكى دىشى افراد موجودەنك بىر قىسىمى ايلە برابىر قوواندىن آيرىلەر
يېك بىر بىجىقىپ تشكىل، يېك بىر قووان تأسىس ئىلر.

پال آویلری علی الماده صلحچپوردو : مختلف جمیعتلر بىرىئىنە تعرىض ايمىزلىر . فقط اغدىيە آزالدىنى . ويا دىشى نولەرك قۇوان لاكسوز قالدىنى وقت قومشۇ قوواڭلارە تعرىض ايدىلار . او زمان بو اىكى قۇوان . بو اىكى جمیعیت افرادى آراسىندا شدید بىر مىمارىتە واقۇع كەرت .

فاینجه جمعیتار مده ده دیشیلار یومور تلاقدن باشقه بر شی ایله مشغول اویازلر.

بر یووا یاپار، اوراده کونشک و یاغمور تأثیراتندن مصون اولهرق
قرلوچقهه بیانارلر ...

هالـکیت اسمی ویریلن - و آری جنسندن اولان - بوجکارده ده
بوکا مماثل مساعی مشترکه کورولور: بر چوق افراد بر آرایه طوبلاهه رق
مشترکاً چالیشیلر، طوبراق آلتنده دهلهز قازارلر. صوکرا هر فرد
بونك اطرافنده کندینه مخصوص بر چه قازار، اوراده یومورتلاپ
یاورولرینی یتشدیریر.

آریلر ده، قاریجه لر ده، ترمیتلر ده ... اشتراك مساعی دها عمومی
و دها دوامی، حال اجتماعی دها مکمل و دها اساـلی در: بونلر ارکاک
و دیشیلردن باشنه بر طاقم ایشجیلر - عمله لر - دخی موجود اولدیغی
ایچون، جمعیتلرنده کی روابط مقابل حمیات بشریه ده کیندن بیله دها
قوتلیدر؛ بونلرک بوتون اموالی مشترک، بوتون مساعی مشترک، بوتون
حیاتی مشترکدر.

هر فرد عموم ایچون، عموم ده هر فرد ایچون چالیشوب دور مقدمه در.
اشک آریلری جمیعتلری ایلک بــارده بر دیشی طرفندن تــأسیس
اولونور: بو دیشی اوافق، بر قاج چجره لی بر یووا یاپار، ایچونه یومورتلار
بو یومورتالردن چیقان سرفه لری - طیرطیللاری - بسلر. بولنر یتیشندجه
والده لرینه یاردمیم ایده رک یووا یی بو یوتورلر. دیشی تکرار یومورتلار،
بو یومورتالردن دیشی، ارکاک، ایشجی ... بر چوق افراد چیقار، و
ھــب مشترکاً چالیشیلر. فقط بو جمعیتلر چوق پایدار اولماز؛ صوغوقلر
با سنجه ایشجیلر و ارککلار هلاک اولور. يــالـکــزــرــ قــاجــ دــیــشــیــ برــ کــوــشــهــ دــهــ
او یوشــهــ رــقــ قــیــشــ کــیــرــرــ، و ایلک بهارده یکی بر جمعیت تشکیل و تأسیس
ایدر ...

بر چوق حیوانلر - از بجهه مایمۇنلر، مجترەلر، يېساني بار كىلر -
دەخى دائىماً مەجتەمۇغا ياشار، ھې سورو سورو كىزىلر.
بو صورتىڭ بىر آرایە طوبىلانان، بىر آزادە ياشايان حیوانلر، بعضاً بىرى
بىرلىيەنە معاونت دەخى آيدىلر.

طورنالار اوچاركىن ھەمنۇ علۇندىن بىرىنىڭ يارالاندىيەنى كورنجە در حال
امدادىنە قوشارلار، اونى - سقۇطىن قورتارمق اىچۈن - آراڭىيەن
آيدىلر؛ آرى قوشلىرى و صىقىچانلار ھەمنۇ علۇندىن بىرىنىڭ بىر تەللىكىيە
اوغرادىيەنى، باغانلىنى كورنجە اطرافىنە طوبىلاينىلر، اونى قورتارمقە
چالىشىرلە ؟ يابانى بار كىلر قورتلۇك ھېجۇمنە دوچار اولغىچە مەدافىە اىچۈن
بىر حاققە تشکىيل آيدىلر؛ قورتلۇر بىر يەھىموم آيدىل كىن آوجىلىق و كۆزجىلىك
وظيفەلىنى آراڭىيە تقسىم آيدىلر.

بعض نوع حیوانلر دە بۇ ئاردىن دەها شەمولالى بىر اشتراك مىساعى، دەها
أىسالى بىر حال اجتماعى دەخى كورولۇر.

قوندوزلىر كولارده و نەھەرلارده قازىق و جالى چىرىي اىلە بىر بىرىنە ياقىن
بىر طاڭق قولوبەر انشا آيدىلر، و بۇ ئارى جىريافىردىن و طغىافىردىن و قايمە
ايچىك - و اطرافلىرنىڭ سوپىك سوپىھىنى ثابت دوردورمۇق اىچۈن - اوزۇن
سەدلر دەخى يابارلار. هە قولوبە، سكەنە طرفىدىن انشا آيدىلر ؟ فقط
سىد، منافىي عمومى ئاڭ اولدىيەنى اىچۈن - عمومىك مىساعى "مشتىركىسىلە
وجودە كاڭىز.

آفرىقىمالك جىوبىنە بولۇشان بىر نوع «فېلورجون» قوشنىڭ حىمات
اجتماعىيەنى دە شايان دقىتىدۇ : بىر قاچ يۈز ئائىلە بىر آرایە طوبىلاينىر، مشتىركا
چالىشىرق بىر آغاچ اوزىزىدە - اوت اىلە - بويوك بىر چانى اورورلار.
بۇندىن سو كىرا هە ئائىلە - بىر عمومى چاتىنەك آلتىدە - كىندىنە مىنځىسىن

کمیجینیک ناخی ایله توسمیم ایدیلشدر . قولووب او ضرایفی معامله غدار آهی
او نوندور مامق ایچون وجودیتی با غلامش اولان زنجیرک منزاري او زرینه
قو نوملا-نی و صیت ایتمشدر . بو پاصلی دمه ولر حالا اوراده در .

بر قرائت کتابندن

☞ حیواناته اجتماع و تعاون ☞

« انسان مدنی الطبعه در ، منفردآ یاشایه هماز » سوزلری صیق صیق
تسلکرار ایدیلیر . بونلر دوغریدر . فقط اکثر بونلر آراسنه « حیوانات
و ساره کبی اولمایوب » قیدی ده علاوه اولونور . بو ایسه یا کلایشدر .
چونکه : حیوانات آره-سنده ده مدنی الطبع اولانلار ، منفردآ
یاشایه مایانلر وارد ر .

بر توعدن اولان حیوانلر - عینی شیله محتاج و عینی عادتلره مألف
اولدقلردن - صو ایچمک و غدا طوپلامقه اکثربا عینی زمانده چیه ساره
عینی یز لرده دولاشيره و بو صورتله بر آراده طوپلامش بولونورلر .
بر چوق نوع قوشلر ، مواسم دکیشدکجه ، طاقیله گلک حاره دن
جاردهه و یا گلک باردددن جاردهه شبرت ایدر ، بونک ایچون هب بر
آرایه طوپلامذیر ، و مجتمعاً حرکت ایدرلر .

و چوق یالیقلر دخی يومور تلا-ق ایچون ساحلاره کایه ، و یا نهر لره
کیروب متبعلره دوغری چیقارلره بونلرک يومور تالرندن چیقان یاورولری
دخی بر آز بوبودکدن صوکره نهر لرک هنصلبرینه دوغری ایزه ، و انسکیه نهه
آچیلیلرلو . بو مهاجر تلار ائنا-نده بالیقلار بوبیوك سورولر تشکیل ایدرلر .

قولومب بو کشفياتدن صوکرا کمیارینه يرلیدن آتى کيشى و بر جوق نادىدە قوش و قوماش آلهرق، اسپانيايە عودت ايتدى. سياحتى يدى آى دوام ايتشدى. هر کس کمیلرک باقىش اولدىقنه حكم ايدىبوركىن بر صباح نادىدە هەدىئىلرلە، قىمتلى معاذن كۈچەلريلە، معىتلەرنە مجھۇل بر لسان قونوشان مجھۇل انسانلولە واقع اولان عودتلىرى استغراپ عمومىي موجب اولمىشدى.

اسپانيا قرالى و قرالىچەسى قولومبى اعزاز ايتدىلر، بوبوك آميرال عواى و يىكى دىيانىك خدىبىتى ايلە كىندىسىنى تلاطىف ايتدىلر. قولومب ايرتىسى سنە «قادىقىس» ليمانىن متعدد كمیلرلە تىكرار حركت ايدەرك آمىرىقايه واصل اولدى. بو اىكىنچى سفرى اوچنجى داها تمقىب استدى. قولومب بو سفرلرلە هەزىزىدە آمىرىقاڭىڭ بىر قىسىنى داها كشف ايتدى. قولومب بىردىن بورى حصوله كان افتدار و سلطۇتى كىندىسىنە بر جوق خىزم جلب ايتشدى. بو دىشمەنلەر نهایت جسۇر كېچىنلەن قرال نزىدندە حاۋى اولدىقنى نەوز و اعتمادى بولانى بولىدىلر. قولومبى الارى آياقلىرى زنجىرلە باغلى اولدىقنى حالىدە اسپانيايە كېتىرىدىلر. و اوزۇن مدت سفالىت اىچىندە براقدىلر. قولومب بو آغىزى معاملە اوزۇينە بىلە فتور كېتىرمىدى؛ اختيار اولدىقنى حالىدە دوردىنجى بىر سفر داها يابىدى. و بو قاج مەركەت داها كىتف ايستدى. بو صوڭ سفر ائناسىندا خستەندى اسپانيايە خستە اولەرق دوندى و اورادە ئۆلدى.

دىيانىكىن بىر قىطۇم ئەنلىك، اسپانيايە غير قابل تصور خزىنەلر قازاندیران قولومب عنەكار و جەورد و كېچىي اولدىقنى نسبىتىدە بىلەنخىت بىر انسان ايدى. اسىمى بىلە كشف ايستدىكى قىطۇم ئەنلىك كۈچۈك بىر پارچە-نمە اصنافە بىدىلەنچى اولدىقنى حالىدە عموم قىطۇم هېچىج دە كاشقى اولمايان باشقە بىر

و شنا أيلدي ، معنی ده کندیسته اقتضا ایده وک الارینی سمایه قالدیردیلر ،
دعا و مناجاته اشتراك أيدیلر .

اوژون بر مدنیتی بحر خیطک شدتی دالله لری آرهسته بوه بالانان
کیلر قنا حالمه زده لئوش ایدی . کیچیلرک روحی مفهومیت ایچنده ایدی .
قولومب بوتون متابنه و قوه اقتعابیه سنه رغمماً کندی ده یاشه دوشیوردى .
بوز-کله ربار مطلقاً بحر خیطک بحر نهایتی او له جنی و ساحلک ابته بر کون
کورونه جنی اعتقادنده ایدی . آرتیق بو اعتقادینک ، غرماک او رامنک
هوفیت قطعیه-خی کورمکه نائل او لمشدى .

قولومب بو صورتله واصل اولدینی بـ «باهااما» آتلەرنىن بـ ایدی .
قولومب بـ «سان سالادور» عنوانی ویردى . جزیره نك اهالىسى غایت
مونس انسانلردى . اوروپالىلر اصلاً مقاومت ایتـ کدن باشقە هـ تورلو
سەھولتلر کوستـ دیلر ، احتیاجلىرىنه چارهـ از اولدیلر ؟ مخصوصاً تاترندن هـ دیلر
قدیم ایتدیلر .

قولومب بو نتیجهـ دن مۇنون او له رق کیلـ یله مـ کـ تـ کـ دـ اـ هـ بـ عـ ضـ ئـ
آقسامى زیارت ایتدی . «کوبا» و «حایتی» آتلەرنى کشف ایتدی و بو
صوک جزیرهـ يـه کـوـچـوكـ اـسـپـانـيـاـ نـامـيـ وـيرـدى . قولومب بو مـالـکـ هـنـدـسـانـ
غـربـيـ اوـلـدـيـغـنـهـ ذـاهـبـ اوـلـيـورـ ، اـهـالـىـسـتـهـ دـهـ هـنـدـلـىـ نـامـيـ وـيرـیـسـورـدىـ .

بو اهالى هـ یرـدـهـ آـورـوـپـالـىـلـرـ لـطـفـ اـیـلـهـ اـسـتـقـبـالـ اـیـتـدـیـلـرـ . بـیـچـارـهـ لـرـ
آـزـ زـمانـ صـوـکـراـ بوـ آـورـوـپـالـىـلـرـ قـیـمـتـدارـ مـعـادـنـ وـ مـوـهـومـ خـزـائـنـ خـرـصـیـلـهـ
نـاـصـلـ بـیـ آـمـانـ بـرـ دـشـمنـ نـاـصـلـ بـیـرـ تـیـجـیـ وـ خـوـزـیـزـ بـرـ اوـجـیـ کـسـیـلـهـ جـکـلـارـیـنـیـ
زـهـ دـنـ کـسـدـیـرـهـ بـیـلـیـرـدـیـ ؟ هـیـهـاتـ کـهـ مـخـرـصـ وـ غـدـارـ اـسـپـانـیـوـلـارـ پـکـ آـزـ صـوـکـراـ
آـتـوـنـ وـ کـمـوـشـ صـوـسـزاـنـیـ اـیـلـهـ بـوـ بـیـچـارـهـ بـیـکـیـ دـنـیـاـیـهـ جـانـوارـجـهـسـنـهـ شـهـومـ
ایـدـهـ وـ کـنـدـیـلـیـرـیـنـهـ کـوـرـهـ مـدـنـیـ مـلـکـتـیـ تـخـرـیـبـ اـیـتـدـیـلـرـ .

و نباتلر اوئلرک و اهمەزىنى تحرىك ايدىيور ؛ اوئلر آراسنده بويوك خليجان و قىلانلىق تولىد ايدىيور، كرىيە دونىڭ ايجۇن عصىان تىاوارى بىلە اويانىزىيوردى . قواوەب بۇقۇن بۇ مشكلات آراسندا دە قىور كېتىرمىدى ؛ سۈۋەت درجەدە مدیرانە و غىرمكارانە بىر سورىتە حرکت ايدەرك طائفەنى سکون و اطاعةدە مجبور اىتىدى .

بويەلە-كەله فيرطىينا آراسنده ، يېلىك كون يول آلدەقدن سوڭرا ، نهایت قارا كورۇندى . آرتىق قولوەب ، يكىرىمى سەنە سورىن مشقت و محرومىتكەنەم و شىبانك مكافاتى آلمىش ، يكىرىمى سەنە أول تىخىل اىستىيىكىشى ، آرتىق بىر حقىقت اوْلىش اىدى .

قولومبىڭ يېلىك دىنيا يە مواسىتى

كېيىھىلر قارا يى شىقلە براير كورمىشىرىدى . ياقلاشىدقە ساحل أىيدىن اىي يە تىرىم ايدىيوردى . هە طرف آغالەلمەقدى ، عا-تا مەلىكت باشدەن باشه بىر مىوه باغىچەسى تاقى اوْلە بىلە جىڭ بىر حالدە اىدى . كېيلر ھنوز قارا يە ياقلاشىش اىدى كە بۇ آغا جىلفەت هە طرقىدن بىر جوق خاچ ساحلە دوغۇر و قوشۇشمە باشلادى . قواوەب خەندىلارى تىسلىح ايدەرك دەكىزە اىستىردى . كەندى دە معىيەتىدە بولۇنان قاپتاڭلۇدىن بىر قاچ كىشى ايلە براير قارا يە چىخىدۇ . اورادە يېرىھ اسپانىيا باراغنى دىيىكدى . اوپىن سوڭرا معىيەت قارشى بىر نەعاف اىراد ايدەرك كىشىف اوْلۇنان مەلىكتى اسپانىيا دەكمەدارو ئامىنە فتح و الحاق اىستىيىكى رىسمىا اعلان اىتدى .

قولومب اسپانىيا باراغنىڭ دېكىلدىيىكى يە دىز جوگەرک جىناب حەق، حەد

اون بر ياشنده کي اوغلی ايله برابر يالـکنر قالدي ؟ بو صراجعتلر ، بو كاوب
كيمهـلر اشـنـدـهـ وـارـنـيـ يـوغـنـيـ صـرـفـ اـيـتـدـيـكـنـدـنـ بوـيـوـكـ بـرـ فـقـرـ وـ ضـرـورـهـ
دوـشـدـيـ ؟ هـانـ بـرـ دـيـلـانـجـيـ قـيـافـتـلـهـ دـوـلاـشـمـهـ باـشـلـادـىـ ...
فـقـطـ بوـ محـروـمـيـتـ وـ سـفـالـتـ زـمـانـلـارـدـهـ بـيـلـهـ فــكـرـ وـ أـمـانـيـ بـرـاقـادـىـ .
برـ يـولـانـ بـولـهـرقـ اـسـپـانـيـاـ حـكـوـمـتـهـ مـرـاجـعـتـهـ اـيـتـدـىـ ؛ اـورـادـهـ تـكـاـيـفـيـ
تـدـقـيقـهـ مـأـمـورـ اوـلـانـ بوـ هيـأـنـكـ اـعـضـاسـنـيـ اـفـنـاعـ ايـچـونـ اوـزـونـ مـدـتـ
اوـغـرـاشـدـىـ ؛ يـنهـ مـوـفقـ اوـلـامـدـىـ . اوـ زـمانـ اـنـكـاتـهـ فـرـالـنـهـ مـرـاجـعـتـهـ
اـيـتـدـىـ ؛ وـ بوـ مـرـاجـعـتـكـ دـهـ ثـمـرـهـمـزـ قـالـيـفـيـ كـوـرـوـنـجـهـ تـكـرـارـ اـسـپـانـيـاـ
حـكـوـمـتـهـ مـرـاجـعـتـ اـيـدـهـرـكـ وـ فــكـرـيـهـ طـرـفـدارـ بـولـقـ ايـچـونـ سـنـهـ لـرجـهـ
اوـغـرـاشـدـىـ .

فرـيـستـوـفـ قـوـلـومـبـ اـيـشـتـهـ بـولـاهـ لـكـلهـ ، يـكـرـمـيـ سـنـهـ ، مـرـاجـعـتـلـهـ وـ
مـبـاحـثـهـ اـيـلـهـ وـقـتـ كـيـبـرـدـكـنـ صـوـكـراـ ، نـهـايـتـ اـمـلـهـ نـائـلـ اوـلـدـىـ . اـسـپـانـيـاـ
حـكـوـمـتـيـ ، اوـجـ كـيـ سـجـيـزـ اـيـدـهـرـكـ ، اوـنـكـ اـمـرـىـ آـتـتـهـ وـيرـدىـ ...
قوـلـومـبـ ١٤٩٣ـ سـنـهـ آـغـسـتوـسـكـ اوـچـنـجـيـ كـوـنـيـ بـالـوـسـ لـيـانـسـنـ
حـرـكـتـ اـيـتـدـىـ . فــكـرـ وـ حـيـاتـيـ يـكـرـمـيـ سـنـهـدـنـ بـرـىـ هـبـ بـرـ اـمـلـهـ وـقـفـ وـ
حـصـرـ اـيـدـهـرـكـ الـلـاـيـ يـدـىـ يـاشـنـهـ كـلـيـشـ اوـلـانـ بوـيـوـكـ آـدـمـكـ قـابـيـ ، مـوـفـقـيـتـ
وـ اـمـيدـاـيـانـيـ اـيـلـهـ طـوـلـوـ اـيـدـىـ . فــقـطـ اوـكـنـدـهـ كـيـ ماـنـهـلـرـ وـ زـحـمـتـلـ . اوـجـ
كـيـ بـهـ قـوـمـاـدـانـ اوـلـقـ وـ دـكـنـهـ آـچـيـلـمـقـلـهـ ، بـيـتـمـشـ اوـلـمـاـيـوـرـدـىـ . قـوـلـومـبـ
شـيـمـدـىـ دـهـ بـرـ طـرـفـنـ طـبـيـعـتـكـ شـدـاـنـدـىـ اـيـلـهـ بـرـ طـرـفـنـ طـاـفـهـلـكـ اوـهـاـجـيـ اـيـلـهـ
جـنـبـكـلـاشـمـ كـجـبـورـيـتـنـدـهـ اـيـدـىـ . كـبـلـرـدـهـ بـولـانـ طـاـفـهـلـرـ ، بـالـطـبـعـ قـوـلـومـبـكـ
فــكـرـ وـ اـيـاـنـدـنـ مـحـرـومـ اـيـدـىـ . اوـنـلـاـكـ ذـهـنـيـ بـحـرـ مـحـيطـكـ اـنـكـيـتـلـرـقـ حـقـنـدـهـ
تـورـلـوـ تـورـلـوـ خـرـاقـاتـ اـيـلـهـ مـشـبـوـعـ اـيـدـىـ . بوـ اـنـكـيـتـلـرـكـ جـيـنـدـلـهـ وـ دـيـولـرـلـهـ
اوـلـدـيـغـهـ اـيـشـاـنـلـرـ چـوـقـ اـيـدـىـ ؛ اوـنـكـ اـنـجـونـ دـكـزـدـهـ كـوـرـوـلـنـ حـيـوانـلـرـ

محیط اطلس-ییده غربه دوغرو کیدیلوب هندسته انک شرقنه واربله جفته حکم و پریوردی .

بونی قولومب دن اول دوشونتارده اولمشدی ؛ فقط قولومب یالـکنز دوشونـگـله قلاماش ، یا پـغـه ده قرار ویرمش و بونک ایچون او زون سنه لـر تـورـلو تـورـلو مـانـلـره قـارـشـو او غـاشـه رـقـ . تـورـلو تـورـلو محـرـوـمـیـلـه قـاتـلـه رـقـ جـایـشـمـشـدرـ .

بر کشف سیاحق یا پـبـیـلـمـکـ ایچون بر قـاجـ کـمـیـهـ اـحـتـیـاجـ وـارـدـیـ . حـالـبـوـکـ قولـومـبـ زـنـکـینـ دـکـلـ اـیـدـیـ . بوـکـیـلـرـیـ تـارـکـ اـیـدـهـبـیـلـمـکـ اـیـچـونـ اـوـلاـ وـطـنـتـهـ کـیدـهـرـکـ جـنـوـیـزـ حـکـوـمـتـهـ مـراـجـعـتـ اـیـتـدـیـ ؛ فقط اـورـادـهـ اـمـلـنـهـ نـائـلـ اـوـلـامـدـیـ .

بونک او زـرـیـبـهـ مـأـیـوسـ اوـلـمـادـنـ بـورـتـکـیـزـهـ دـوـنـدـیـ ، قـیرـالـلهـ مـرـاجـعـتـهـ تصـوـرـیـخـ اـیـضـاحـ اـیـدـهـرـکـ کـنـدـیـسـنـهـ بوـ سـیـاحـتـ اـیـچـونـ لـازـمـ اوـلـانـ وـسـائـطـ وـیـرـیـلـهـسـنـیـ اـسـتـحـامـ اـیـتـدـیـ . قـرـالـ بوـ تـصـوـرـکـ تـدـقـیـقـیـ بعضـ عـالـمـلـهـ حـوـالـهـ اـیـتـدـیـ ؛ بـونـلـرـ تـصـوـرـیـ برـ خـوـلـیـهـ کـبـیـ تـاقـیـ اـیـتـدـیـ ، یـالـکـنـزـ بـرـیـسـیـ بوـ سـیـاحـتـکـ بـورـتـکـیـزـهـ تـرـوـتـ یـولـیـ آـچـهـبـاهـ جـکـنـیـ سـوـیـلـهـدـیـ . قـرـالـ بوـ سـیـاحـتـیـ یـاـپـدـیرـمـغـهـ قـرـالـ وـیرـمـکـهـ بـرـاـبـرـ ؛ بـونـکـ شـرـفـیـ بـرـاـجـبـیـ بـهـ بـرـاـقـقـ اـیـسـتـهـمـدـیـ . قـرـیـسـتـوـفـ قولـومـبـکـ پـلـانـیـ اـطـرـافـیـهـ اوـکـرـنـدـکـنـ صـوـکـرـاـ ، اـجـرـاسـنـهـ کـنـدـیـ آـدـمـلـنـدنـ بـرـیـ مـأـمـوـرـ اـیـتـدـیـ ؛ بوـ آـدـمـ بـرـ کـمـیـ اـیـلـهـ بـورـتـکـیـزـ سـاـحـلـنـدنـ غـبـهـ دـوـغـ وـ آـجـیـلـدـیـ . فقط قولـومـبـهـ کـمـلـ اـمـلـ وـ اـیـمـانـدـنـ محـرـوـمـ اوـلـدـیـنـیـ . اـیـچـونـ دورـتـ کـونـ صـوـکـرـهـ اوـغـرـادـیـنـ فـیـرـطـیـنـهـ دـنـ قـوـرـقـرـقـ کـرـیـ بـهـ دـوـنـدـیـ قولـومـبـ بـورـتـکـیـزـدـهـ کـمـلـ بـهـ آـجـیـ تـجـرـبـهـ دـنـ صـوـکـرـاـ تـکـرـارـ مـلـکـتـتـهـ دـوـنـدـیـ وـ تـکـرـارـ جـنـوـیـزـ حـکـوـمـتـهـ مـرـاجـعـتـ اـیـتـدـیـ ؛ فقط بوـ مـرـاجـعـتـهـ دـنـ بـرـ تـمـرـهـ استـحـصـالـ اـیـدـهـمـدـیـ . بوـ صـیـرـهـ دـهـ وـفـیـقـهـیـ وـفـاتـ اـیـتـدـیـکـنـدنـ

قریستوف قولومب

آفریقا، میلادی اوون بشنجی عصرک نهایتارینه قدر، آوروپا و آسیالیلرجه مجهول ایدی؛ او زمانه قدر بحر محیطک آرقه‌سنده بر قطعه بوئنديغی بیلنمیور بو دکیزک صولری اوز قله‌ده کوکه اولاشیر، وبا ظلمتلره قاریشیر طن ایدیلوردی. بو بویوک قطعه‌یی کشف ایمک شرفی «قریستوف قولومب»ه میسر اولمشدرو.

قولومب جنویزی ایدی؛ ۱۴۳۶ تاریخنده دوغموش و اوون درت باشنده کیجیما-که باشلا راق، کنیجا-کنی هپ دکیز سیاحتلر یاه کیز مش ایدی. صوکره ایزبونده یراشم‌ش و ماهر بو کیجیبنک قیزی ایله ناهل ایمک ایدی.

او زمان پورتکیزده کشف سیاحتلری یامق، یکی ملتار، یکی یولار کشف ایمک ایچون حوصلی بر ته‌الک حکم سورو بوردی؛ بو ته‌الک اصل هدف هند-تان تشکیل ایدیبوردی. هندستانه دکیزدن بو یول بولقو، بو صورتله بو زن-کین اوا-که‌لک ژوت خزینه‌لری ی پورتکیزه آچق ایسته بوردی ...

پورتکیز کیجیماری بو یولی هپ جمنوده آرایورلر و هندستانه کیتمک ایچون آفریقا ساحلارینی تعقیب ایده‌رک بو قمه‌یی دولاشمه چالیشیورلرددی. قولومب هندستان بو لی بو سه، یون باشـه بر استقـه‌ده آرادی. اورایه وارهـق ایچوز بحر محیط اطلسـیده هپ ضـه دوغـی کیتمک تصوـریه دوشـدی.

قولومب آرضت کروی اولدیغنه اختقاد ایدیبوردی. او نک ایچون بحر

قور تلديمى مىز كىزده او لان جاذبه دنى يىم ؟
 امواج او لىور صانك سماوا تاه خروشان ؟
 بىشىقە جهاندىنى بوشاندى يره بىلەم
 بىر قوش قوشچە عمان

§

چار يار قىالر او سىنه كوكرو ، كوبورر هم
 امواج دكل طاغلر ايدر طاغلرھ صولات !
 اصوات چيقار كوكاره معنالرى هم ؟
 يارب بو نه حالت ؟

§

بر سىمهء ايركە يىكدىكىرە پىرو
 بىكىزىر او كىئافت ايلە سيار جىمالە !

[ايسەم جو]

يا خود فاراروب منجىمد او لمىش دير
 كىرمىم يا و بالە !

§

نرده او يىشىلا-كىلار ، او شفاف هوا

[بو رىدە ؟]

خوش ونك چىچكىلار هانى ؟ يوقىدى
 نرده كىلپكىلارله او قوشلۇر ، او نو والر
 بلبل هانى نرده ؟

صفا بىك

شاید برینک بو قتکرده اولدینی و بوکا دادر نشریاتده بولندینی ٹوکرہ نیرسهم
بو مقدس او جاغه او یا محلی از دنیزیسیون مامورینه اخبار کیفیت ایده جکم ».
غالیله او زمان ۷۰ یاشنده ایدی . زوالی اختیار بو علیه یعنی رغماً بر
مدت داهماً محبوس قالدی . و صوک نفسنه قدر کیمسه ایله کوروشمه سنه
مساعده اولهادی . هر نه قدر از دنیزیستون طرفندن کندیسنه حیاتی بخش
اولنمش ایده او حیاتدن استفاده ایچک حق آنلن آنلش ایدی . عادتاً
دیری دیری مناره کومولمش کبی ایدی .

غالیله نک یوقاریده مذکور قسمی متعاقب آرض قصداً : «مع ما فيه دونیور !»
دیدیکی سویله یورلر . فقط اختیار فیلسوفک حالت رویه‌سی دوشونله جک
اولورسه بو سوزی جهرآ سویله‌مش آتحق فکراً دوشونمش اولدینی
قولایقله آکلاشیایر .

بر قرائت کتابندن

~~~~~ خزان ~~~~

اوراقی دوشوب یزلره قالدی ینه عربان
اشیجارده منظورم اولان منظره بارد !
یاغمود یاغیور صانکه بودم هر بری کریان
بر هیکل جامد

§

چیقدی ینه صوصربیخ افسکن سرما
قوشلر چکیلوب لاده‌لره واردی سکونه
طوفان کبی باران او لیور غلغله فرما
حتی ما کونه

فراش موتنه کورمکه و أليله طوته موفق اولمشدی .

بر عصری متتجاوز زمان صوکرا « غالیله » ، بو و قفانه نظریاتی قبول ایده رک نشرلرینه و ایضاح و تدریسلرینه تیثبت ایتدی . دشمنلری در حال کنکسیفی پایا به جاسوسله دیلر . و « مدینجی » خاندانئک حمایه سنه رغمآ نهایت انگلیزیسیونک آللنه یاقایی ویردی . و حتی پایا دخنی غالیله نک طانیدیفی و حامیس ایدی ، لکن خصماس ، پایانی قاندبرمق بولی پک چابوق بولمشدی . غالیله آیلرله محبوس قالدی و انگلیزیسیون طرفدن استطاق ایدلدی . آنجق آرضک متتحرکی حقنده کی فکرینی و - وزلرینی انکار ایتمک و بو خصوصده رسمي و علنى اوله رق آند ایچمک سایه سنه آتشه دیری دیری یاقیلمقدن قور توله حقدی .

ذاتاً اوندن بر مدت اول « برونو » اسمنه دیکر بر فیله و فوپرینیک فلسفه سی نشره چائیشمیش اولدیغندن انگلیزیسیون طرفدن دیری دیری آتشه یاقیلمش ایشی .

آرق غالیله ایچون ایسته ر ایسته من طلب اولونان تیینی آلمقدن باشهه چاره یوقدی .

بواکا موقفت ایتدی . « مقدس او بحاق » حضورنده ایستدیکی قسمک عباره سی شو ایدی :

« بن ، غالیله ، یمیش یاشنده و قام العفل اولدیغم و رتبتو قارديئاللار حضراتنک حضورنده دیز چوکمش بولندیغم و الارمله دو قوندیغم کتب مقدسه سی نظر اعتباره آلدیغم حالدہ قسم ایده رم که بوندن مقدم کونشک مرکز علم و غیر متتحرک اولدیغی حقنده یازمش و نشر ایتدیرمش اولدیغم کتابک احتوا ایستدیکی خطاللاری رد و تلعین ایلرم . كذلك قسم ایده رم که استقبالدہ نہ شفاہا نہ تحریر آ بواکا دار هیچ برشی بیان ایمه یه جکم و

آرضک دو نهادی

قوپرنيق - غاليله

ازمنه قديمه‌نک اك بويوك فيلسوف و ياضيه عالمي اولان «پيتاغور - فيتاغور» ميلاددن بش عصر مقدم يوانسنتانده آرضاک کونش اطرافنده حرکت امدن بر سياره اولدريغى تعلم ايديبوردى . لـکن بو نظر يه بالآخره مدニت قديمه‌نک باربارل طرقىندن از الـسيـاه برابـر او نوـدلـش ، آرضاـك ظاهرى ثابتـيـته حـقـيقـتـ نـظـرـيـه باـقـيمـقـده بـولـنـشـ اـلدـىـ . اـبـشـيـاـيـ سـبـنـىـ اـسـرـأـيـلـدـنـ يـوشـعـ (عـ . سـ .) اـكـ کـوـنـشـىـ دـورـدـورـدـيـغـىـ الـلـارـدـهـکـ تـوـرـاتـتـهـ مـسـطـوـرـ بـولـنـدـيـقـنـدـنـ بوـ معـجـزـهـنـکـ تـفـسـيـرـىـ اوـغـورـتـهـ حـقـيقـتـ فـيـهـ نـظـرـ اـعـتـيـبـارـهـ آـلـيـمـيـوـرـدـىـ .

ايـشـتـهـ اوـرـوـيـادـهـ جـهـالـتـ بوـ مـرـكـزـدـهـ ايـكـنـ «ـيـقـوـلاـ قـوـپـرـنيـقـ»ـ اـسـمـنـدـهـ رـعـلـمـ مـدـقـيـقـانـىـ اوـ قـدـرـ ايـلـرـيـ يـهـ وـارـدـيـرـدـىـ کـ آـرـضاـكـ سـيـارـهـ اـولـدـريـغـىـ کـشـفـ اـيـشـدـىـ .

قوپرنيق پروسـيـانـکـ «ـتـورـنـ»ـ قـصـبـهـ سـنـدـهـ ١٤٨٣ـ سـالـ مـيـلـادـيـسـنـدـهـ تـولـدـ اـيـشـدـىـ . فـقـونـ موـجـودـهـنـکـ کـافـهـنـىـ تـحـصـيـلـ اـيـمـشـ وـ نـهـاـيـتـ تـدـقـيـقـاتـ فـلـكـيـهـ اـيـلـهـ عـمـرـيـنـکـ اوـتـوـزـ سـنـهـنـىـ كـيـرـمـشـدـىـ . بوـ تـبـيـعـاتـ عـمـيقـهـ اـنـسـانـدـهـ مشـهـورـ جـهـانـ اـولـانـ «ـاجـراـمـ سـماـيـهـنـکـ حـرـكـاتـ دـورـيـهـ وـ اـنـتـقـالـيـهـسـىـ»ـ نـامـنـدـهـکـ اـثـرـيـ يـازـمـشـدـىـ . فـقـطـ زـمانـنـکـ جـهـالـتـ وـ تـهـصـبـنـىـ بـيلـدـيـكـنـدـنـ اـثـرـيـنـکـ طـبـعـ وـ نـشـرـبـهـ جـرـأـتـ اـيـدـمـهـيـوـرـدـىـ . نـهـاـيـتـ اـقـدارـ وـ کـالـهـ حـيرـانـ اوـلـانـلـارـكـ اـصـرـارـيـلـهـ بوـ طـبـعـ وـ نـشـرـهـ موـفـقـيـتـ کـوـسـتـرـمـشـدـىـ . اوـ زـمانـ کـنـدـيـسـيـ غـایـتـ اـخـتـيـارـ وـ خـسـتـهـ اـيـدـىـ ؛ بـونـکـلهـ بـرابـرـ اـزـيـنـکـ مـطـبـوعـ بـرـ اـسـخـهـنـىـ

قطبه دو عرب

او کنده بو متباعد سمای برق آلود ،
بینده بر مدینت که مقرض و حسود ؛
یورو : سکوت عدم ، دور : حقیر استهزا ...
بوتون بو قهره مقابل ندر اولان موعد ؟

جهان فنده بویوک بر شرف ، بویوک بر شان ،
أوت ، یارین دیله جکلار که «دویدیکز می» ، قلان
«فرار قطبه صعود أیله مش ؟ بو استيلا
«نصیبی اولمادی عالمد» کیمسنه نک الآن ! ... »

— نه بوش طمع ! بو تهالک ، روای شهدرت ایچون ؟
— کایرمی عالمه انسان یاساده راحت ایچون ،
آرانبادن بولونورمی دفینه آمال ؟ ...

«شو کهنه حکمته باق ا» دیرسکنر ؟ فقط انصاف ،
بو کهنه حکمتی «نانسهن» ایده یدی استخفاف ،
«فرام» بو کون نه او لوردی ؟ : بر احتمال محال .

توفیق فــکرت

حصوله کتیر مشدی . بو صورله تکمیل اعضای بدنیه من سرت بلوری بر قاب اینچنده محبوس بولونویوردى .

یانافلمه کیور کیمز ، وجود هنر حصوله کتیر دیگی حرارت غربیه اثوابلر مزده کی بوزلری یاواش یاواش اریتدی .

هر نه قدر بر بزمیه صارل دلسه ده وجود هنر ایصنمه باشلا دینی بر ساعت ظرفه دیشتر هنری بر بر بنه چاوب طاقیزد امام قدن منع ایده مده ک . او ستمزده کی بوزلری اریته - که موفق اولد قدن صکره ، آقشام بیکله مشغول اولدق . بو بیکی بر آز نخود چور باسیله پکسمت ، قورو توبلش پتانسله صوغوق اوت تشكیل ایدیوردى .

بیک زمانی کونک اک ای زمانلری ایدی . نه زماندن بری اوکا استظار ایدیور ، بو تون او مدت ظرفه آجاقمی کیده ک اینچون پکسمتلر بیزی کیرییوردق . فقط او قدر یو و غوندق که او یقه اشته امنه غالب کلیوردى . آرا صیرا کوزلر من قابانیور ، فاشیق المزدن دوشیوردى ...

آلتی هفتاه دوام ایدن بو یورومه دن صوکره سی ساحلر ۲۳ مایسده کنده لرینی هر طرف بوز دیوار لر ایله محاط بر ساحه اینچنده بولدیلر . نام اون بشن ساعت دوام ایدن نومیدانه بر سی و غیره تون صوکره بو تهله کدن قور توبلد قلری حالده عزم و جسارتارینه اصلا خالل کلنه شدی .

بر قراءت کتابنده

بالآخره «ناسنهن» کمیلرینک کندیلرینی شماله دها زیاده یاقلاشدیرمیه —
جتنی آکلاپرق «فرام» ی قاپتندن «اسوهر دروب» ک قواندانه ترک ایدوب
۱۲۹۵ سنه مارتنده رفیقی «جونسون» ایله براز قطبه کیتمک ایچون
وله قویولدیلر .

ایکی سیاح کوپکلارله چکیلان قبزاقلرینه کندیلرینه لازم کان ذخیره ایله
توقف-کارینی و بعض آلات و صیدیه ایله تدقیقات فیه ادواتی برابر
آمش-لردى .

سیاحتلرینئت ایلک صفحاتنده او قدر مشکلاته تصادف ایتمه دیلر . فقط
بر آذ صوکرا بوزلر کیتدیگه عارضه لی بر حال کسب ایتدی . ایکی سیاح
هر آدیده بوز تېلردن تشکل بر سلسله به تصادف ایدیور ، قبزاقلرینی بو
عارضه دن چیرمک ایچون خیلی مشکلات چکیورلردى . بو اوazon ، پر
عهاللک سفرده هر آن با جاملری و یاخود قوللری قیرملق تەلکىسته مەروض
قالیوردی .

آشام اولوب دیکله نئك ایچون توقف ایتدکلاری زمان ، بو يورغونلقدن
وجودلرندە بر ضعف بر قيرقلق حس ایدیبورلردى . «ناسنهن» روزنامه
حاطر ائنده شویله آکلاپرور :

«جادولمنی روززكارك کلديکي طرفه معکوس بر جهته رکز ایتدك .
جونسون» کوپکلارله مشغول اولور کن بن ده اپلری با غالابورم .

آشام يېھى ایله صباح قهوه آیتسی ایچون کتىردىكمز ذخیره لرى
جادولره طاشیدقدن صکره ، ائوابلرمندە کی بوزلری ارتك ایچون صورت
خصوصى ده کتىردىكمز ياتافلرک ایچنە کيردك . وجودمندەن انتشار ايدن
هرارت جا كتىلمنىك ، با ئاطالو نارمىزك اوزرنده كىشىف بر بوز طېقەسى

خاطرده قالان فوراندز اک مهی ۱۸۱۵ ده سونده حزار مجتمعه ندن
سو مباوا آراسنده ظهوره کاندر . بو فوران ۵ نیسانده باشلايهرق توزه
قدر دوام ایتمشدز . طراقه لر بیلک میل قدر اوzac مسافه لردن دویولقده
ایدی . آلهولر و کولار او قدر بوكسکه فیرلاعقده ایديلر که قيرق میل
اطرافده بولونان ساکنک کافه هی حراب اولمشدر . اوچ يوز میل اوzaقده
بولونان جاوا آداسنده اورتالق کيجهدن داهما قاراکاق ایدی . صوصباوانک
اون ایکی بیلک سکنه ندن آنجق یکرمی آلتی کيشی قورتیله بیلمشدز .

بر قرائت کتابندن

قطبلره دوغرى

۱۸۹۳ سنے حزرانی ایدی . «ناسهن» اباهه رفيقلری قطب بوزلرده
سياحت ايجون صورت خصوصیه ده اعمال ایتدىرلەش «فرام» اسمندە کى
کى يه را كىا قريستيانىادن مفارقت ایتدىلر .

في الحقيقة «فرام» جوق كچمەدن «باڭ كېيىز» تعبير ايدىلەن واسع بوز
سامەنلىك چىقىنلىرى ، عارضەلری آراسنده قالدى .

طاغلر قدر بويون بوزلرگ زمان زمان بىر لر باله چارپىشىسى كوك
كورولتىرىنى آكديرر هوڭساڭ طراقلار حصوله كىتىرىدى . بىر مدت بو
مىصادمه لرە مقاومت اىدىن «فرام» نهایت «ناسهن» كى أوچلە تىخىين ایتدىكى
كى بوز يىغىنلىرىنىڭ آراسنده قطبە دوغرى سوروكما كە باشلادى .

سياح اباهه رفيقلری ایکى سنە قدر كىيلىنىڭ اىچىنده باشادىلر . قطبىك
اوزون كىجه لرنده كېرىدىكلىرى بو ایکى بويون قىش صيقىنلى و بىك يكىمساقدى .

قولا قلوبیکنره قولوقوچ سسلر کلـکه باشلاسین ؛ سزده هر دقیقه درون آرضده کی آتشلرک ، بر طرفدن فوزان ایتمنه منتظر او لارق قولوقو ایچنده بولوناسکر . اک اول دوشونه جکـکنر شی یوکسک داغلره قاچق او له جقدر .

اور ادن صحرا نک اور ته سنده براینده بعض نقطه لرک محرومی بر شکل ایله قابار دیغئی بو تپه لردن بعض لرینک بر قاج دقیقه ظرفنده بویوک ار شاعلر کسب ایستدیکی ، نهایت اک یوکسکنک اوـتندن دومانلرک صاور و لدیغئی کورور سکنر ، بو دومانلری لاولر تمقیب ایدر . قیزغین دره لر حصوله کله رک هر طرفی یاقارق او زاقبره دوغزی فایسایر . ایشته مکسیقاده « جور و للو » و ولقاننک ظهوری ۱۷۵۹ تاریخنده بویله ناکهانی اوـلشدـر . ایـلانـدا یـانـار طاغلـرـینـک فـورـنـلـرـی دـهـا مدـهـشـ اوـلـشـدـر . ۱۷۸۳ دـهـ تـکـمـیـلـ آـدـاـ مـخـوـفـ حـرـکـاتـ آـرـضـیـهـ اـیـلهـ صـاحـیـلـمـشـ وـ اـطـرافـیـ قـابـلـیـانـ دـکـنـلـرـدنـ آـلـهـوـلـرـ فـیـشـقـیرـمـشـدـیـ . نـهـایـبـ بوـ حـرـکـاتـ آـرـضـیـهـ خـتـامـ بـوـلـارـقـ حـزـیرـانـدـهـ « اـسـقاـپـتـارـجـوـقـوـلـ » وـ وـلـقـانـیـ آـغـزـیـ آـچـشـ ، قـیـزـغـینـ لاـوـ یـوـانـیـ فـیـلـاـتـمـهـ باـشـلـامـشـدـیـ . اوـ قـایـنـارـ مـایـانـدـنـ تـشـکـیـلـ اـیدـنـ اـیـکـیـ هـرـ حـرـقـ قـیـرقـ وـ آـلـمـشـ مـیـلـ قـدـرـ مـسـافـهـ لـرـهـ کـیـتـکـدـدـرـ . بوـتونـ اوـ یـازـ ظـرـقـدـهـ سـکـنـهـ جـزـیرـهـ کـوـنـ کـوـرـمـهـمـشـ تـکـمـیـلـ اوـ روـپـاـ دـخـیـ دـائـمـیـ برـ سـیـسـ آـلـقـدـهـ قـلـمـشـدـیـ .

جاـوانـکـ اـکـ یـوـکـسـکـ دـاغـلـرـنـدـنـ بـرـینـکـ یـانـاـجـلـرـنـدـنـ قـیـرقـ قـدـرـ کـوـیـ سـکـونـ اـیـچـنـدـهـ بـولـمـقـدـهـ اـیدـیـ . ۱۷۷۲ آـغـسـتوـسـنـدـهـ دـاغـلـکـ تـیـهـیـ شـعلـهـ دـارـ بـرـ بـولـنـهـ قـاـپـلـانـدـیـ ؛ هـرـ کـسـ فـرـارـهـ تـشـبـثـ اـیـتـدـیـ ، فـقـطـ آـرـتـیـقـ پـکـ کـعـ اـیدـیـ . تـکـمـیـلـ دـاغـ یـرـهـ بـاتـارـقـ سـکـنـهـ سـیـلـهـ بـرـاـبـرـ کـوـیـلـدـهـ کـوـزـدـنـ نـهـانـ اوـلـدـیـ .

دفعه مدهش حرکت آرضلر ايله ييقيمش ، هر برنده اهاليسندن يكرمى ، قرق ، آلتىن و دها زياده بىت نفوس انهاض آلتىنده قالمىشدر . تكميل آنادولو بر قاج كره حرکات آرضيه تخرىباتنه اوغرامىشدر . هله ميلادك اون يىنجى سنه نه اتصادف يىدن تارىخىنده تك بر كىچىدە آنادولونك تام اون شهرى حرکت آرضدن خرابه زاره دونمىشدى .

بورتىكىز مركزى اولان «ايزيون» ده ۱۷۷۵ تارىخ ميلاديسندە مدهش بر حرکت آرض ايله كاملاً خراب اهللىشدى . بر صباح وقتى كونش هنوز افقك سىسلرىنى داغىتىمشكىن آرضا درونىن د وعداً كورولتولر كلاكە ، آياقلر آلتىنده يو تىترەمكە باشلادى و آلتىن دقيقەتك ايمىختەنە تكميل شهر بر آنچىن كومەسندەن باشقە بر شى دكالدى . اهلىسىندەن آلتىن بىت كىشى . بېقىنەتلىر آلتىنده قالمىشدى . فرجەباب خلاص اولەبىلەنلىر لېسانە دوغىرى قوشمىشلەرى . رىخىزىملەر و اونلەر ياناشمىش اولان كىلە حنچىجەنچ دولمىشدى . هر كىن دكزە قوشاق جانى قورتارماق اميدىلە بويوك سفيهەلە آتىليوردى . فقط ر آنده ير آجيلارق رىخىزمىدە ، كىلە ده قوى ده اعماق آرضە يوارلاندى كىتدى . دكزە صولرى مەلـ كىتى استىيلا يىتدى .

۱۶۳۸ ده ايتايانك حىزىسىنە «قالارپا» شېھە جزيرەسىنە كائن «ئۇفەميا» شەھىرى ده حرکت آرض ايله نابود اولىشىدە . سخلىمە كرييە قوقولو صولىدىن مەتشكىل بر باماڭلۇرن باشقە بر شى قالمامىشىدە .

۱۲۹۲ ده هەرستان غربىدە «پورت رو آيل» شەھىرى ده بر دېقەدن آز زمان ظۈرفىنە بۇتون سكەنەسىلە براير صولىرە غرق اولىش كىتىمش ايدى . بر يانار طاغى ظەھورى كرچە حرکت آرضدن دها آز تخرىبىكار ايسە دە يىك دها زيادە قورقۇنچىدە . كىنديكىزى مكسيقانك بوكىك ، كىنيش اووالىنىن بىرنە تصور ايدىكىز ؛ آياقلرىكىزك آلتىنده ير تىترەمكە ،

حیلیت حركت آرضلر، وولقانلر

وولقانلر درون آرضل مذاب مواد نار بدن تركب ايتديكىنه اك بو يوك ديلدر.

حقيقه آتش فشان جبالك ذروه لردن صاورد يلان دوماڭىز، آلهول،
صيچاق صولر، كوللار درون آرضل باشقە نزەن كله يلىر؟ بو مواد
نار بىنك بېض تىخراىي چوق دفعه قىسىم آرضى سارصار و بوندن حركت
آرض ده حصوله كاير.

صووت دامىدە تبرد و تھاص ائمكىدە أولان قىسىم يار يلان
صيچاق غازلر دىشاري يە قاچاجق بىر مەند بولوب او زمان بىر وولغان
حصوله كاير. فقط وولقانلر ئۆپۈدى حركت آرضل قدر كىشىلە واقع
دكالدر. ازمنه قادىمە ئەرنىڭ ئەنلىك يانار داغلارك و تىخربىپ ايتىكلىرى
شهر لرلە مقدارى مەددوددر. فقط زلزلە و اونلارك وجوده كىرىدىكى فلاكتىلى
بىك دها چوقور.

حركت آرض قدر افسانلار ايچون غير قابل اجتناب بىر آفت يوقدر.
هر كىس سکون و راحت ايچىنده وقت كىدار اولدىنى بىر كىرىتە دىكى
بوتون مېلانيي ده بىراپت تىخربىك أيدىكى حس ايدىلىر. اهالى شهر لرلە
ميدانلىرىنە قىرلامايە وقت بولمادىن بىر توپ مىكلىر يېقىلىپە، حتى تىكمىل
بىر شهر، تىكمىل بىر ناحيە يار يلان يرلە كىچنە باقارق كوزدن نهان اولور.
ياخود سر كىزدىن كان شىتلى بىر صدمە ايلە دوماڭلار و آلهول اور نامىنده
برھوا او لور.

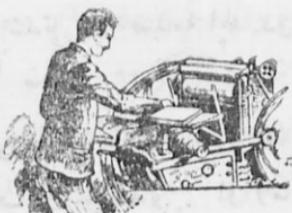
بانى يوز يكىرىمى آتى تابىخ مىلادىسىنده آنھالىيە شهرى بولىلە، مەدھش بىر
حركت آرض ايلە خراب اولمىش ايدى. او زماندىن بىرى عىنى شهر برقاج

کوتیرغه احتیاجی قلمامستدی ! کوتیرغدن او لا اقراض ایتمش اولدینه
باره لری طلب ایتدی . صنعت-کار بالبطع بو باره بی ویره مددی ، علمه نه اقامه
اولنان دعوا بی غائب ایتدی و ایشته ایکمنجی دفعه اوله رق آلات وادواندن
محروم قالمش بولندی . اعتراف ایمک لازم کایر که آز انسان بو کی احوال
قارشیدسنه عنزم و امیدلرینی محافظه به مقدر اولور .

کو تبرغ بو سفر ده مایوس اولمادی . ینه شریکلار آوادی و آز زمان
ظرفده ایکنچی بر مطلبیه وجوده کتیریوردی .

فوجه مخترع ایشته بو کوچولک وظیفه ایله آخر عمرینه قدر قناعتکارانه
تامین معیشت آیلادی .

پر قراءت کتابندن

او اسه حروف متحركنک حصوله کتیر لیسی تمايمه قابل اوله جقدی . ايشته کوتبرغ « نامنه » کی ثبات کارانه تجربه لریله عاقبت صنعتک بو اسرار یخده کشته موفق اولدی . ایسته دیکی خلیطه قورشوں و آنیه مو آن هدینه حصوله کتیر دی . بو خلیطه حقیقته آرزو ایتدیکی حاسه لرک کافه سنه مالک ایدی . حرف لرک دیشی قالپاریخی ده بلذات حمل ایتمک اصواني بولدی . آرتق صنعت طباعت کشته اوله شدی !

فقط یو صنعت بر ازینی میدانه قویق ایچون ژروته احتیاج داردی . بر تورانی باسه جق قدر حروف دوکن ، بو کتابک بوزلوجه نمایه ایچون لازم اولان کودری و یا قیمتدار کاغذی ندارک ایتمک بویون ژروته متوقف ایدی . بو ایه غیره و متین کوتبرغده یوقری . تکرار شریک آرامق احتیاجی باز کوستردی . بو سفرده « فورست » نامنه زنگین فقط خسیس برین بوله بیلدی . « سینیور فورست » بوندن پک چوق پاره قازانه بیله جنکنه عقلی ایدیکندن کوتبرغه ایسته دیکی پاره دی ویردی . بویون موحد ده کال خواهشله ایشه باشладی . معاون اوله رق « پیهر شه فور » نامنه بر کشیجی یانه آلدی .

ذکر ، تحصیل کورمتش و چایشان اولان بو کینج کوتبرغ ایچون پک قیمتدار بر هاون ایدی . سینیور فورست بو کچ آدمدن اینفاده ایتمک ایچون بشقه بر طریق دوشوندی . اوئنی دامادلغه قبول ایدورک تشیه شریک سفتیله ادخل ایستدی .

تجربه ایله یور . تورانک صحیفه لری موفقیله باصیاوردی . نهایت بو کتاب مقدس کا بلا ، یزانه کاری ؛ تجلید و تذهب ایدیله رکه صفاتلخه حیقاً لردى . سینیور فورست بوندن پک بویون قازانجلرک حصوله کادیکنی کوردی . دامائی ایس ، اسرار سنه مکملانه واقعه ایدی . آرتق

تصور ایده بیلیور، هر کو جمله که عملی بو چاره بولیوردی. آنچه بوجاره لرک حیر فعله چیقارمیو یال-کنز ذکا و فعالیته عزم و جهده متوقف دکلادی. پاره یه هم ده جوق پاره یاده احتیاج واردی. کوتبرغ ایسه زن-کین دکلادی. اُن اول فکر زی تودیع ایده بیله جک و اشتبانه اشتراکه موافقت ایده جک انسانه احتیاج حس ایتسی.

آز زمانده کنديسته اوچ شریک بوله بیلدی. بو آدمه کوتبرغک فکریه قناعت کتیر دکارندن هم پاره لرینی هم ده ذاتی سی و غیر تلرینی و مقصدہ وقف و تخصیص ایدیور لردی. همان چالیشمده باشلا دیلر. ایشاری ده ایلره بوردی. بونلردن «دریچهس» اسمونده برق بیوک بر همارت کوسه ترددی. او قدر مقدمانه چالیشدی که صحی ده اهمال ایده رک خسته دوشدی و بو خسته اق موتنه سبب اولدی.

دریچهس شرکته برق بیوک بر مبلغ قویمشدی. وارثاری بو پاره ی طاب ایتدیلر. شرکت نادیمه مرفق اولیه رق داغیلدی. کوتبرغک اُنده ایسه بر قاج آلت ایله بر ایکی باعیدن بشقه بر شی قلامشدی. ستراز بورغدن قالقه رف میانه کادی اقربا و احباشدن بر مقدار پاره انتراض ایده رک تکرار تجربه لره کیریشدی.

آرادیه شو ایدی: دمیردن دها سرت قورشووند دها منانشی سهو اتله اریتیلر بر معدن خلیطه-ی وجوده کتیره لک بو خلیطه دن حروف قالبلارینی دوکمک، چونکه ال ایله رو بزر بو قالبلاری حلک ایمک کسوب وجوده کتیره که هیچ رسانان ایچون متصور الامکان دکلادی. فقط هر حرف دیشی قالبی یا میق ممکن ایدی. شاید بو قالبک ایچنه دو کومک او زره تام شکانی سهو اتله آلدقدن صوکره سرعاله تصاب ایدز بر خلیطه ایجاد ایمک ممکن

یا بیله جق و هر قابدن بیکلارله عدد دو کوله جك او لورسه عین حرفلر ایله
ایسته نیلن هر هانچى بر صحيفه نك قابى سرعت و سهولانه دىزىلە بىلەر . او
صحيفه زن اىسته تىدىكى قدر نەخە باشدقدن صوکره حرفلر يرلىئىنە، قوطولرىنه
داغىدېلەرق بر دفعە، اوون دفعە، يۈز دفعە دها بشقە صحيفەلر لوك ترتىپىنە
قرلانىلە بىلەر . اىشته كوتىبرغۇڭ ذەنە تبادر ايدن فىكىر مەم بو ايدى .
كىندىيەتى بىلەر . اىشته كوتىبرغۇڭ ذەنە تبادر ايدن فىكىر مەم بو ايدى .
جىانىي اىجادە موفق اولدى .

﴿ كوتىبرغۇ نىصل چالىشدى ؟ ﴾

كوتىبرغۇ مەتحرك حرفلر وجودە كىتىرمىك فىكىرينى كېجە، كوندوز
ذەنەنەن چېغايمىوردى . هولاندەن «سترازبورغ» شەھرىنە كېمىشدى .
اورادە ايلەك تىجرەلرىنى باپىعە چالىشدى . فقط بو تىجرەلر لوك نە قدر مشكل
اولادىغى آكلايمىير سكز . ألى ايلە بىلدۈرن پارچەسىنى بر حرفىڭ قالى
حالىنە قويىق پىك كوج و پىك اوزون سوون بىلەر .

بر كىرە مەدىنلەرنەن هاۋا-كىسىنى انتخاب ايدە جىكدى . دەمير پىك سىرت ،
فورشون پىك يوموشافىدر . صوکره هر بر حرفى و هەشكەنلەن بىكىلارله
قالىبلۇرى لازمىدى . تىك بىلەن باڭلىز ألىلە بوكا چالىشمىش اوسە بىتون
عمرىنە بر مطبىخە اىچۇن لازم كان حروفى وجودە كىتىرىمىزدى .

كۈزبۈر سكز كەتتەرەك حروف استۇمالى فىكىرينى ذەنەنە حاصل ايدن
كوتىبرغ بوكا بىلەن خصوصىنە پىك بىلەن مشكلاڭە مصادف
او اىوردى . بۇ-كەلە بىلەن دەنەنە بىتون بوكا چالىشىنى اۋەحىدە مساعىد اصوللار

مسکوکات ده انسانلر لک لک اختراعاتندار. حابوکه کرک مهرله
وجردہ کتیریان و کرک مسکرکا لدہ کوریان خطوط و نقوش طبیعت بشفه
بر شی دکادر. شو قدر که مهرده یازی مسکوک یعنی چو قور بر حالده
اولدیغهندن باشدیغی زمان اطرافی قرار یامق و کندیسی بیض قاماق
صورتیله او قونیور. کنابدہ کور دیگمز یازیلرده ایسه حال بونک عکسیدر.
یازیلر کندیلر سیاه. سطر آرد لری بیاضدر.

بو تیجه یه هر ده تحقیق اولمان اصولک عکسی بر طریق ایله واصل او نور . یازینک اطرافی حک ایدیله رک یعنی چو قور لاشدیر یاه رق اصل یازی قبارمه بر اقله جق او لورمه با صیلر کن یازی سیاه چیقار ، اطرافی بیاض قاییر .

شمدی بر صحیه قدر بیوک بر همراه تصور ایدیکمز که بونک او زرینه اسم یزینه یکرمی سطر یازی بواسون؛ ایشته بو بر صحیه نک قالبی دیگدرو. سیاه عرب کی بونک او زرینه سوره رک اوندن خفیف ایصالاق کاغذلره، مناسب ر باقی ایله، ایسته-یکمز قدر نسخه چیقاره بیلیرز. حتی ایسترسه صحیه هزه ر ملر دنخی علاوه ادلرز.

کو تبرغ هولاند ده ایشته بوبله بر اصول ایله بعض (سملرک، لوحه لرک،
حتی کوچوک کتے سبلرک باصلیدیغی کورمشدی. فقط بونگله کنندیستنک
فالآخره ایجاد ایتدیکی والیوم مطابعه لر من ده استعمال او لئان یاز دلر آر هستنده
نه بوبوک فرق واردی؟

بر کتابک هر صحیفه‌می ایمیون شمشیردن و یا معدن بر قاب و وجوده
کتیر مک پک مصروفی و پک او زون سورن بر ایش ایدی. اوندن صوکره
او قالبهر آجحق از کتابه مخصوص ایدی. کوتنه رغ شویله دوشوندی: الفبا
معین حرف‌لدن ترکب ایدیبور. شاید هر حرف هر شکل‌نمده قباره قالی

بیک لیرا قیمتندہ ایدی ایوم عمومی کتبخانہ لردہ، موزہ لردہ، جوامع
شریفہ کتبخانہ لردہ بو کتب نظریہ دن بعض نادرو نسخہ لر بولون تقدہ در.
پک اینی تصور ایده بیلیز سکز که بویله بر دورده هر کس ایستادیکی کتابیه
صاحب اولہ ماڈی. اُک او جوزلری فنا یاری چیلر طرفدن استنساخ اولنش
اولاً ناری ایدی که بونلرک او قونسای پک کوچ بعضًا غیر ممکن ایدی.
بونگلہ برابر بو کتابلر ده شمديکیلرک بوز مثلی ودھا فضلہ فیٹانہ صایلیزدری.
او زمان مکتب طابیه اوقودیغی کندی استنساخ ایتمک مجبوریتندہ
ایدی. معلم دریی بر تختنیہ بازار؛ عموم شاکرداں اور ادن استنساخ
ایدروک از بر لردی.

بو اصول پک چوق ذمانک اسرافنه انسانلر پک آز بر شی او قویه -
بیلمه سنہ سبب اوایوردى . هله بو کون سزك الـکىزده بولانان ، سھولان
او قونه بیان أکانچىلى و رسميلى كتابلر اصلا موجود دىكلەي . بونك ايجون
ھېكىز مطبوع كتابلر وجودە كىتىرمەك سەمتانى أڭ أول خاطرینە كېلىرىن
عنە و جەردەلە او صەنەتە بر وجود وىرن بىيوك موجودى بىلەملى و تقدىر
ايتمىسىگەر . ايشه بو موجد كوتىرىنىڭ اسمىندە بىر آلماندر .

کوئنبرغ «رهن» هر ک ساحلندہ کافی «میانسی» شہرنده اون بشنجی عصر میا (دینک) ابتدائندہ طوغمشیدی . اصلیل بر عالیه دن ایدیسیده ٹروندن محروم ای . ای بر تحصیل کورمیں اولدیگی ، بر قاج چھنڑتی تحصیل ایستدیگی ، بر قاج گملکتتے سیاحت ایده رک کور کولزدن استفادہ ایلدیگی معلوم در . حتی ایلک دفعہ اوله رق طبـع ایلک طریقہ کتابلر وجودہ کتیرہ ک فکری خی هولاندہ ده سدا اتمشدو .

هېڭىز مەركەن نە اولدىغى بىلەرى سكىز . مەھر پەك اسگى بىر زمانىدىن بىر و انسازلى ئەرەپ ئەمەن ئەنلىقىنى بىلەرى سكىز . مەھر پەك اسگى بىر زمانىدىن بىر و

آکلاههیه رق شاشیروب قالدیلر و بر هزیت قهقریه دوچار اولدیلر .
بو هزیتی تعقیب ایدن ایکنیجی ، اوچنجی ھبوملرده عینی عافته منجر
اولونجه ؛ او زادن مخاربی سیر ایدن حکمدار «داوا» یاسندن کیسنه
ییشوب کیدر .

قانونه اطاعت کار و صادق قالان ترمپل محافظلری قوماند افاريله برابر
قاندرینى مشق و طبلرینك وفا کار سینېنه دوکرلر ، جىسلرینى اوتك
آغوشنه توديع ایدرلر ؛ بالآخره منارلری اوزرینه دیکیان طاشه آتىدەكى
سطارلر حلت ايدىلشدەر :

«ای یوجى ! کيت اپارطەي سوپىلە : بز »

«لىکورغ قانونه اطاعت ايدوب قانزى »

«سوه سوه وطنمىزك وفا کار طوبراقلىنە »

« آقىتدق فقط دشمن آياقلرىنى باصدىرمادق »

ایشته اولدیلر ! فانوئه و بونى يابان حکمته اطاغت و صداقتى درجه
قيمت و اهمىت آکلادىكىز . حکومىت و اوتك قوانينى سومك و اطاعت
اچىك ھىزە بور جىدر .

ڪونېرغ و مطبىع

وقىلە مطبوع كتاب يوقدى . بىتون كىتابىر اىل يازماىي ايدى .
أسىكيلر قىمتدار كىتابلىرى مشهور خطاطلاره يازدىرلر . ئايىت نهيس
ئىزىباتت إيلە دوناپىرلر، يالدىز لاتىپرلر، قىمتدار صورىدە تېلىيد ايندىرلر .
كمېخانه لرنده حصاقلارلىدى . بولىلە بىر كتاب بعضاً برقاج يوز ، حتى برقاج

ا-پلرطه‌بلو یونانستانک جن-کاور اولادلری ایدی . بونلر آره‌سندن
ای-کورغ نامنده بر عالم جنوب ماتک ترقی و قمایشی و حسن اداره‌سی
ایچون بر طاقم موادی حاوی قانون را پدیده که : بو ماده‌دن بریسته ده :
» - هر اسپارطه‌ی وطنک امر مدافعه‌نده قانک صولک دامنه نه قدر
دوکه جک فقط کیرو دونیه جک - « دیبوردی .

قانونه و حکومته صولک درجه حرمتکار و اطاعتکار اولان اسپارطه‌ایله
ای-اندیلر آره‌سیده « ترمپیل » چکیده پک قفلی بر محاربه واقع اولدی .
ای-اندیلر حکمدارلری « دارا » نک اداره‌نده ایکی میلیون عسکرله بو چکیده
آکسزین کاریلر . مقصدلری آکسزین چکیدی چکوب یونانستانی ا-تیلا
ایتمکدی . یونانیلرک فهرمان قوماندادوردن « آئونیداس » او جیوز اسپارطه‌ی
جنکاور به چکیدک محظاً نه مأمور ایدی . بردن بره کان بو قوتک
قارشو-نده قطیعاً تلاش ایتمه بیرک عنکار و بین اعتدالله عسکرلرینه
آلله اسپارطه‌ین کو-تره رک :

« - فادینلر منزک ، قیزلر منزک نامو-ی اولادلر منزک حیاتی بزی و فاکار
مشفق سینه‌سنده بالهین ، یشانان وطنمز دیبوردکه : « ای-کورغ قانوتی
خاطر لایکز ! »

بتوون قهرمانلر هب بر آغزدن :

« - اسپارطه‌ده فانون وار ! »

جسوس آئونیداس ایلووی کوسته رک :

« - ای دشمن ! اونوئه که : هر اسپارطه‌ی قانونه اطاعت ایده را ! »
بو عنکار ، عنکار اولدینه قدر قدس اولان بو جمله‌ی متعاقب
« ترمپسل » چکیدینه دو غری بو سیل خروشان کی آقوب کان داراک
عسکرلری هیچ بکله بدکاری شدتی مدافعه مروض قالنجه نه ه او غری ادقارینی

طبق بر عاملیه اداره ایدن بر پدر کی در .
 نصل-که بدرک او اصریه اطاعت بر برج ایسه ، کوچوک کوچوک
 عامله لردن ترک ایدوب بر هیئت اجتماعیه شکانی آلان ملتک ده حکومتک
 او امرینه بولیله جه اطاعت ایتمی الزمدو . حکومت او امری منفعت و
 سلامت عمومیه ضامن بر طاقم احکامدن عبارتندو . بوندک مجموعه قانون
 دیرلر . قانوندک ده بر چوق نوع علم وارد . بز بوداده هیئت عمومیه سی
 اعتباریه قانونی و اوئنک احکامنی نظر اعتباره آلاجفر .
 قانون نظرنده هر فرد عین درجه دهد . اوئنک دیدیکنی یا یق هیمه
 ترتیب ایدن بر وظیفه قدسیه در .
 قانونک او امرینه رعایت حکومت امرینه اطاعت دیگدرکه بو صورتله
 هیئت اجتماعیه نک سلامتی الده ایدیلیز .
 وطنک ترقی و سلامتی ، خلقک در قیو و زنگینله مسی ایله حاصل
 او-ور .
 دنیاده نه قدر ترقی و تعالی ایتمش ملندر کورو رسه کز آنجق حکومتک
 فوائیدن رعایت و اطاعتی سایه نده بودر-جهیه واصل او لمشدر ؛ ناموس سلیمانی
 آنجق بو سایده قورفارمتش و تأیین بقا ایده بیامشادردو .
 سزه آکلا-جهنم شو و قعه تاریخیه قانونه دولابایسیله حکومته قارمنی
 اطاعتک درجه اهمیتی ایبات ایده جگدر .

(حکومت قوانینه اطاعتک قائدنه می)

- لی کور غ -

اسکی زمانده یونانستان ایکی بیولک قسم ایدی : آنه ، اپارطه .

شو هجران ییلنک صوک بهارنده
ژاله لور تزه و کن چهزار کدنه
کون دو غمادن اول بن مزار کدنه
ماتم چیچکلری ویرمکه کالم !

§

سنى آکدم بتون خم چکنلره ،
عشق حق او غربینه یاش دو کمنلره
صارى غنجه ویره ن شو دیکنلره
طاشکه بر چلنک اورمکه کالم !

§

یادک - اولوم کجی - برسرمهم !
فشنئه سودامی بو حس ام !
روحده ن فسون ایلدک بیلعم ؟
بو کون سکا کوکل ویرمکه کالم !

۸ رضا توفیق

حکومتک قانونه اطاعت

حکومتک بلا تفرق جنس و مذهب افرادینه بخش ایتدیگی حقوقه
مقابل ؟ افرادی ده حکومته قارشو مکاف او لدیغی بر طاقم وظائف وارد
حکومت : معنای عمومیمه خاقی اداره ایدن بر هشت دیگدر .

بر خیلی مدت بولیه قالشم که اطرافده بر چوق قهقهه لرک بردن
فیرلا دینه دویدیم زمان آرقاد شرمک بغله اکنده کاریخی کوردم . سر
کندشتمدن خبردار اولونجه جمله‌ی صافیته آجیدیلر .
ایچلر ندن برینک بو قوشی - بکا کوسترمک ایسته میزک - « پیلا و لقلرک
آراسنه » اطیفه سیله و آیری مندیله قویدیغنى کوردم .
بر هفتة صوکره ایدی که آرقاد شرمک بر دقت ویا بر اسهزای دقیق اثری
اولارق بو قوشک جسدینی دوله رتوب بکا یولامشدى .
حالا بو قوش او دامک بر کوشەنده حفظ و دوکدیکم او پنبه
قالک ایزى ایسه کوکلیده بر سیاه ایکه اولارق منقوشدە .

احمد حکمت

﴿ فـکرتك من ارذه ﴾

دیدیلر که ابضیاسز قالان تربه کدە !
وحشی کلر آچش ؛ کورمکه کلدم
او باع جنتک خاکمه بن ده
حسرتله یوزمى سورمکه کلدم ۱

§

دیدیلر که : سکا امل با غلامان
قبر کدە دیز چو کوب بر دم آغلايان
بر مراد اولور مىش ... بن ده بر زمان
آغلا يوب مراده ایرمکه کلدم !

بر شکل حزین امیضاح آلدیخنه باقیوردم . امده شریک جنایتم توفنکم او لدیفی حاله او دهیدن داهای قاتی بر یورده ، او دهیدن داهای صوغوق بر قائله آهنگ نشئه دیز حیاتندن يالکز شو پنه قان باقی قالان ، بر روح اطیف و خفیفک پروازینه ، قونک ، عجره تحکمنک اک رقيق ، اک وجودان فرسا بر تجلیسته باقیوردم ... اوت حالا باقیوردم ! بو آیاغمک آلتنده سورون . بو یونجفی او زاده زق بر شهقه اشتة کاظهار ایم کسزین صولو ویرهون کوچوچک چاییر قوشنه بر فقیر قولومبه سنی یاقان ییلدیریم حسسز لکله باقیوردم .

او قائلک ، او مینی قوشک نارین غاغاسندن دوکوان او پنه قائلک تشکیل ایله دیکی اینجه برایز ، بکا بر عمق بی انتهای رفت کوسندری .

- فقط سنی بن نهیه اولدوردم ؟
- بیلمم !

- اودت ! اوی بن ده بیلمم ! سنی اولدورمک ایچون اولدوردم !
دکمی ؟

ایری پارلاق کونن ، اسکیمیش بو مانی قطیفه به بکزهین کوکاک بر قسنی ، تل تل اولانش لپسقا شاعرلیه يالدیز لا یارق بر ریامیه بکزهین بیاض بلو طارک آراستنده قایوب خزانک بر رنک سکون و غموم ایچنلاه بیراقدینی شو نمانک محالمک - بو نقطه سندن دوکوان بو مظلوم قوشجغزک پنه قانی اوستنه فطرات نورینی ، بر نوارش و اپسین رحمت کی دوکویوردی .

توقف کمی المدن آندم . دیز او-ق دوشدم . شو چالیفک آرا-نده کوزه ایلیشن خراب متروک بر یووانک ، کله جاک بساردہ بر زوالی قوشجغزه بو کوچولک قافادره نه اشتیا-قلله آغوشنی آچابیله جک-نی دوشونیوردم .

اونلرک ينه استهزاي آكديران قىقە جقلربىدن بىنلىكىمىدەن
توفە كىمى ، بو قابا آلت تخريي اوغلاردىن كىزلاھمك اىستە يوردم .

آرتق بويلاھ كوس كىتمەدەن ، چالىلرک باشنى بېھودە وورمادىن
بېقدەم ؛ او صادم ... دەكىنى آدم . تەنـكىمى يانە براقدەم . او رادە
كوردىكىم بى طاشڭ اوستەنە او طورو يوردم . ايچىم سىقىيلەشدى . رفقاتى
بولارق عودنى ئـكلىيف ايدە جىكم . ظن ايدىيوردم كە اونلر بى چوق قوش
وورماشىلدە بىم بويلاھ ئلم بى كرمەدە ، بى طاش اوستەنە او بوقلامقەدە اولدىيىن
كۈرۈنچە مـسـتـمـمـە كـوـلـهـجـكـلـكـ ؛ اـتـهـزـرـنـدـنـ قـرـرـتـولـامـياـجـمـ .

بوتون كوزلاـكـىـ ، بوتون نازـهـاـكـىـلـهـ . بوتون بـوـكـلـكـىـلـهـ يـوـكـسـهـلـنـ
گـونـشـهـ دـوـغـرـ وـ باـفـيـورـدـمـ . بوـيـونـىـ بـوـكـشـ ، الـلـارـمـىـ قـاوـوـشـدـورـمـشـ ،
دـالـمـشـ كـيـتـمـشـدـمـ ...

بو صيرادە باشىڭ اوـتـىـدـنـ بـرـروحـ خـفـيـفـ ، مـيـنـىـ مـيـنـىـ قـانـادـلـىـ بـرـ
قارـاتـىـ ، خـوـلـىـكـىـ بـرـ سـرـعـتـلـهـ اوـچـارـقـ اوـچـ دـورـتـ مـتـرـ مـسـافـهـ دـهـكـىـ بـرـ
چـالـىـلـكـ اوـتـىـنـهـ قـوـنـدـىـ . وـ آـرـقاـىـ بـكـاـ دـوـغـرـ وـ اـلـارـقـ ، باـشـىـلـهـ گـونـشـىـ
سلامـلاـمـنـهـ ، رـفـيقـ بـرـ سـلـلـهـ اوـتـىـكـهـ باـشـلاـدـيـقـىـ بـرـ آـنـدـهـ اـيـدـىـ كـهـ بـرـ دـائـئـتـ
جاـنـورـانـهـ اـيـلـهـ تـوـفـنـكـىـ قـاـوـرـادـمـ . آـرـتـقـ يـورـهـكـ چـارـبـايـورـ ، دـمـاغـمـ دـوـشـنـمـيـهـ يـورـ ،
آـرـقـادـاشـلـمـكـ قـارـشـىـسـنـهـ ئـمـدـهـ بـوـ كـوـچـوكـ قـوـشـلـهـ ، بـوـ سـيـاهـ لـكـهـ اـيـلـهـ
چـيـهـقـ اـيـسـتـهـ مـ .

نـيـكـىـ جـكـدـمـ وـ قـوـشـدـمـ . دـوـمـالـكـ آـرـقـاسـمـدـنـ بـرـ نـقـطـهـنـكـ صـيـچـرـايـارـقـ
يـرـهـ يـوـوارـلـانـدـيـغـىـ كـورـدـمـ .

كـوـجـوـكـ بـرـ قـوـشـ اـيـدـىـ . قـانـادـىـنـىـ حـالـىـزـجـهـ كـرـدـىـ وـ جـاـ آـجـىـسـىـلـهـ
كـرـىـيـهـ صـيـچـرـادـىـ . غـاغـاسـىـ بـرـ اـيـكـىـ دـفـعـهـ آـجـوبـ قـاـيـارـكـ بـرـ آـهـ آـتـشـىـنـ كـىـ
آـغـنـىـدـنـ دـوـكـوـلـنـ پـنـبـهـ قـامـكـ ، تـوـزـلـهـ بـوـلـانـمـشـ خـزانـ باـپـرـافـلـيـنـكـ اوـسـتـنـدـهـ

اعتماد ایدن بری بزه هرف ، نشان ، اصابت کله لری برغ ور تخرانه
ایله ابدال ایده رک بر طبق نظریه انشاد ایدیور و شیمدى آرتق
توفن کلاری آشاغی دوغری اکه رک اورته پار مقبری ته چکلارک اطراف اند
آماده بولون دور ارق آیری آیری یورو و مزری توصیه ده اصرار کوستربیور دی.
بویله مشی سرسربانه ایله بوستانجی جوارینه واصل او لمشن .

توفنک اوموزده ، چالیلر آداسدن سس چیقار مادن ، خیزی نفس آلاندن
بر حیدود کبی ترددلر و تجسس نه ایچنده بر جولان سحری باعهدن بر لذت ،
بر اطافت بولق بختیار لفته فائل اوله میسان بی چاره بن ، نهیه و نیخون بو
زحمتلره کیدیکمی استغرا بلر و ندامتلره کندومدن سؤال ایدیوردم .
آوقادا شلری میزدن یاوش باواتر دها زیاده آیریلمه ، و یکدیکریزی نظردن
غائب ایتم که باشلا مشدق . او زاقدن چات ! پات ! توفنک سسلوی
ایشیدیلیور دی .

کوئش دوغمش و یو کسلمه که باشلا دی . کیجه دن یاغان یاغمورک و طوبتله
تار لارک بلله نمش ، عارضه لی طوبراقرینه باتا باتا آیاقلم کیتدیکه آغیرلا -
- شیور دی ؟ کو جلا - کله یورو بیوردم ، المده کی او زون و اینجه ده کنه - کل
او جنی بیلدر جین قالدیر مقت خیال خامیله اورایه بورایه صاوور بیوردم . نصل
اولدی بیلام ؟ ده کنه - کل او جندن سیاه بر شی فیر لادی !

ویریلان تعییمه رغماً او جان بیلدر جینک آرقاندن بلاحرات باقه قالدم .
قوش او چدی ، کیتدی بن ینه ده کنه کمی بی فکر و بی امل چالیلره
و ورممه باشلا دم . اطر قده کسیده کسیده ، اینجه اینجه شافراق قوش
جیو یلنیلری کاییور دی . بن ایکی طرفه باقیور ، هیچ بر شی کوره بیوردم .
ظن ایدیوردم که بو شیطان بخنله ، عجمیله - کمله عادتاً اکانیور لر . شمدى
بو مینی مبنی قور ناز لره قارشی قاشلر می چاتارق تهدید کارانه باشمی صالحار کن

در دنبی مزاج «مزاج الضافی» در . بو مزاجده کیمسه لرک قولتوق
آلی ، قاصیق ، بیوین کبی محلارده کی بزری (غده) غایت چالیشاندرا ،
وجودلری نارین و نازک ، دریلری قار کبی و اینجه ، صاج و سار قیللری
قیرمز مترافق و یا صاری ، کوزلری ماوی و سماوی ، اتلری زیاده
یوموشاق ، دوداقلری صولفون و بویوکجه ، دیشلری سیاه و چوروک
کبی او لوپ بورون ، قولاق ، اُل و آباقلری وجودلریه غیر مناسبیدر .
تأثیرات خارجیه یه تحملاری آز ؛ یعنی قوه حیاتیه لری سونوک اولدیغندن
صیق صیق خ ته او اورلر .

شرف الدین مغمونی

بر داملا قان

ایلوک فار کان بر صباحی ؛ کو نش دو غمامشدی . پانغمدن فیر لادم ه
علی الوجهه کییندم ؛ رفقامدن برینک کوشکنک یاری آچیق قایسندن
کیدیکم صیردده آرقاد شهی بر ایکی احبا بایله بکا هن تظر کوردم . آوه
کیده جگدک دذرك ایتدکاری بر چفتنه یی ؛
- قسمتک کور او لون !
نمیایله او موزمه ویر دیلر .

اور تافق هنوز آغارمه باشلا دینی صیردده بز تار لارک آرامنده بیچیلمش
صاری ایصالاق اکین صاری اینمنده یورو بوردق ؛ هکت فرار یلرینک
کیفته بکمزه ر بر نشه آزادکی اینمنده قمه قمه لرمزله اطرافزده راست کان
فوشنری ده قاچبر درق ایلریه بوردق . آرامنده تجارب صیادیه سنک و سنته

عالملاری وارد. اولاً کمیکلاری، ایریجه یعنی چاتیلری کنیشدر. ثانیاً قارن بوشلغنده کی معده، با غرضاقلر، با خصوص قاره جکر اولدجه بیو کدر. هضمیلاری یولنده اولوب یدکاری چابوق و قولای اریدیرلر. ثانیاً عمومیله بندای رنگلی و اسمرجه اولوب زیاده قیلای و صاصجلری سیاه در؛ یوزلرندہ انار متانت کورونور. اکثیریته جدیتپور و طور غوندرلر. رابماً، ذکارتی زیاده. فکرلری پارلاق و دوشونجه لری حما کماید. ثبات، متانت بوذرخه مخصوص دینه بیایر. بر آزده عنادجی اولورلر. مایمون اشتها لی دکالاردر. یعنی هر کون بر ایشه باشلانوب یاریده براقازارلر. حملری پک اویاسیق دکادر. قولایجه نائز کوستمزلر.

ایکنجه مزاج «مزاج دموی» در. بو فرقه یه منسوب انسانلرک قانی چوق و اعضا می ساڑه یه غالبدر. رنگلاری قیرمزری، صاصجلری کستنه رنگی، اتری ایری و قوقلی، بیو بوتلری قیصه، تنفسلری شدتی، وجودلاری طواخون اولوب زیاده خیالپر تدولر. اسکی یونان حکما ندن افلاطونک مزاجی دموی ایمش.

اوچنجه مزاج دخی «مزاج عصی» در. بین الماس سیکرلی و حديد المزاج کیمسه لرد. بوذرلک علامت فارقه سی، وجودلرینک قوب قوری و ضعیف، بکزلرینک دانما صولغون، کوزلرینک پارلاق او لماسیدر. غایت تیز، مو سوس اولوب بردن ره حدتلنوب آنیده سکونت پیدا ایدرلر. به ذلرده ثبات و متانت آرانهاز، غرض، کین، استقام حسنه لری بوذرده چو قسده موقدنر. جزئی بر سبیله نیتلرندن و از چکرلر. قوه عقلیه لری پک کنیشدر؛ عشقه، شهوته پک دوشکوندرلر، والحاصل بینلری (دماغ) و سیکیرلری پک حساس اولوب دیگر عضولره غالبه جالمشدر. قادرلرک پک جوغنی بو مزاجده ایمشلر.

چو جرق او یوتله کولر، اوینا مدن نیازد اولور. ذوق و مسرت ایسه
ناظم صحت و سعادت در،

سلیمان سری

مناج

مناج کلەستك پىچ چوق معنا-ي واردر. بعض آدملىر خىستەندىپى
ترمان «مناجىزامن وار» دير ويا «فلان ذات نمناج در» ديرلر كە بورادە
صحت معنا-ي افادە يېتىش او بىدور.

فقط قاً مناج او دىئك دىكادر. وجود يشرى تشكيل ايدن و آبرى
آرى و ظەھەر اجرا يېتكە مخصوص او لان عضولىردىن بىرىنىڭ ېر قانجە
غلىبە يېتەسى، يەنى آنلاردىن جوق ايش كورمە-ي مناجى تشكيل ايدر.
آكلايمىدىكىزىسى بىر آز ياضاح ايدىم:

بعض اذ-انلار كورورسىكىز كە وجودلىرى اىرى، يوزلىرى قىب قىرەنلىرى
در. قان درىدىن طىشىارى فيشقىرە جق ظەن ايدىلەر، دىئك او بىدور كە
يۇنلارك قانى غايىت بول، اعضاي دموھەلرى پىچ زىادە فەمالىتىددور. او حالدا
بۈلەلەر «دموى مناج» دىيە جىكىز.

كىرە آرض او زىنە ساكن او لان كىرك وحشى، كىرك مدنى بۇتون
انسازلار درت مناجىن بىرئە تابىدرلار:

بورنجى مناج «مناج صقراوى» در. يەنى قره جىكىرلىرى پىچ زىادە
صفرا افراز ايدن و هضملىرى غايىت قوتلى او لان على المعموم بۇ نام ايلە
قەرىق او لورلار. بۇ مناجىدە او لانلاردىن اكىرىيسىنك كىنىدىلەرىمە مخصوص

شیدمدى يه قدر هیچ بر پدره راست کله دم که اولادنی بکا تقدم
ایدر کن : « بو چو جوغك فـ کری کیي بدنی ده صاغلامدر . عضلانی کبی
معده‌ی ده قوتلیدر » دیمش او لسـون . هانـکی جوجوق باباسی ایله
کوروشدم ایسه بکا او غلنک عقل و ذکـانی مـدح ایدـیـور . صـفـنـدـه بـرـنـجـی
اولدـیـنـی ، دـامـنـاـ مـکـافـاتـ آـلـدـیـنـی ، الـنـدـنـ کـتـابـ دـوـشـمـ دـیـکـنـی ، اوـیـونـ نـدـرـ
بـیـلـمـدـیـکـنـی مقـامـ اـفـتـحـارـدـهـ نـقـلـ اـیدـیـورـ .

فـکـرـ وـ بـدـنـ مـتـواـزـینـ بـرـ صـورـتـهـ اـیـشـلـیـلـمـزـ ، وـ جـوـدـکـ نـسـوـ وـ نـمـاسـنـیـ
تـأـمـیـنـ اـیـدـنـ عـمـلـیـاتـ بـدـنـیـهـ دـنـ لـزـومـیـ قـدـرـ اـهـمـیـتـ وـیـرـلـمـزـهـ دـمـاغـکـ فـعـالـیـتـهـ
بـدـلـ بـدـنـدـهـ بـرـ وـفـقـهـ تـمـوـ حـاـصـلـ اوـلـورـ .

صـبـاحـدـنـ آـقـشـامـهـ قـدـرـ درـتـ دـیـوارـ آـرـهـمـنـدـهـ هـنـقـسـخـ بـرـ هـوـادـهـ بـدـیـ
سـکـنـ سـاعـتـ قـارـابـانـ چـوـ جـوـ قـلـ طـاشـ چـاتـلـاـسـهـ فـکـرـآـ ، بـدـنـاـ لـزـومـیـ قـدـرـ
اعـتـلاـ اـیدـهـ مـنـ لـ .

حرـکـتـ وـ فـعـالـیـتـنـ وـ اوـیـونـنـ مـحـرـومـ اـیدـیـلـنـ چـوـ جـوـ قـلـرـدـهـ قـلـبـ کـ قـلـبـ کـ فـعـالـیـتـیـ
آـزـالـیـرـ . دـورـانـ دـمـهـدـهـ بـرـ بـطـاعـتـ عـارـضـ اوـلـورـ . ضـعـفـهـ دـوـچـارـ اوـلـانـ بـرـ
قلـبـ ، حـالـ سـکـونـتـهـ بـولـونـانـ آـقـامـ عـضـوـیـهـ اـحـتـیـاجـ تـسـیـتـهـ قـانـ سـوـقـ
ایـدـهـ مـنـ ، بـطـاعـتـهـ جـوـلـانـ اـیدـنـ بـرـ قـالـکـ مـوـلـاـخـمـوـضـهـوـ آـزـالـیـرـ . بـوـکـاـ بـدـلـ
حـامـضـ فـخـمـیـ آـرـتـارـ . بـوـ صـورـتـهـ حلـ وـ بلـعـ اـیدـلـهـینـ تـرـسـبـاتـ ، فـکـرـ وـ
بدـنـدـهـ حـسـ آـوـیـهـ جـقـ بـرـ تـعـبـ حـصـولـهـ کـنـیـزـرـ . بـوـ چـوـ جـوـ قـلـرـکـ قـسـمـ اـعـظـمـیـ
راـشـیـتـیـزـمـهـ ، سـیرـجـیـهـ ، وـرـمـهـ وـ دـرـلوـ دـرـلوـ سـیـکـیـرـ خـسـتـهـ لـقـلـرـیـهـ مـسـتـعـدـ
اوـلـورـلـ .

اوـیـونـ ، اـکـ طـبـیـعـیـ اـدـمـانـدـرـ . اوـیـونـ مـهـرـ بـخـانـیـ بـرـ اـحـتـیـاجـ فـاطـرـیـ دـرـ .

◀ بـر کـتاب ▶

زـاـوـرـ ! بـو مـزارـ ، اـبـشـتـه بـو كـهـوارـه نـسـيـانـ
 بـر خـلـقـتـ نـازـكـيـه مـأـواـيـ حـزـينـدـرـ ؟
 بـر عـالـهـنـكـ مـائـيـ اوـسـتـنـدـه نـكـهـبـانـ ،
 آـمـائـكـ اوـكـسـوـزـلـكـ زـيرـنـدـه دـفـنـدـرـ .

§

بر قـاـكـه اوـاسـونـ بـو فـناـكـاه سـتـمـدـه
 سـنـدـنـدـه بـو مـولـودـه عـقـبـاـه هـدـیـه ،
 اـخـلـافـ اوـنـیـ آـیـلـرـ سـکـاـتـخـافـ وـاعـادـه
 سـنـ دـاـخـلـ اوـنـیـجـه بـو پـنـاهـ اـبـدـیـه ...

فـائقـ عـالـىـ

~~~~~

◀ اـدـمـانـ ▶

چـوـجوـغـیـ صـرـفـ دـمـاغـدـنـ عـبـارـتـ ظـنـ اـیـمـکـ وـ اوـنـکـ يـالـكـزـ قـوـایـ
 عـقـلـیـهـنـكـ نـتـیـجـهـنـهـ جـالـیـشـمـقـ دـوـغـرـیـ دـکـلـدـرـ . فـیـ الحـقـیـقـهـ اـلسـانـکـ تـأـمـینـ
 مـعـیـشـتـ اـیـمـهـیـ مـوـجـوـدـیـتـ فـکـرـیـهـنـهـ وـابـسـتـهـ اـیـسـهـدـهـ اوـ فـکـرـ ، غـدـاسـنـیـ
 يـهـ قـانـدـنـ آـیـلـرـ . تـمـیـزـ وـ قـوـتـیـ بـرـ قـانـ اـیـسـهـ سـحـقـتـلـیـ بـدـنـدـهـ بـوـلـوـنـزـ .
 حـیـاتـ جـدـالـ دـیـمـکـدـرـ . اوـ جـدـالـدـهـ مـضـفـرـ اـولـمـقـ اـیـچـوـنـ دـهـمـیرـ کـبـیـ برـ
 وـجـوـدـ لـازـمـدـرـ .

بر شی قالاییسه آنی ده پیدرنې صاتوب بو او غورده صرف و استهلاکه
مجبور قالیر و نهایت الامر کرداب سفالته یوار لانیر کیدر.

مائل داں

صف، را کد... هانی آقشام که تغیر، هیجان؟
 بر جو جق روحی قدر پر نسیان،
 بر جو جق روحی قدر شمدی منور، اکسائز،
 او یوبور مائی دکز...
 بن متون بر کیچھ لک جوشش اخڑانہ،
 او خیالات پر یشانہلے
 مشتے-کی، لائم،

قارشیدن صفوت مخمری سیر اینهدهیم ...
یوق ، بولاندیر ماسین آلوده ظلمت بو نظر
روح معصومکی ، ای مائی دکنز ...

آه، لـکن نـه ضرـر!

بن بو کوزلله مکدر ، عاجز ،
سکا باقدیقه تسلى بولورم ، آلانیرم ؟
مائی بو کوز الم قلبمه آغلار صانیرم ...

توفيق فــكرت

کندی ازاده‌لریله یعنی ایش‌دن قاچمالری یوزنده کرفتار اولدقلری
بر مصیبته‌در!

بو دنیاده عقل و حس صاحبی اولان هر فرد ذی حیات تقیید نامنی
وردیکمز بر حس طبیعی به مالکدرگاه بو حس کیتیجکه ایکنجه‌ی بر طبیعت
حکمی آیر. بونک ایچون چو جقاری آئی بر محیط ایچنده بولندرملی یز
ذبرا چو جرق بر آئیه مثابه‌نده اولوب سائز طبیعی آئینه‌لر او زریه هر شئیک
علی ایده‌جیکی کی او کاده کوزل، چیرکین هر نه کو-بریلیرسه هان روحنه
انعکاس ایدر و شو صورنه کوره‌جیکی افعال و حرکاتی تقاییده یلتئیر. بو
سی ایسہ تکرر ایله طبیعت نانیه در حمه‌نه ارتفا ایده‌جکلندن مشهودات
واقمه‌ستک ماھیته کوره ای وبا فنا بر آدم اولور.

ایشته سفالت علی الاکیث انساک بو وجهله سن صباوتنه پیدا
ایلدیکی سؤ اخلاق نتایجندن بشته بر شی دکادر. بناءً علیه نیک و بدی
تیزیدن عاجز اولان بر چو جرق سن رشدنه واصلی او نجه‌یه قدر کنیدنه
نظارت وظیفه‌سیله مکلف اولان ولی و وصی ویا مریبلری طرفدن صورت
دانمده تحت صراقبه‌ده بولندر ملازسه طبیعتنده مکنوز بولنان تایلات قیچه
هو-سی فضیله غلبه چalar و او چو جرق دامنا دوشوب قالقدیفی اقران و
امیانه مشاهده ایده‌جیکی اعتیاداندن مردود اولاذرینه دها قولای امیال
ایدر. منلا بدایتده توتوز ایچمکه و دها صکره عشره و کیت کیده قاره
و الحاصل بونک کی نه قدر فف اعتیادات وارسه مبنلا اولور و مبارزه
حیات میدانه آتلدیفی زمان اتصاف ایده‌جیکی هر دولو مشکلائی اقتحام
ایچون مقتضی اولان جسمازدن محروم و تعطیل هوسانی اصرنده الدن کان
هر شیی اختیاره محاکوم بولنور. ایشته او وقت ابویندن میراث اوله رق

بر لاکده مونی سالی خسته اولدیغی جهنه یاقینده کی قلعه ده قالمشندی؛
دشمنک یاقلاشدیغی کندیسنه سویلندی. عسکر، سلاح‌خانی قاورادی،
کندیغی مصادمه میداننه سوق ایتیردی. بر چوق دشمن اولدیردی.
کندیسی ده نهایت دوشدی.

لهؤنیداس ایکی اسپارطه‌لی کنیجی قو و تارمق ایدیبوردی. روینه برمکتوب
ویردی، اووه‌نه‌ده وکلای امت نزدنه بر ایش حواله ایتدی.
بوندر : «بز بوراده خبر کمیروب کوتورمک ایچون دکل، دوکوشمک
ایچون بولنیورز ! » دیدیلر.

بالآخره لاکده مونیالیلرک تأیید خاطره‌سی ایچون انشا ایدیلن مزار
اوسمه‌تنه شاعر سیمونیدیسک ترتیت ایتیدیکی شبو کتباهه قهرمانانه
او قونیوردی :

(زار، کیت اسپارطه‌لیلره سویله‌که، بز بوراده
آندرک قانونه اطاعت ایتمک ایچون اولدک).

«یکی قرائت» کتابندن

◀ تقلید ▶

جمعیت بشریه ایچونه رفت و مرحمتی جلب ایده‌جگ درجه‌ده سفیلانه
و مسکینانه عمر پکردن پک چوق انسانلره تصادف او انورکه آندرک بو
حاللری فقر و احتیاجدن زیاده که یورمند سو تربیه‌لری و تنبله‌کلاری
نتیجه‌سیدر. بر آدم نه قدر جایشة‌ان او لور ایسه او اسون ینه فقر و
احتیاجه هر وض قالمی احتمال داخلنده ایماده اکثریا انسانلرک سفالی

قیلیجی آننه نه کوسترمش . « بیک قیصه ! » دیمشدی . قادین : « سن بر آدم داها فضلله آتارسک ! » جوابی ویردی . ایشهه تاریخی بوکی قدرت و جسارت مثلا ریله دلو او لدیفی ایحون او لجه آنچق طقوز یک وطنداشی بولنان بو کوچولك قوم ، جهانک حیرتی جلب ایتدی . ایرانیلر یونانسالی آسخیر ایتمک ایسمدکاری زمن اوی ، اولومه اک یوکسک بر شرف نظریله بافان بر آووج قیهرمان قورتاردى . کرچه بو محاربەدە اسپارطە قرالى « لهۇنیداس » اک بەدار اوچ يوز عسکریاھ ، محافظەنە مأمور ايدلەیکى تەرمۇپىل سچىدندە تلف اولدى . فقط اوئلرک فداکارى وطنەت سلامتى تامىن ایتدى .

شىومىن اول ایرانڭ شەھى « سەرخس » بر عجم سوارىسى يوللامش ايدى . سوارى اسپارطە يېرك وضعىنى او كەنەجىكدى : اوئلری اوزون صاجلىنى طارارك ويا مصارعە تعلیملىرى يېاركىن كوردى . اسپارطە لېلرک ھېيچ بى اوىدىن احترازە تېزلى ایتدى . بو سکونتىن تعجىبە دوشن ایران شاهى ، یونان قوماندانلىرىنەن لهۇنیداسە : « بىكا انقىاد ايدرسەك ، یونان ايمپراطورلۇقى سکا ويرم » دىيە يازدى . لهۇنیداسەدە : وطنىمى امسارە دوشورەكىنە اوئىك اوغرىنە اولىي ترجىح ايدرم » دىيە جواب ویردی . ايدكىنچى بى تاتار : « سلاحلارىكى وير ! » خېرىنى كېتىردى . لهۇنیداسەدە آلتە : « كل دە آل ! » كەلەلرۇنى يازدى . دشمن كۆزكەنچە بى یونانلىقى : « عجملى يانمىزدە ئىدە باغىرەرق قوشدى . قوماندان صوغوق قانلىقلە : « بىز آنارك يائىنده يېزە دى ! » جوابى اعطى ایتدى . عسکرلرده دىگرچە قوماندانلىرىن آش-غى دكىلدى . ایچەلەندە بىزى : « ایران اووردوسى او قدر غلبەلۇكە او قىلى كۈنىشى اورەجىك » دىنچە ، آرقۇداشى : « دەها ئىي يا ، كواكىدە چار بىشىز » مقابىلەدە بولۇشىدە .

ایدو بولوچه اک آواره قای رفتیاب
ویرو بو منظره اک فیدسز فراجه اسف

§

زواللی با غرینه با صریچه طفل عربانی
با قان غرورینه ظن ایلمز که سائنه در
کوزنده یاور و سنک نظره پریشانی
لسان حالی او لوب ترجمان و جدانی
دیبورکه: والدلاک اک صفالی غالنه در.

هوفیق فیکرت

— اسکی تاریخ —

◀ اسپارطه ایلر ▶

اسپارطه ایلر کنیجلرینی غایت خشین بر تربیه نابع طوفانلر ایدی.
ھیسنی سرت ایسلر کورمک آیشیدیرلر ایدی. اوئنرە وطنە صدقەت،
موت و کدرى استحقاق، اختیارلۇغە حرمت طویفولرى تعلمیم ایدیلەر ایدی.
ھام بتون حاکمکلر اختیارلاردن بە مارتىدى. قانون، اسکیلرک آغزىزدن
چیقان سوزدی! آرتق دوشونك: اویله بىر مەكتىدە بو حىملەردن لىزمۇ
بر شى او له بىلەرى؟

کنج لاکەددموپسا قىزلىرى كندولىنى قوللىنلىرىن و جىسار قىلىنلىرىن بىر
تربیه كورۇرلاردى. ضعف مادرانە دىيىن شى يوقدى. بىر كنج عىڭىز

سریع اولور . وطن ؛ منافع مشترکی حاویدر . منافع مشترک اولو نجه
تعالیت ده هشترک اولق لازمدر .

◀ والده ▶

شکسته رنگ سفالات ، مکدر و معموم
یوزنده کولکه‌سی مشهود چکدیکی محنک
یکان ، زینت آغوشی بر کوزل معصوم
صوالوق دوداقلری لفنتکنیزدار طالع شوم
طوقو بندی کوکله حالی شو خسته والده نک

§

خراب جسمی عذاب مرضله بی درمان
خراب کوکای یا یاق آتش ضرورته
 فقط بولور ینه رو حیله اش تعالله زمان
اولنجه طفل ملکچیهره لبکشای فغان
قیار دهاتی کابوسه محبتله .

§

چو جق او وضع یتیماه سیله بر در تاب
قادین او حال خرابله بر شکسته صدف
چو جق ده مادر مشهیر قننه غرق اشک
وتراب

کیدوب سامعین ایله دولو اولان صالحونک بر طرفنه طوریوردى.

خساکمه على افندى ایله چفتلک او رتاغى دېترو آرەسندە جربان ایدیبوردى. دېترو چفتلک حسابانى ياكاش يايپوب بو صورتله بىش او ن دراخمى كىندى حصه-نە فضلە آلمق اىستەمش. بۇنى آكلايان على افندى حضرر حاكمىدە حسابانى بولىيە او لمادىغى برقاج سىك دراخمۇنک اكسىك او لىديغى شاهدلەلە اثبات ایدیبوردى. نتىجەدە ھىشت حاكمە قباختلى اولان دېترو بە فضلە آلدېغى پارەلرینك على افندى بە اعادەسى اخطار و عن زمانىدە شرکتە خيانە و امنىتى سؤ استعمال اىتدىكىنەن دولايى بىر سە حبىھە مەحکوم اىتدىلە.

زىيە افندىنک بو مشاھدەسى بىزه شۇنى اثبات ایدیبور كە : حكىمتىدە. قانونى بلا تفریق جنس و مذهب بىتون تىبعەلرى حىنەدە معايدىدە، بو بولىيە او لىديغى كى تىبعەنک دە يىكدىكىرىنە قارشو مساوات او زىرە حرکەت اىتمەرىنى آمر اولان يىنە او قانونىدر. بناءً عليه هە وطنداش ازھە جەھت بىرىنە مساوى، يىكدىكىرىنەدە معماوت و مخاونتىلە مکلف وطن أولا دىلەدە.

خلاصە: بر وطنە يىشایان فردىلر حقوق و وظائف اعتبارلە مىتىركەر. مختلف دين و مذهب سالىڭ بر وطن افرادىنک يىكدىكىرنەن قصىياً فرقى و بر بىرىنە، وجىھانىتى يوقدر. وطنى سوەن و اوئىك ترقى و تعايسىنى اىستەين، قانونە مطیع و حرمتىكار اولان وطنداشلەك اڭ بىنچى و ئۆزىھەلرى عنفات و اعتقادات باطىلەن؛ يىكدىكىرىنە سالىڭ بولۇر قىرى ادبىانى استىخاف كىي سؤ اعتبار و حرکاتى زىكلە صىيمى بىر سەرتدە أللە ويرمك وطنداشلەك ايلك شرطى و ترقى وطنك ياكانە چارەسىدە. بر وطنك افرادى آرەسندە نە قدر صىيمى آمانىد او لورسە وطن مىتىركە ترقى و تعالىيى دە او قدر

اولیٰ یہی حالہ اور سوز بنائی بر قاج حرفہ، بر قاج یا پراق کاغذہ طایا، رق دنیا طور دفعہ باقی قالب.

سامی مک

وطن داشلق، مساوات

عین حکومت اداره سندھ و عین طوپراق اوزرنده یشايان هر فرده
وطنداش دينور . وطنداشلر طبقي بر عالمه نك چو جقلرينه بکزه ركه : بو
چو جقلر او عالمه نك اولادلری و بر بريئنك ده قرداشلريدر . ايشنه عنى
طوپراق اوزرنده یشايان و عين هواده تنفس ايدن هر فردده بر بريئنك
قرداشی و هپسي بردن حکومت اولادلرلر .

بر ملتک ترقی و تعالیسی آنچه افرادینک بر برینه قارشی محبت و امنیتله
قابلدر . وطنداشاق حقوقی پک بودکرد . بر طوپراغ و بر حکومت
اداره سنده یشایان هر فرد حکومت حریت شخصیه ، حریت کلام ، حریت
اجماع ، حریت اشتراک بخش ایده . و یکدیگرینک حریت شخصیه سنه
حرمتکار ، حریت کلامه همساعدکار اولق ده وطنداشلوق وظفی
جمله سندندر . هر وطنداش کندي مسلک و صفتی داخامده یشادیغی محیط
و مملکتک ترقی و تدریسته جایشمقله موظفدر . قانون هر کمه عین صورته
معامله اند . همچو برجی دیگر سنه ترجیح اتمز .

- گنج جمهوری کوئی نزیہ اقتداری بدایت حکم نہ دیکھا دیکی دعوایی
بدرینہ آکلا تیوردی -

ج ۲۰ تطیله نه نزه افندی ندایت محاکمه نه محاکمه دیگله ملت او زره

شاعر معنوی بر رسامدر . و سام بر کاغذک ، بر مشمعک ، بر دیوارک
او زینه بوبالله بر طاقم اجسام تصویر ایتدیکی حالده شاعر جناب خالق
نوع بشره اک بیوک موهبہسی اولان - وزلر نیجه حسیات دقیقه نیجه افکار
عالیه نیجه احوال طبیعیه تصویر ایدر . سامک آلتی فیرچهسی ، شاعرک
آلتی ایسه دبل و دها طوعرسی فکری و قاییدر . انسان طبیعتک
تقلیدینه میالدر .

دائماً طبیعتک بر منظره سی و با بر حالی تقلید ایمکه جایشیر و تفاید
موفق اولدیغی کوردکده زیاده سیله مذون و محظوظ اولور .

او مذونیت او حفظ هر نوع منافع دنیه دن مبری معبوی و عالی بر حفظ
و مذونیتدر . «حفظ» تعبیرینی حسیات دنیه جسمانیه ده و مذونیت تعبیرینی
منافع عادیه مادیه استعمال ایمکه آلمیشم اولدیغمزدن انسانک غایت
کوزل بر شعر ایشیدیکی وقت حس اشتایکی حالی «حفظ و مذونیت» تعبیریله
افاده ایده میز . او بک عالی و معنوی بر حالدر . بر وجود و هیجان مایدر .
روح دیدیکمز بر بحر داخلینک یا بر علیان فوق العاده ایله توجه کلی و
یاخود بر بہت و غیرت تأثیریله فوق العاده بر سکونت اعماقی کسب
ایتمسیدر . الحاصل رسملک ماده ^۱ تصویر ایتدیکی شعر معنان تصویر ایتدیکمند
و رسملک کوز علیریله انسانک قبیه ویردیکی تأثیری شعر قولانک طریقیله
القا استدیکمند شعرک رسملک ایله مشاهقی اولدیغی کبی دیکر طرفدن دخی
موسیقی ایله اولان مناسباتی معلوم اولمغنه شعر ادبیانه منسوب اولدیغی حالده
«صنایع نقیسه» صره سنده دخی ذکر او آنہ میلیر .

شعرک صنایع نقیسه دن فن معماری ایله ده مشاهقی ادعا او آنہ میلیر . شاعر
سوزدن عبارت بر بنا تأسیس ادر که دنیانک اک متین بنالری محو و خراب
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

شا کردا-کله اولان بو نسبتی ده کندیستنک اک بیوک مدار افتخاریدر .
شعرده مطلوب اولان شی حقیقت دکادر ، افاده‌سی آرزو اولنان شئیک
مجسم و مکمل بر صورته تصویریدر . هر شئیک اولدینی کبی سوزک دخی
اعلا و ادعا ، فوق العاده و عادیتی وارد در شعر سوزک اعلاهی و فوق
العاده-یدو .

سامی بک

شعرک ماهیت و حقیقتی

شعری تمامیه توصیف و تعریف ایتمک ظن اولندینی قدر قولای دکادره
موزون و مقفا سوزه شمر دیمک شعر ایمک قدرینی بک آشاغی به تنزیل ایتمکدره .
یجه موزون و مقفا سوزلر شعر عنوانه مستحق اولمه-دن بک او زاق و
نتیجه وزنتر قافیه-منز سوزلر بحق شعر عنوانه لاقدر .

شعر طوغری بر تعریف آرادیدنمر حاله وزن و قافیه کبی قیوددن
صرفتشارله او صاف حقیقیه و معنویه سنه رعایت ایتمکلکمz افتضا ایدر .
بو حالده ده بیلیرز که رسام طبقه-ت احسام و منظره لریخی ترسیم ایتدیکی کبی
شاعر دخی افرادکار و حسیات بشریتی و احوال و وقایع مندوشهی تصویر
ایدر . رسام بر طاق خطلو و بویارله مجسم بر منظره اراهه ایتدیکی کبی
شاعر دخی بر طاق سوزلرله انسانک فکر و قلبی عارتا شرح ایدرک
کافه ذکات و دقائق ایله تصویر ایدر و یاخود او زاق بر بوده و نیجه
عصرلر اول جریان ایمتش و فووعات و احوالی انسانک کوزی او کنه
کتیره بک مجسم صورته کو-تقر .

شعر عوام بیننده سوبليان شرقيلدن تولد ايتشدز . سوز سوبليانلر
ايچنده کوزل و موثر سوزلر سوپلار كه و ياخود بر چوق سوزلري جمع و
تربيت ايتكه مقدار آدملىرى بونوب بو وجمله خطبىلر ، مورخلر ظهور
ايمش اولدىيى كى شرقيلر تنظيم ايتنلرك ايچنده دخى غايت کوزل نظملىر
اويديره رق عادتا سوزلرينه روح ويرمكه مقدار آدملىرى تيشوب بو صورتاه
شاعرلر ظهور ايتشدز .

هر قوم و امت عندنده شعرك نئردن أول ظهور ايمش اولدىيى و
يازىنك ايچادنده انسانلرك نئراً يازمغه باشـ لاما زدن أول نظماً يازمـ شـ
اولـ قـلـرـيـ مـحـقـقـدـرـ .

شعر تحصيل و اكتساب اوئلور شيلدن اولميب طبىيى بر استعده
مستند اولدىغىندىن مـلـومـاتـكـ هـرـ درـجـهـ سـنـدـهـ هـرـ نوعـ اـفـكارـ اـيـلـهـ شـعـرـ سـوـيـانـهـ
بـيلـيرـ . بـنـاءـ عـلـيـهـ فـنـونـ وـ مـعـارـفـ شـعـرـهـ مـدـخـلـيـ اـولـمـيـوبـ شـعـرـ اـبـدـاـيـ
ظهورنـدـهـ نـهـ حالـدـهـ اـيـدىـ اـيـسـهـ يـنـهـ اوـ حـالـدـهـدرـ ،
برـ تـخـتـهـ پـارـچـهـ سـنـدـنـ عـبـارـتـ بـرـ صـنـمـهـ قـصـيـدـهـلـرـ سـوـيـلـيـانـ بـرـ چـينـ شـاعـرـىـ
اـيـلـهـ طـبـيـعـىـ تـجـسـمـ اـيـتـيـرـهـرـكـ وـ اوـكـاـ الـوـهـيـتـ وـرـهـرـكـ اـسـاطـيـرـ يـوـنـانـيـيـ تـعـرـيـفـ
اـيـدـنـ «ـهـوـمـ»ـكـ وـ مـعـبـودـ حـقـيقـيـ بـيـ تـجـيلـ اـيـدـنـ اـسـكـيـ الـهـيـ شـاعـرـلـرـكـ آـثارـ
شـعـرـيـمـ بـيـنـدـهـ هـيـچـ بـرـ فـرـقـ اـولـمـادـيـيـ كـيـ هـرـ عـلـمـ وـ فـنـدـنـ بـيـ خـبـرـ اوـلـانـ
هـوـمـرـكـ اوـچـيـكـ سـنـهـ اـوـلـ آـطـمـلـرـ دـكـزـيـ سـوـاـخـلـنـدـهـ سـوـپـلـاشـ اـولـدـيـيـ شـعـرـ
اـيـلـهـ وـيـقـتـورـ هـوـغـوـ كـيـ بـرـ مـتـفـنـكـ پـارـشـ شـهـرـنـدـهـ -ـ وـيـلـديـيـكـ شـعـرـ بـيـنـدـهـ دـخـىـ
هـيـچـ بـرـ فـرـقـ يـوـقـدـرـ . يـاخـودـ بـرـ فـرـقـ وـارـ اـيـسـهـ اـوـدـهـ اـسـتـادـ اـيـلـهـ شـاـكـرـدـ
آـثـارـيـ آـرـهـ سـنـدـهـكـ فـرـقـهـ بـكـنـزـرـ .

قرـونـ اوـلـانـكـ اوـقـوـجـهـ بـدـوـيـسـيـ بـرـ اـسـتـادـ وـ مـدـنـيـتـ حـاضـرـهـنـكـ بـرـ وـنـ

عـظـيـحـيـ اوـلـانـ اوـ فـرـانـسـ شـاعـرـ مـشـهـورـيـ آـمـكـ يـانـنـدـهـ بـرـ شـاـكـرـدـرـ اوـكـاـ

شعرک ظهوری

شعر یازیدن و معارفدن جوق آسکیدر . شعرک ظهوری نقطک ظهوری
ایله برابر واقع اولمشدر دیبیلبرز . کم بیلیر انسان هنوز نقطه مالک
اولیوب بر حال وحشته قیارده و اورمازنده طولاشمهده ایکن بیله بلکه
قوشلری تقلیداً او تکه چالیشمشد . مؤخرآ بوا دودوک و قول
واسطه سیله مقترد اوله بیلمش ایسه ده نقطه ملک اولدینی حاله مهمیل
صدالردن حظ ایده میوب قولاغنی لذتمندیر مکله برابر فکر و قابنی دخی او
لذتدن حصه مند ایمک ایچون ممنونیتی ، حزتی وبا دهشتی ایجبار ایدن
احواله دائر سوزلر اویدیروب آنلری بوصدا و مقام مخصوص ایله سو تکه
طبعت طرفندن اجبار اولمشدر . ایشه بو وجهمه عشق و علاقه شرقیلری
اولاد و اقربانک ، سوکیلی شخصلرک غیبو بتقدن شاکی صربهله ، انسانلرک
کرک بر لریله و کرک حیوانات وحشیه ایله اولان مجادله لرینده و سار
احوالده کوستردکاری جساوتلری حاکی حرب شرقیلری سویانلرک
باشلانمشدر که یازی و تاریخ ایجاد او نهادن اول اقوام و امک تاریخی
بو او چنجی نوع شرقیلردن عبارت ایدی . بو کونکی کونده دخی لسانلرینی
یازمیان بعض اقوام ایله آفریقا ، آمریقا و فلامنک جدید اقوام وحشیه سنک
احوال تاریخیه لری بین الخلق سویانلرکده اولان بو درلو شرقیلره محکی و
تصوردر . هیچ بر قوم یوقدر که افرادی شرق سویلکی بیلمیان و هیچ
بر لسان یوقدر که آنده شعر بولنسون .

شناخت

میرزا رضی احمدی ترکمنی در سال ۱۳۰۷
در کتابخانه ملی ایران

۸

۱۲۰۷ میلادی - ۱۳۰۷ خورشیدی
میرزا رضی احمدی ترکمنی
در کتابخانه ملی ایران

میرزا رضی احمدی ترکمنی در سال ۱۳۰۷ خورشیدی

۸۸۸

سَبْرَات

بِالْعُمُومِ مَكَاتِبُ ابْتَدَائِيهِ اسْلَامِيَّةِ نَكْ دُورَهُ طَالِيهِ
إِنْكَاجِي سَفَهَ سَنَهُ مَخْصُوصَهُ وَصَدَرُ.

§

رَأْيَا وَالِّيُّ عَمُومِ يَلْكَنُكْ ٤٩٩٠ نُوْمَرُ و ٢٠ كَانُونُ ثَانِي ١٩٢٣ قَارِيْخَلِي
قَرَارِيَّهُ تَشْكِيلِ اِيدِيلِنْ قَوْمِيْسِيُونْ خَصْصُوصَهُ طَرْقَنْدَنْ
تَرتِيبُ وَتَنظِيمِ اِيدِيلِشَدَرْ.

آئِسَنَادِ فَوْطَى وَوَلَغَارِيَّدِي «يَلْدِيز» مَطَبَعَهُ سَنَدَهُ طَبَعَ اوْلَفَشَدَرْ.

١٩٢٩

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Γ' ΤΑΞΕΩΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

'Σν 'Αδήναις τη 23 Μαΐου 1925

'Αριθ. | Πρωτ. 18945
Διεκπ.

Πρός

τὴν αρατικὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς συντάξεως
τῶν τουρκικῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων.

'Ανακοινοῦμεν ὅτι δι' ὑπουργικῆς ἀποφάσεως,
τῇ 8 τοῦ ἵσταμένου μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 19 τοῦ
αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 46 δευτέρῳ τεύ-
χει τῆς ἐφημερίδος τῆς κυβερνήσεως, ἐνεκρίθησαν τὰ
πρὸς κρίσιν ὑποβληθέντα καὶ ὑφ' ὑμῶν συνταχθέντα
εἰς τουρκικὴν γλῶσσαν ἔξ ἀναγνωστικὰ βιβλία διὰ τοὺς
μαθητὰς τῆς Α', Β', Γ', Δ', Ε' καὶ Στ' τάξεως τῶν
δημοτικῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ κράτους.

'Ἐντολῇ τοῦ ὑπουργοῦ
‘Ο τμηματάρχης τοῦ Γ' τμήματος

IΩ. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

مِنْ سَرِيرِ الْمُرْسَلِينَ

بِالْعَمُومِ مَكَاتِبُ ابْتَدَائِيهِ اسْلَامِيَّهِ نَكْ دُورَهُ طَالِيهِ
اِيْكَنْجِي سَنَهِ سَنَهِ مَخْصُوصَهُ صَدَرُ .

§

ترکیا والی عمومی مکنک ۴۹۹۰ نومرو و ۲۰ کانون نانی ۱۹۲۳ تاریخی
قراریله تشکیل ایدیلن قومیسیون مخصوص طرفین
ترتیب و تنظیم ایدیلشدر .

آئیناده فوطی و لفاريدي «يلديز» مطبعه سنه طبع اوئنشدر .

۱۹۲۶

0020644178
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής